

Nr 111.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till skogsvårdens befrämjande m. m.; given Stockholms slott den 11 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1944/45 beräkna dels ett anslag av 700 000 kronor till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande, dels ock ett anslag av 800 000 kronor till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. Jag torde nu få ånyo anmäla dessa ärenden för Kungl. Maj:t.

I skrivelse den 28 augusti 1943, varöver statskontoret den 18 oktober 1943 avgivit infordrat utlåtande, har skogsstyrelsen bland annat gjort framställ-

ning om anslag för budgetåret 1944/45 till skogsvårdens befrämjande och till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

Sedermera har skogsstyrelsen med skrivelse den 21 januari 1944 till komplettering av framställningen den 28 augusti 1943 framlagt en på styrelsens uppdrag verkställd utredning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden. Häröver ha remissutlåtanden avgivits den 31 januari 1944 av skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Västernorrlands län samt den 2 februari 1944 av statskontoret och riksräkenskapsverket.

Innan jag övergår att närmare redogöra för innehållet i omförmälda av skogsstyrelsen gjorda framställningar, torde jag få erinra om att styrelsen i skrivelse den 12 mars 1943 framlade vissa förslag angående finansiering av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet samt reglering av löne- och anställningsförhållandena för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare m. m. Rörande den huvudsakliga innebörden av sistnämnda förslag — över vilka remissutlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter och korporationer — torde få hänvisas till propositionen nr 278/1943 sid. 10. Vid förslagens behandling i nämnda av riksdagen godkända proposition framhöll jag, att ställningstagande till förslagen borde anstå i avbidan på att viss överarbetning av desamma ägt rum samt att i varje fall skogsstyrelsens utredning rörande löne- och anställningsförhållandena för skogsvårdsstyrelsernas extra ordinarie personal slutförts. Med skrivelse den 20 januari 1944 har skogsstyrelsen — under förmälan att såväl förenämnda överarbetning som utredningen angående den extra ordinarie personalens löneställning numera verkställts — bland annat överlämnat en promemoria angående skogsvårdsstyrelsepersonalens lönevillkor m. m. Över skogsstyrelsens förslag ha yttranden infördrats från ett flertal myndigheter. Behandlingen av ifrågavarande förslag torde icke kunna slutföras å sådan tid, att proposition i anledning av förslagen kan föreläggas innevarande års riksdag.

Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande.

Till skogsvårdens befrämjande är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 700 000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 717.

I skrivelsen den 28 augusti 1943 med *förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1944/45* har skogsstyrelsen hemställt, att i riksstatsförslaget för nämnda budgetår måtte till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande beräknas ett belopp av 1 050 000 kronor, varav 350 000 kronor avsetts för sanering av vissa skogsvårdsstyrelserns ekonomi.

Skogsstyrelsen har meddelat, att styrelsen för att utröna skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov under budgetåret 1944/45, d. v. s. medelsåtgången under kalenderåret 1944, från skogsvårdsstyrelserna införskaffat preliminära inkomst- och utgiftsstatser för år 1944. Ifrågavarande stater — vilka inrymma skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under sagda år i samband med de extra-

ordinära vedavverkningarna, varvid denna verksamhet beräknats skola få ungefär samma omfattning som för närvarande — utvisa en brist för samtliga skogsvårdsstyrelser å tillhopa 1 984 000 kronor.

Rörande skogsvårdsstyrelsernas beräkning av inkomsterna under år 1944 må ur skogsstyrelsens förevarande skrivelse återgivas följande.

De i statförslagen beräknade inkomsterna, exklusive statsanslag, hos statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter samt lån, belöpa å 5 318 000 kronor. Motsvarande inkomster, uppskattade och verkliga, för åren 1943 och 1942 uppgå till respektive 4 931 000 och 4 728 000 kronor. I förhållande till år 1943 förutses sålunda en viss inkomstökning, utgörande sammanlagt 387 000 kronor. Denna betingas väsentligen av att en kraftig stegring av de direkt influtna skogsvårdsavgifterna, från 2 890 000 till 3 589 000 kronor eller med 699 000 kronor, väntas komma att äga rum. Å andra sidan räkna skogsvårdsstyrelserna med att inkomsterna av de olika verksamhetsgrenarna samt av fastigheter och räntor under år 1944 skola bliva cirka 312 000 kronor lägre än under år 1943. Upplåningen beräknas till 18 000 kronor mot 465 000 kronor år 1943 och 558 000 kronor år 1942.

Beräkningen av den största inkomstposten, skogsvårdsavgifterna, till 3 589 000 kronor (motsvarande 90 procent av de under år 1943 debiterade avgifterna) grundar sig på primäruppgifter från häradsskrivarna rörande det år 1943 taxerade accispliktiga rotvärdet för de olika fögderierna. Från bruttobeloppet av skogsvårdsavgifter ha avdrag gjorts för den till statskontoret redovisade utjämningsandelen och i någon utsträckning för sådana avskrivningar och avkortningar, som alltid måste beräknas på grund av ändringar i taxeringsbeloppen, uppkomsten av restantier o. d. Inkomsterna från de olika verksamhetsgrenarna samt av kapital och fastigheter uppgingo år 1942 till 1 996 000 kronor men kalkyleras för åren 1943 och 1944 till endast 1 946 000 respektive 1 632 000 kronor. Skillnaden mellan 1942 års verkliga och 1944 års beräknade inkomster uppgår till 364 000 kronor, varav dock en minskning på ungefär 90 000 kronor kan förklaras därav, att skogsvårdsstyrelserna från och med år 1943 i regel ej förskottera skogsbrandbevakningskostnaderna och alltså ej erhålla särskild ersättning härför av statsmedel, vilket däremot var fallet år 1942. Därjämte bör framhållas, att inkomsterna av skogsvårdsstyrelsernas fastigheter — i huvudsak skogsvårdsgårdar — på grund av minskade avverkningar väntas komma att sjunka med cirka 100 000 kronor.

Skogsstyrelsen har förklarat sig icke ha något att erinra mot skogsvårdsstyrelsernas beräkningar av skogsvårdsavgifterna. Vad beträffar beräkningen av skogsvårdsstyrelsernas övriga egna inkomster har skogsstyrelsen uttalat den uppfattningen, att styrelserna måhända bedömt sistnämnda inkomster med väl stor försiktighet. Styrelsen har emellertid, med hänsyn till vissa förslag till medelsfonderingar för skogsvårdsstyrelserna, icke ifrågasatt någon ändring i inkomstberäkningen. Till berörda förslag torde jag få återkomma i det följande.

I fråga om skogsvårdsstyrelsernas beräkning av utgifterna under år 1944 anföres i huvudsak följande.

Skogsvårdsstyrelserna ha för år 1944 upplagit utgifterna, exklusive återbetalning av lån, till 6 926 000 kronor. Motsvarande utgifter under åren 1943 och 1942 äro 6 767 000 respektive 6 280 000 kronor. Jämfört med åren 1943 och 1942 skulle alltså utgifterna, bortsett från vad som erfordras för åter-

betalande av lån, komma att öka med 159 000 respektive 646 000 kronor. Låneåterbetalningen beräknas för år 1944 till 342 000 kronor mot 665 000 kronor år 1943 och 253 000 kronor år 1942.

Ifrågavarande utgifter ha i allmänhet beräknats med utgångspunkt från att verksamheten under år 1944 skall få ungefär samma utformning och omfattning som under år 1943. I jämförelse med år 1942 torde emellertid en viss ökning av verksamheten komma att äga rum, särskilt med avseende på medverkan vid de extraordinära vedavverkningarna. Utgiftsökningen mellan, å ena sidan, år 1942 och, å andra sidan, åren 1943 och 1944 förklaras till väsentlig del av detta förhållande. I övrigt sammanhänger den relativt måttliga kostnadsökningen med automatiska stegringar samt förhöjda kostnader för förrättningsresor.

Då skogsvårdsstyrelserna enligt skogsstyrelsens mening iakttagit sparsamhet vid upprättande av sina utgiftsförslag, har styrelsen ansett sig icke kunna, utan allvarlig skada för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, föreslå någon nämnvärd nedskärning av utgiftsstaterna i vad de avsåge driftsutgifter. Vad åter anginge de beräknade utgifterna för låneåterbetalning har det synts styrelsen nödvändigt, att skogsvårdsstyrelserna under år, då skogsvårdsavgifterna vore förhållandevis rikliga, stärkte sin ekonomiska ställning, i förekommande fall genom återbetalning av skulder. Sådana för år 1944 planerade konsolideringar borde dock stå i skäligt förhållande till den beräknade inkomstförbättringen av skogsvårdsavgifter. Några skogsvårdsstyrelser hade emellertid under år 1944 räknat med skuldåterbetalningar av betydligt större omfattning än som stode i överensstämmelse härmed. Skogsstyrelsen har därför ansett, att utgifterna för låneåterbetalning borde kunna reduceras med ett sammanlagt belopp av ungefär 270 000 kronor.

Vid bedömandet av medelsbehovet för budgetåret 1944/45 under anslaget till skogsvårdens befrämjande har skogsstyrelsen utgått från den brist å tillhoppa 1 984 000 kronor, som enligt vad förut nämnts för år 1944 beräknats för samtliga skogsvårdsstyrelser. Från sagda belopp har skogsstyrelsen ansett böra dragas dels 399 000 kronor utgörande vid årsskiftet 1943/44 hos statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter, dels 615 000 kronor avseende medel som från förslagsanslaget till Skogsvård m. m.: Ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning m. m. beräknats komma att utbetalas till gäldande av skogsvårdsstyrelsernas merkostnader i anledning av de extraordinära vedavverkningarna, dels ock 270 000 kronor eller det belopp varmed skogsstyrelsen ansett de beräknade utgifterna för låneåterbetalning böra reduceras. Enligt skogsstyrelsens mening skulle följaktligen anslagsbehovet för skogsvårdens befrämjande uppgå till (1 984 000 — 399 000 — 615 000 — 270 000 =) 700 000 kronor. Såsom framgår av det anförda har skogsstyrelsen vid sin anslagsberäkning utgått från de av skogsvårdsstyrelserna kalkylerade inkomstbeloppen. Beräkningen förutsätter härjämte, att särskilda medel anvisas för sanering av vissa skogsvårdsstyrelser ekonomiskt. Beträffande sistnämnda ändamål har styrelsen — under förmälan att utredning i ämnet alltjämt påginge — upptagit ett preliminärt belopp av 350 000 kronor.

I samband med beräkningarna av medelsbehovet under nästa budgetår för ifrågavarande ändamål har skogsstyrelsen till övervägande upptagit jämväl frågan om behovet av medelsfondering eller liknande åtgärd vid skogsvårdsstyrelserna. Härom har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Såsom tidigare framhållits äro skogsvårdsstyrelsernas beräkningar av sina egna inkomster under år 1944 måhända väl försiktiga. De ekonomiska förutsättningarna för verksamhetens bedrivande under år 1944 torde sålunda i detta hänseende bliva bättre än vad statsförslagen angiva. Med de förutsatta statsanslagen skulle därigenom komma att uppstå ett visst överskott. Skogsstyrelsen vill emellertid erinra om att skogsvårdsstyrelserna äro ofrånkomligen nödsakade att under år, då skogsvårdsavgifterna inflyta rikligare, verkställa besparingar för att kunna möta ekonomiska påfrestningar i tider, då avgiftsmedlen uppgå till lägre belopp. Skulle detta icke ske, bleve styrelsernas verksamhet ej så kontinuerlig och jämn, som ur många synpunkter måste anses önskvärt. Denna inkomstutjämnings sak skogsvårdsstyrelserna i huvudsak själva måst svara för, då till styrelsernas verksamhet utgående statsanslag icke helt kompenserat växlingarna i skogsvårdsavgifter. Under perioden 1936—1942 ha sålunda de årligen direkt inflytande skogsvårdsavgifterna växlat mellan lägst 1 500 000 och högst 3 000 000 kronor, medan anslaget till skogsvårdens befrämjande utgått med lägst 600 000 och högst 1 080 000 kronor. I detta sammanhang bör framhållas, att det av skogsstyrelsen år 1943 framlagda förslaget till ändrade grunder för finansiering av skogsvårdsstyrelserna m. m. avsåg, att staten genom att garantera skogsvårdsstyrelsernas fasta lönekostnader skulle i större utsträckning än hittills påtaga sig ansvaret för att styrelsernas inkomster erhålla den betydande jämnhet, som är nödvändig för verksamhetens rationella bedrivande.

För att belysa det trängande behovet av medelsfondering i nuvarande läge må här anföras några siffror. Vid utgången av år 1940 utgjorde skogsvårdsstyrelsernas sammanlagda tillgångar över skulder 5 790 000 kronor. Vid utgången av år 1942 hade de sjunkit till 4 850 000 kronor och vid utgången av år 1943 beräknas de utgöra ungefär 4 220 000 kronor. På tre år beräknas alltså en kapitalförtäring av ej mindre än i runt tal 1 500 000 kronor ha ägt rum. Denna fördelar sig på praktiskt taget alla styrelser med belopp, växlande mellan något tiotusental kronor och över 200 000 kronor. Endast fyra skogsvårdsstyrelser ha fått sina tillgångar ökade, men det gäller här endast obetydliga belopp, sammanlagt uppgående till 35 000 kronor. Skogsvårdsstyrelsernas tillgångar torde i själva verket vid 1943 års utgång ha sjunkit till samma låga nivå som åren 1935—1938, då sviterna efter lågkonjunkturen 1931—1934 ännu gjorde sig gällande.

Av det anförda torde framgå angelägenheten av att skogsvårdsstyrelserna beredas tillfälle att i någon mån förstärka sina kapitaltillgångar, när nu inkomsterna av skogsvårdsavgifter öka. Att styrelserna skulle bliva nödsakade att under år 1944 helt förbruka de i flertalet län rekordartat höga skogsvårdsavgifterna kan enligt styrelsens mening icke anses försvarligt med hänsyn till kommande års verksamhet. Det finnes nämligen anledning antaga, att i stora delar av landet en minskning av inflytande skogsvårdsavgifter kommer att följa på en återgång till avverkningar av mera normal omfattning och sammansättning. Därest anslaget till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1944/45 anvisas med det föreslagna beloppet, 700 000 kronor, d. v. s. samma belopp som innevarande budgetår, skulle möjlighe-

ter öppnas för en — i jämförelse med kapitalförtäringen under de senaste åren dock relativt blygsam — ökning av skogsvårdsstyrelsernas reserver, vilken måste anses nödvändig, om styrelserna fortfarande skola själva svara för erforderliga åtgärder i inkomstutjämnande syfte. Ett lägre belopp kan skogsstyrelsen för sin del icke tillstyrka.

Statskontoret har i remissullåtande den 18 oktober 1943 framhållit, att en stegring av skogsvårdsavgifterna beräknades inträda under år 1944 och detta med icke mindre än 700 000 kronor i förhållande till år 1943. Som skäl för sitt förslag att trots denna ökning av skogsvårdsavgifterna upptaga ifrågavarande anslag med oförändrat belopp av 700 000 kronor hade skogsstyrelsen anfört, att ett trängande behov av medelsfondering föreläge. Statskontoret har för sin del icke ansett sig kunna dela denna styrelsens uppfattning. Erinras finge nämligen, att frågan om skogsvårdsstyrelsernas finansiering ännu väntade på sin lösning. Då det torde kunna antagas, att detta spörsmål inom en nära framtid komme att upptagas till prövning, måste det enligt ämbetsverkets mening framstå såsom mindre lämpligt att nu ställa medel till förfogande för fondering hos skogsvårdsstyrelserna. I anslutning härtill har statskontoret förklarat sig icke kunna finna annat än att anslaget till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1944/45 borde fastställas till väsentligt lägre belopp än vad skogsstyrelsen föreslagit. I betraktande av den kraftiga stegringen av influtna skogsvårdsavgifter syntes det till och med kunna ifrågasättas, huruvida det överhuvudtaget kunde anses nödvändigt att för sistnämnda budgetår anvisa något anslag för ifrågavarande ändamål.

Såsom inledningsvis omnämnts har skogsstyrelsen med skrivelse den 21 januari 1944 överlämnat en på styrelsens uppdrag verkställd *utredning angående skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden*. Innan jag närmare redogör för innehållet i denna utredning, vilken utförts av direktören W. Ekman, Gävle, såsom av skogsstyrelsen särskilt tillkallad utredningsman, torde jag få lämna följande uppgifter rörande de omständigheter som föranlett utredningens företagande.

I skrivelse den 16 september 1942 med anslagsäskanden till 1943 års riksdag hemställde skogsstyrelsen bland annat om en medelsanvisning å 93 000 kronor för täckande av uppkommen brist i den kassareserv å 150 000 kronor, som av statsmakterna ställts till förfogande för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län för att av denna användas såsom rörelsekapital för verksamhetens bedrivande i lappmarken. I en sedermera överlämnad skrivelse meddelade skogsvårdsstyrelsen, att styrelsen för verksamheten i kustlandet upplånat 45 000 kronor. Härjämte förklarade sig styrelsen nödsakad att upplåna ytterligare medel och beräknade att den 1 augusti 1943 häfta i skuld med tillhoppa 290 000 kronor, av vilket belopp 150 000 kronor avsåges skola användas för verksamheten i kustlandet och återstoden för verksamheten i lappmarken. Vid framläggandet för 1943 års riksdag av propositionen nr 278 anförde jag, att jag, huru det syntes mig i hög grad anmärkningsvärt, att skogsvårdssty-

relsen i Västerbottens län för bestridande av löpande utgifter av tillgängligt rörelsekapital förbrukat icke mindre än 93 000 kronor, dock icke ansåge mig kunna underlåta att förorda, att medel anvisades för utfyllnad av skogsvårdsstyrelsens kassareserv till dess ursprungliga belopp, 150 000 kronor. En dylik medelsanvisning borde emellertid enligt min mening endast ske under förutsättning att garantier skapades mot ett upprepande av att dylika medel förbrukades för driftsändamål. Det borde, framhöll jag, ankomma på skogsstyrelsen att därutinnan meddela erforderliga föreskrifter samt att vaka över dessas efterlevnad. Med hänsyn till det läge, vari skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi kommit, ansåg jag det nödvändigt, att skogsstyrelsen verkställde undersökning rörande skogsvårdsstyrelsens organisation och personalbehov samt snarast till Kungl. Maj:t inkomme med förslag till de åtgärder styrelsen funne påkallade. Sedan riksdagen bifallit propositionen, uppdrog Kungl. Maj:t den 30 juni 1943 åt skogsstyrelsen att skyndsamt verkställa omförmälda undersökning.

Enligt vad *utredningsmannen* anför skulle undersökningen jämlikt de av skogsstyrelsen lämnade direktiven ha till föremål jämväl skogsvårdsstyrelsernas i Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län organisation och ekonomi samt — i vad avsåge Västerbottens och Västernorrlands län — utmynna i förslag till de rationaliserings- och saneringsåtgärder, inkomstökningar och utgiftsbegränsningar, som ansåges påkallade och möjliga att genomföra. I enlighet med direktiven hade utredningsmannen under hösten 1943 verkställt utredning beträffande vissa med skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län verksamhet sammanhängande spörsmål. Föremål för undersökningen hade därvid i första hand varit de med styrelsens verksamhet förknippade omkostnaderna. Utredningsmannen har framhållit, att de utomordentligt omfattande och svårlösta frågor — framförallt spörsmålet om de berörda skogsvårdsstyrelsernas personalbehov — som utredningen hade att behandla, visat sig erfordra mera tidskrävande undersökningar än som torde ha förutsatts. Såvitt utredningsmannen nu kunde bedöma, syntes det i själva verket icke vara möjligt att redan till 1944 års riksdag slutföra den anbefallda utredningen. Utredningsmannen har emellertid, bland annat för bedömande av storleken av de statsanslag som för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län borde äskas av årets riksdag, ansett sig böra verkställa en preliminär, begränsad undersökning rörande skogsvårdsstyrelsens nuvarande ekonomiska läge. Med utgångspunkt från styrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstater för 1944 års verksamhet i kustlandet och lappmarken hade utredningsmannen sökt fastställa styrelsens medelsbehov under år 1944 och den del därav, som borde tillgodoses genom anslag av statsmedel. Samtidigt hade jämväl vissa andra med styrelsens ekonomi sammanhängande spörsmål upptagits till behandling.

I första avsnittet av utredningen lämnas en kortfattad redogörelse för skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden under de senare åren. Av redogörelsen, såvitt densamma angår skogsvårdsverksamheten i kustlandet, må här endast återgivas följande.

Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har under ett flertal år haft att kämpa med ekonomiska svårigheter. För att uppehålla en enligt styrelsens mening behörig omfattning av verksamheten i kustlandet har styrelsen sålunda i relativt stor utsträckning varit nödsakad att upptaga lån, såväl för att — i avsakta på de reguljära inkomsterna — till sitt förfogande erhålla rörelsekapital under löpande räkenskapsår som för att, i synnerhet de senaste åren, bestrida de omkostnader, som icke kunnat täckas av under året inflytande verkliga inkomster. I regel har skogsvårdsstyrelsen därvid begagnat sig av lån i privata bankinrättningar. I ett par fall har skogsvårdsstyrelsen därjämte för rörelsen i kustlandet använt sig av statsmedel som av riksdagen anvisats för lappmarksverksamheten.

Under åren 1937—1943 har styrelsen för verksamheten i kustlandet upplånat följande belopp.

År	Upplånade medel kronor
1936	—
1937	90 170 (därav 50 000 kronor från lappmarkskassan)
1938	48 689
1939	26 352
1940	49 651
1941	11 400
1942	108 822
1943	182 729

Som framgår av de lämnade uppgifterna har styrelsen från och med 1937 varje år varit nödsakad att för rörelsens bedrivande upplåna medel till växlande belopp. Merendels ha banklånen redan samma år de upptagits kunnat likvideras med senare under året uppburna inkomster. Emellertid ha skogsvårdsstyrelsens utgifter under de senaste åren — 1940, 1941 och 1942 — överstigit inkomsterna, i följd varav styrelsen till närmast följande år nödgats balansera större eller mindre del av under året upptagna lån. Av det under år 1943 upptagna lånet å 182 729 kronor kvarstodo vid årsskiftet 1943/44 oguldna 10 100 kronor.

Skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning vid utgången av räkenskapsåren 1936—1943 belyses av följande sammanställning.

År	Tillgångar kronor	Skulder kronor	År	Tillgångar kronor	Skulder kronor
1936	32 838	25 690	1940	129 687	76 165
1937	35 681	63 439	1941	83 929	56 164
1938	53 607	37 466	1942	74 329	103 355
1939	103 018	68 948	1943	59 000	35 000

Under åren 1936—1943 uppgingo skogsvårdsstyrelsens inkomster (exklusive upptagna lån) och utgifter (exklusive återbetalade lån) till följande belopp.

År	Inkomster kronor	Utgifter kronor	År	Inkomster kronor	Utgifter kronor
1936	224 077	213 374	1940	299 430	337 500
1937	230 778	261 354	1941	291 515	332 926
1938	305 357	262 657	1942	292 079	373 957
1939	309 346	285 163	¹ 1943	404 782	372 000

¹ Beräknade belopp.

Styrelsens sammanlagda inkomster åren 1938—1942 ha sålunda hållit sig på en i stort sett oförändrad nivå. Den avsevärda stegring av inkomsterna, som ägde rum från år 1937 till 1938 har sin grund i det mer än fördubblade statsanslaget för sistnämnda år. Av de medel, som av 1938 års riksdag anvisades styrelsen ur det för budgetåret 1938/39 uppförda anslaget till skogsvårdens befrämjande, avsågs emellertid ett belopp av 100 000 kronor skola utgöra för verksamhetens bedrivande erforderligt rörelsekapital. Redan under år 1938 togs emellertid större delen av för detta ändamål anvisade medel jämte övriga inkomster i anspråk för samma års löpande utgifter.

Den ökning av skogsvårdsstyrelsens inkomster, som under år 1943 ägt rum, har föranletts dels av att styrelsen ur anslaget till skogsvårdens befrämjande tilldelats ett väsentligt förhöjt statsbidrag eller 169 777 kronor, dels ock av att styrelsen av det å riksstaten upptagna särskilda anslaget till ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid virkesavverkning m. m. anvisats ett relativt betydande belopp eller 62 000 kronor för sin medverkan vid vedutstyningarna under budgetåret 1942/43.

I anslutning till oförmälda uppgifter rörande skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden under de senare åren har utredningsmannen gjort följande uttalanden.

Skogsvårdsstyrelsens utgifter för verksamheten i kustlandet ha under senare år undergått en oavbruten och stark stegring. Även om denna omkostnadsökning till stor del varit av automatisk natur och följt den allmänna löne- och prisutvecklingen, har dock härtill bidragit framförallt den utvidgning av styrelsens verksamhet och organisation, som under de senare åren genomförts. Vad särskilt angår styrelsens personalorganisation har en betydande utökning av densamma ägt rum genom nyanställningar.

Givetvis måste sådana områden, där skogsvård antingen icke alls förekommit eller ock i mer eller mindre grad försummats, såsom fallet är inom stora delar av övre Norrland, fordra ett intensivare och mera kostnadskrävande arbete än sådana, där skogsvårdsstyrelserna sedan årtionden bedrivit sin verksamhet. I jämförelse med flertalet övriga skogsvårdsstyrelser måste skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län verksamhet redan av denna anledning få en väsentligt vidgad omfattning. Utan en ingående undersökning av länets skogsvårdsbehov och därmed sammanhängande spörsmål anser sig utredningsmannen självfallet icke kunna fälla något omdöme. Huruvida den av styrelsen nu bedrivna rörelsen i och för sig erhållit en omfattning, som icke varit belagd av det aktuella skogsvårdsbehovet. Mot de omkostnader, skogsvårdsverksamheten i Västerbotten drager, måste vägas de utomordentligt omfattande arbetsuppgifter, som skogsvårdsstyrelsen fått sig förelagda.

Utredningsmannen vill dock ifrågasätta, huruvida icke den utvidgning av styrelsens verksamhet och personalorganisation, som på ett fåtal år försiggått, borde ha genomförts med mera beaktande av tillgängliga resurser. Såsom skogsvårdsstyrelsens framhållit — bland annat i skrivelse till skogsvårdsstyrelsen den 30 augusti 1943 — har styrelsen i sitt ekonomiska handlande haft den principiella inställningen, att de medel, som genom statsanslag och skogsvårdsavgifter ställts till styrelsens förfogande, helt borde användas till ändamål, som avsåge ett höjande av skogsvårdsintresset hos skogsägarna och ett förbättrande av skogsvårdstillståndet men däremot icke till någon del användas till fondbildning. Skogsvårdsstyrelsen har således icke såsom övriga skogsvårdsstyrelser haft till sitt förfogande egna reserverade medel att vid behov tillgripas vid oförutsedda inkomstminskningar eller utgifts-stegringar.

Emellertid synes det utredningsmannen uppenbart, att, i varje fall så länge nu gällande otillfredsställande ordning för finansiering av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet består, viss medelsfondering måste vara för en skogsvårdsstyrelse nödvändig såsom förutsättning för en av de rådande konjunkturerna någorlunda oberoende ekonomi.

En skogsvårdsstyrelses organisation och verksamhet är icke av den elastiska natur, att den utan vidare låter sig anpassa efter styrelsens från år till år växlande inkomster. I väsentlig mån äro dessa senare direkt avhängiga av konjunkturerna på trävarumarknaden eller, vad avser statsbidragen, betingade av det allmänna statsbudgetära läget och kunna endast i mycket begränsad omfattning på förhand beräknas. Å andra sidan är ock vanskligt att med krav på tillförlitlighet förutsäga omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet och därmed — även om styrelserna arbeta med till större delen fasta omkostnader — dess utgifter under ett kommande år, då snabba och oförutsedda skiftningar i konjunkturläget kunna helt omkasta gjorda uppskattningar av biträdesbehovet. Även ett infallande fröar med därav föranledda, merendels betydande omkostnader kunna helt förrycka styrelsernas preliminära utgiftsstatser. I sitt ekonomiska planerande för kommande års verksamhet måste styrelserna således arbeta med nödig marginal för oförutsedda inkomstminskningar och utgiftstegringar. Detta är ofrånkomligt med hänsyn till den osäkra grund, på vilken finansieringen av styrelsernas verksamhet för närvarande vilar.

Den principiella inställning till fondering av inflytande medel som intagits av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har, som en närmare undersökning av styrelsens utgifts- och inkomststatser utvisar, lett till att ökade medelstillgångar snabbt följts av en utvidgning av skogsvårdsstyrelsens verksamhet. Vid en försämring av det ekonomiska läget till följd av minskade inkomster eller automatiskt stigande omkostnader har styrelsen däremot icke varit mäktig inskränka rörelsen och återföra utgifterna till den omfattning, som det förändrade läget bort påfordra.

Den av krisen föranledda allmänna prisförhöjningen har för skogsvårdsstyrelserna medfört betydande omkostnadsökningar. Då statsmakterna till följd av de ansträngda statsfinanserna icke kunnat tillmötesgå styrelsernas krav på ökade statsbidrag och den inkomstökning, som jämväl inträtt, framförallt genom stegrade skogsvårdsavgifter, icke kunnat kompensera utgiftsökningen, har övervägande antalet skogsvårdsstyrelser varit nödsakade att för driftsändamål taga i anspråk kapitaltillgångar. Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har emellertid icke, såsom flertalet övriga skogsvårdsstyrelser, för mötande av de av krisen föranledda ökade utgifterna haft till sitt förfogande reserverade medel, varför styrelsen, då någon begränsning av verksamheten icke stått att genomföra, varit nödsakad att i stigande utsträckning finansiera rörelsen med lånemedel.

Med det anförda har utredningsmannen velat påvisa en bidragande orsak till det tryckta ekonomiska läge, vari skogsvårdsstyrelsen nu befinner sig. Det synes klart, att en skogsvårdsstyrelse med dess osäkra och variabla inkomster icke kan utan att verkställa besparingar under år, då skogsvårdsavgifter och övriga inkomster inflyta rikligare, erhålla den ekonomiska stabilitet, som måste vara förutsättning för en jämn och kontinuerlig verksamhet. Även om — såsom är utredningsmannens bestämda uppfattning — det av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län utförda arbetet är av utomordentlig betydelse för skogsbruket inom länet, på många områden i och för sig föredömligt för skogsvårdsstyrelser i övriga delar av landet och såsom sådant värt allt erkännande, synes det dock ha bort ankomma på styrelsen att under förkrigsåren giva verksamheten en omfattning, som lämnat rum för

åtminstone någon medelsfondering till mötande av kommande ekonomiska påfrestningar.

Utredningsmannen har härefter framlagt förslag till vissa åtgärder för stabilisering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi. Härom innehåller utredningen i huvudsak följande.

Med hänsyn till det läge, vari skogsvårdsstyrelsens ekonomi befinner sig, lära särskilda åtgärder vara nödvändiga, om en varaktig förbättring av styrelsens finanser skall kunna genomföras. I första hand torde därvid erfordras, att av riksdagen utverkas engångsanslag av statsmedel i syfte såväl att sätta styrelsen i stånd att återbetala för rörelsen upptagna ännu ej likviderade banklån som att utrusta styrelsen med erforderligt rörelsekapital för verksamheten i lappmarken och kustlandet.

En närmare undersökning av skogsvårdsstyrelsens ekonomi under de gångna åren lär utvisa, att styrelsens återkommande ekonomiska svårigheter ha sitt ursprung väsentligen däri, att de på förhand gjorda planeringarna av kommande års verksamhet och omkostnader icke kunnat av styrelsen följas eller att styrelsen, i de fall äskade statsbidrag underkastats reduktion, varit ur stånd att anpassa rörelsen efter de reducerade driftsmedlen. Då skogsvårdsstyrelsen således upprepade gånger överskridit de för driftsändamål avsedda tillgångarna, har styrelsen i brist på egna fonderade medel i betydande utsträckning varit nödsakad att för verksamheten anlita både till styrelsens förfogande stående rörelsekapital och i privata bankinrättningar upplånade medel.

Från statsmakternas sida ha uttalats bestämda krav på garantier för att till styrelsen anvisade rörelsekapital icke tagas i anspråk för driftsändamål. Därest, såsom utredningsmannen anser sig böra förorda, till skogsvårdsstyrelsens förfogande, såsom hittills skett, ställas rörelsekapital av statsmedel för verksamheten i lappmarken och kustlandet, torde således särskilda föreskrifter böra meddelas i berörda avseende. Såvitt utredningsmannen kunnat finna, lära de av statsmakterna efterlysta garantierna icke på annat sätt kunna tillfredställande åvägbringas, än att på grundval av från skogsvårdsstyrelsen ingivna förslag, Kungl. Maj:t eller alternativt skogsstyrelsen fastställer inkomst- och utgiftsstater för skogsvårdsstyrelsen att lända till efterrättelse samt att i samband därmed föreskrives, att överskridande av i utgiftsstaten beräknad utgiftspost icke må ske utan av Kungl. Maj:t, respektive skogsstyrelsen, meddelat tillstånd. En åtgärd av här angiven innebörd torde vara nödvändig, därest de ingripanden, som eljest för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi kunna komma att påfordras, skola leda till en varaktigare stabilisering av styrelsens finansiella läge. Utredningsmannen vill för övrigt i detta sammanhang framhålla, att det med hänsyn till gällande ordning för finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet synes honom kunna principiellt ifrågasättas, huruvida icke dylika inkomst- och utgiftsstater borde fastställas för skogsvårdsstyrelserna överhuvudtaget. I betraktande av att den av styrelserna bedrivna rörelsen till alldeles övervägande del bekostas av allmänna medel — statsanslag och skogsvårdsavgifter — synas vägande skäl tala för att statsmakterna böra mera än hittills varit fallet kunna med möjlighet till ingripanden följa styrelsernas verksamhet.

Utredningsmannen anser det vidare förtjänt av att övervägas, huruvida icke det rörelsekapital, som för verksamheten i lappmarken och kustlandet av statsmakterna anvisas skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län, bör ställas till skogsstyrelsens förfogande för att i mån av behov på rekvisition utanordnas till skogsvårdsstyrelsen, i stället för att som nu sker direkt till-

ställas styrelsen. Några olägenheter för skogsvårdsstyrelsen synes en dylik överflyttning av rörelsekapitalets förvaltning knappast behöva medföra. De rörelsemedel, som sålunda komme att förvaltas av skogsstyrelsen, skulle ock kunna utgöra den reserv, varur, efter därom meddelat tillstånd, medel skulle kunna ställas till skogsvårdsstyrelsens förfogande för bestridande av oförutsedda utgifter. Därest någon del av rörelsekapitalet av sådan anledning tages i anspråk för driftsändamål, bör på skogsstyrelsen ankomma att till påföljande års riksdag göra framställning om vederbörlig utfyllnad i kapitalet.

Det synes utredningsmannen slutligen önskvärt, att skogsstyrelsen allt framgent under räkenskapsåret håller sig noga underrättad om skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning.

Vad angår frågan om skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för 1944 års verksamhet i kustlandet har utredningsmannen ansett sig böra till en början uttala, att en nedskärning av de av skogsvårdsstyrelsen äskade anslagsmedlen till ett belopp, som uppenbart måste vara otillräckligt för rörelsens behöriga bedrivande, enligt hans mening endast kunde medföra, att styrelsen ånyo tvingades att anlita lånevägen eller för driftsändamål taga i anspråk rörelsekapital. Även om under den fortsatta utredningen av styrelsens ekonomi och verksamhet skulle kunna påvisas möjligheter till rationaliserings- och saneringsåtgärder med därav följande utgiftsbegränsningar, syntes emellertid åtgärder av sådan verkan kunna vidtagas allenast successivt under en viss övergångstid. 1944 års omkostnader för verksamheten torde således under alla omständigheter icke kunna i väsentligare mån nedbringas under de för närmast föregående år redovisade utgifterna.

Utredningsmannen, som till närmare granskning upptagit de av skogsvårdsstyrelsen upprättade preliminära inkomst- och utgiftsstaterna för verksamhetsåret 1944, har därvid i likhet med skogsvårdsstyrelsen utgått från att i stort sett samma förhållanden komme att bli råande på skogs- och arbetsmarknaden som under de närmast föregående åren. Beträffande granskningen anföres i utredningen i huvudsak följande.

De egentliga *utgifterna*, vilka av skogsvårdsstyrelsen beräknats till 394 000 kronor, har utredningsmannen ansett sig böra uppskatta till 368 500 kronor. Den utgiftsminskning, som av utredningsmannen föreslås, hänför sig till utgiftsposterna beståndsvård och avverkning, återväxt, övervakandet av skogslagarnas efterlevnad, löner och bidrag till pensionsavgifter samt räntor för under år 1944 upptagna lån.

Av den jämförelse, som av utredningsmannen verkställt mellan de olika skogsvårdsstyrelsernas utgifter för beståndsvård och avverkning, synes framgå, att skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län omkostnader på detta område under de senare åren icke i och för sig kunna betraktas såsom onormalt höga. Utredningsmannen anser sig kunna utgå ifrån att under de närmast följande åren skogsvårdsstyrelsens medverkan vid beståndsvård och avverkning kommer att få en något större omfattning än under de gångna åren genomsnittligen varit fallet. Sedan de omfattande vedutsyningarna upphört i och med produktionpliktens upphörande i länet och minskning inträtt i behovet av vedbränsle, lära emellertid de nu under krigsåren ökade, för beståndsvård och avverkning upptagna omkostnaderna kunna rätt väsentligt nedbringas.

Ehuru utredningsmannen till fullo inser vikten av att de ur skogsvårdens synpunkt ytterst betydelsefulla återväxtarbetena icke eftersättas, synes det honom dock kunna ifrågasättas, huruvida icke i nuvarande ekonomiska läge skogsvårdsstyrelsens verksamhet med återväxtåtgärder kan i viss omfattning begränsas utan att därför för skogsskötseln skadliga konsekvenser behöva uppkomma.

De belopp, som i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län under senare år använts för övervakandet av skogslagarnas efterlevnad, äro i förhållande till de genomsnittliga utgifterna för denna verksamhetsgren hos övriga ifrågakommande skogsvårdsstyrelser påfallande höga. Ett något lägre medelsbelopp än skogsvårdsstyrelsen ansett sig böra räkna med torde vara tillräckligt för att en fullt effektiv övervakning av kustlandets skogar skall kunna genomföras under år 1944.

Skogsvårdsstyrelsens löneutgifter ha under de senare åren undergått en betydande stegring. Lönekostnaderna för år 1942 hade sålunda i jämförelse med motsvarande utgifter under år 1936 stigit med icke mindre än 76,2 procent. Till relativt stor del har denna kostnadsökning varit en direkt följd av den automatiska stegring på löneområdet, som föranletts av ökade dyrtids- och kristillägg under krigsåren. Framförallt har emellertid här till bidragit den betydande utvidgning av styrelsens personalorganisation, som under senare år ägt rum genom nyanställningar. Utredningsmannen anser sig för sin del kunna förorda, att för år 1944 beräknas ett något lägre belopp under utgiftsposten löner och bidrag till pensionsavgifter än som föreslagits av styrelsen.

Då skogsvårdsstyrelsen — under förutsättning att statsanslag till det belopp som kommer att föreslås av utredningsmannen — icke under år 1944 torde behöva upplåna medel, har utredningsmannen ansett sig icke böra räkna med särskilda ränteutgifter.

Det synes utredningsmannen kunna fordras, att skogsvårdsstyrelsen, där est icke exceptionella förhållanden på arbets- eller trävarumarknaden inträda, skall kunna hålla verksamheten inom ramen för det beräknade utgiftsbeloppet, 368 500 kronor.

Inkomsterna — exklusive anslag av statsmedel och andel i de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna — ha av skogsvårdsstyrelsen beräknats till 212 000 kronor. Den förhållandevis avsevärda stegringen (39 000 kronor) i förhållande till de beräknade inkomsterna för år 1943 faller till övervägande del på skogsvårdsavgifterna. Utredningsmannen, som endast ifrågasatt smärre jämkningar i de under inkomsttitlarna beståndsvård och avverkning samt återväxt beräknade beloppen, har uppskattat ifrågavarande inkomster till 203 000 kronor.

Med ledning av vad i det föregående anförts har utredningsmannen verkställt beräkningar rörande den för driftsändamål erforderliga medelsanvisningen till skogsvårdsstyrelsens verksamhet under år 1944. Med beaktande av en utgående behållning å 6 000 kronor har utredningsmannen upptagit det totala utgiftsbehovet till $(368\,500 + 6\,000 =) 374\,500$ kronor. För bestridande av dessa utgifter har skogsvårdsstyrelsen beräknats äga tillgängliga egna medel å 220 200 kronor, i vilket belopp ingå kalkylerade inkomster å 203 000 kronor samt ingående behållningen å 17 200 kronor. För årets löpande utgifter skulle sålunda erfordras statsanslag och andel i de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna med sammanlagt $(374\,500 -$

220 200 ==) 154 300 kronor. Utredningsmannen har utgått från att av sistnämnda belopp omkring 55 000 kronor komme att tilldelas styrelsen ur det särskilda vedutsyningsanslaget, varför således från anslaget till skogsvårdens befrämjande och de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna borde för driftsändamål anvisas (154 300 — 55 000 ==) 99 300 kronor.

Såsom redan nämnts har utredningsmannen förordat, att särskilda medel ställdes till förfogande för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden såväl i syfte att sätta skogsvårdsstyrelsen i stånd att likvidera oguldna bankkulder som för att utrusta styrelsen med nytt rörelsekapital för verksamhetens bedrivande. I utredningen föreslås i anslutning härtill, att för likvidering av vid årsskiftet 1943/44 ännu icke återbetalade, för verksamheten i kustlandet upptagna lån måtte anvisas ett belopp av i runt tal 10 000 kronor. Vidare anslår utredningsmannen det behov av rörelsekapital, som torde vara erforderligt för nämnda verksamhet, till 70 000 kronor.

Enligt utredningsmannens beräkningar skulle sålunda från anslaget till skogsvårdens befrämjande och de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna behöva för skogsvårdsstyrelsens verksamhet i kustlandet under år 1944 anvisas sammanlagt 179 300 kronor, varav 99 300 kronor för driftsändamål och (10 000 + 70 000 ==) 80 000 kronor såsom engångsanslag.

I fråga om fördelningen av de under anslaget till skogsvårdens befrämjande anvisade medlen har utredningsmannen uttalat följande.

Anslagsmedlens fördelning har i regel skett enligt vissa av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund utarbetade och i stort sett automatiskt verkande normer. Emellertid ansågs vid fördelningen av det för budgetåret 1943/44 anvisade anslaget de sålunda tidigare tillämpade principerna böra frångås och ersättas med en fördelningsnorm, som mera beaktade skogsvårdsstyrelsernas verkliga medelsbehov. Med hänsyn till de av krisen betingade förändringarna i avverkningarnas omfattning och art inom olika landsdelar och därav följande omsvängningar i de skilda skogsvårdsstyrelsernas inkomster av direkt inflytande skogsvårdsavgifter syntes det nämligen icke rättvist att fortfarande tillämpa de för mera normala förhållanden avpassade fördelningsreglerna, detta så mycket mindre som vissa skogsvårdsstyrelser delvis på grund av förhållanden, varöver de icke kunnat råda, kommit i ett svårt ekonomiskt läge. Till grund för fördelningen av 1943 års anslag till skogsvårdens befrämjande och de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna lades sålunda skogsvårdsstyrelsernas beräkningar av medelsbehovet, sådant det framkommit i de av skogsstyrelsen i maj 1943 infordrade statberäkningarna för år 1943.

För skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län innebar detta, att styrelsen tilldelades ett avsevärt högre anslagsbelopp för verksamheten i kustlandet än år 1942. Då styrelsen därjämte för biträde vid vedavverkningarna av särskilda anslagsmedel erhöll ett relativt betydande belopp, uppbar styrelsen för verksamhetsåret 1943 i statsanslag i runt tal 130 000 kronor mer än under år 1942. Även om någon nämnvärd kapitalförstärkning icke med de sålunda anvisade statsmedlen varit möjlig, behövde i varje fall någon ytterligare försämring av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska läge under år 1943 icke förekomma.

Det statsbidrag, som utredningsmannen ansett sig böra förorda för skogsvårdsstyrelsens verksamhet i kustlandet och som således bör utgå från anslaget till skogsvårdens befrämjande samt från de till statskontoret inleve-

rerade skogsvårdsavgifterna, torde utan reduktion böra anvisas till skogsvårdsstyrelsen vid fördelningen av berörda medel. Därest fördelningen, såsom hittills skett, verkställes av Kungl. Maj:t efter förslag av skogsstyrelsen, torde sålunda i vart fall vad avser skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län, styrelsens verkliga medelsbehov böra, liksom under år 1943, läggas till grund vid utmätande av statsbidraget. Alternativt vill utredningsmannen föreslå, att Kungl. Maj:t i samband med framläggande av proposition för riksdagen angående anslag till skogsvårdens befrämjande utverkar statsbidrag till det av utredningsmannen förordade beloppet särskilt för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län.

Därest förslaget, att Kungl. Maj:t eller skogsstyrelsen skulle fastställa utgiftsstater för den av skogsvårdsstyrelsen i kustlandet och lappmarken bedrivna verksamheten, komme att bifallas, har utredningsmannen förordat, att dylika stater upprättades att gälla från och med år 1945. Föreskrifter härom syntes böra meddelas i samband med anvisande av anslag till verksamheten under år 1944. Riksdagens medgivande borde, enligt vad utredningsmannen vidare framhåller, utverkas till att av det för skogsvårdsstyrelsen avsedda rörelsekapitalet finge — i förekommande fall och sedan Kungl. Maj:t eller skogsstyrelsen lämnat tillstånd till överskridande av utgiftsstat — till skogsvårdsstyrelsens förfogande ställas erforderligt belopp för bestridande av oförutsedda driftsutgifter.

För att lämna riksdagen tillfälle att taga del av föreliggande utredning i dess helhet torde densamma böra såsom *bilaga* fogas vid detta protokoll.

Skogsstyrelsen har i sin skrivelse den 21 januari 1944, med vilken förberörda utredning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden överlämnats, hemställt, att till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett anslag av 850 000 kronor.

Skogsstyrelsen har rörande medelsbehovet för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län anfört i huvudsak följande.

Med hänsyn till ärendets brådskande natur har skogsstyrelsen icke kunnat ingå på någon detaljgranskning av den föreliggande preliminära utredningen. De av utredningsmannen framlagda beräkningarna över skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län medelsbehov för verksamheten under år 1944 synas skogsstyrelsen dock vara av beskaffenhet att kunna tagas till utgångspunkt vid beräkningen av skogsvårdsstyrelsen för år 1944 tillkommande statsbidrag. Skogsstyrelsen är således ense med utredningsmannen därom, att för driften i kustlandet bör såsom ett minimibelopp beräknas 99 300 kronor. Ett anslag av minst denna storlek synes styrelsen ofrånkomligt, om skogsvårdsstyrelsen skall i behörig omfattning kunna uppehålla sin skogsvårdande verksamhet. Skogsstyrelsen anser sig ock böra biträda utredningsmannens förslag att till skogsvårdsstyrelsen såsom anslag av engångskaraktär anvisas 80 000 kronor för rörelsen i kustlandet, varav 70 000 kronor såsom rörelsekapital och 10 000 kronor till reglering av vid årsskiftet balanserade skulder. Därest skogsvårdsstyrelsen tilldelas engångsanslag till nämnda belopp, skulle styrelsens ekonomiska förhållanden komma i ett väsentligt förbättrat läge. Styrelsen skulle icke längre, såsom de senare åren varit vanligt, behöva upptaga lån i privata bankinrättningar för att till

sitt förfogande erhålla nödigt rörelsekapital under det löpande räkenskapsåret.

I framställning den 28 augusti 1943 har skogsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1944/45 under titeln Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande beräkna 1 050 000 kronor, därav 350 000 kronor för sanering av skogsvårdsstyrelsernas i Västerbottens och Västernorrlands län ekonomi. I anslutning till i det föregående angivna beräkningar av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län medelsbehov för år 1944 skulle anslaget till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1944/45 således böra uppföras med $(700\,000 + 80\,000 =) 780\,000$ kronor.

Rörande skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län ekonomiska förhållanden och behov av anslag har skogsstyrelsen yttrat.

Skogsstyrelsen vill framhålla, att oaktat utredning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län ekonomiska förhållanden icke hunnit framläggas, det torde vara nödvändigt att vid beräkningen av anslaget till skogsvårdens befrämjande för nästkommande budgetår särskild hänsyn jämväl tages till det svaga ekonomiska läge, i vilket sistberörda skogsvårdsstyrelse befinner sig. Enligt inhämtade upplysningar har skogsvårdsstyrelsens ekonomi, ehuru styrelsen för 1943 års verksamhet av Kungl. Maj:t på skogsstyrelsens förslag tilldelats ett väsentligt förhöjt statsbidrag, under sagda år ytterligare försämrats. Styrelsen redovisade således enligt preliminära beräkningar vid årsskiftet 1943/44 en nettoskuld över tillgångar å 59 248 kronor, under det att vid ingången av år 1943 motsvarande belopp uppgick till 25 311 kronor. Av det å riksstaten för budgetåret 1943/44 uppförda anslaget till skogsvårdens befrämjande och av de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna anvisades skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län för 1943 års verksamhet ett statsbidrag å 147 638 kronor, vilket bidrag med i runt tal 87 000 kronor översteg föregående års anslag. En dylik avsevärd förhöjning av statsbidraget hade endast kunnat ske därigenom, att övriga skogsvårdsstyrelser medels-askanden i motsvarande omfattning reducerats. I avvaktan på en närmare utredning av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska läge synes ofrånkomligt att för 1944 års verksamhet för styrelsen beräknas ett statsanslag av åtminstone samma storleksordning som år 1943. Då skogsstyrelsen icke anser sig kunna tillstyrka att övriga skogsvårdsstyrelser medels-askanden ånyo i betydande utsträckning nedpressas för att skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län oavvisliga medelsbehov skall kunna tillgodoses, finner skogsstyrelsen det nödvändigt, att anslaget till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1944/45 avväges med särskilt beaktande jämväl av skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län svaga ekonomiska läge. Skogsstyrelsen anser sig således böra hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att för budgetåret 1944/45 till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande å riksstaten uppföres ett till 850 000 kronor förhöjt anslag, därvid skogsstyrelsen förutsätter att vid fördelningen av anslaget och de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län tilldelas ett statsbidrag av minst 170 300 kronor och skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län åtminstone samma belopp som år 1943.

I fråga om de av utredningsmannen — utöver i det föregående av skogsstyrelsen berörda anslagsaskanden — föreslagna åtgärderna för stabilisering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi har skogsstyrelsen anfört följande.

Vidkommande de av utredningsmannen i vissa hänseenden i övrigt föreslagna åtgärderna för åstadkommande av viss stabilisering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi anser sig skogsstyrelsen — utan att vilja taga ställning till vissa av utredningsmannen i sammanhanget gjorda principuttalanden — kunna förorda att åtgärderna vidtagas i vart fall såsom provisorium till dess frågan om omläggning av nu gällande system för finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet erhållit en definitiv lösning. Därest Kungl. Maj:t skulle finna anledning föreligga att för skogsvårdsstyrelsen fastställas utgiftsstater för den i lappmarken och kustlandet bedrivna verksamheten, torde sådana stater böra fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av skogsstyrelsen.

I remissutlåtande den 31 januari 1944 har *skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län* förklarat sig finna den av direktör Ekman verkställda utredningen giva stöd för det antagandet, att skogsvårdsstyrelsen icke vidtagit oekonomiska åtgärder eller låtit sin verksamhet svälla ut över vad som från allmän synpunkt kan anses försvarligt. Att styrelsen likväl fått arbeta under trycket av en alltmer försämrade ekonomi såväl i kustlandet som i lappmarken berodde på förhållanden, som närmast hörde samman med en naturlig utveckling av verksamheten — delvis i samband med en betydlig utökning av skogsvårdsstyrelsens verksamhetsområde — samt stegrade ofrånkomliga kostnader. Vad utredningsmannen anført rörande skogsvårdsstyrelsens hitillsvarande verksamhet och ekonomiska åtgöranden har i övrigt föranlett styrelsen till bland annat följande uttalanden.

En undersökning rörande det förefintliga behovet av skogsvårdsåtgärder inom Västerbottens skogar kan enligt skogsvårdsstyrelsens erfarenhet icke lämna mer än ett resultat, nämligen att ett dylikt behov föreligger i fråga om så gott som varje enskild skog. Några skogsvårdsåtgärder i egentlig mening hade knappast utförts å enskilda skogar — med undantag för några bolagsskogar — vare sig i kustlandet eller lappmarken, då skogsvårdsstyrelsen började sin verksamhet. Till detta förhållande har emellertid hänsyn aldrig tagits, när skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län för verksamheten i kustlandet erhållit sin anpart vid den årliga fördelningen av anslaget för skogsvårdens befrämjande och de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna. Fördelning har skett schablonmässigt, varvid tillämpats en formel, som givit till resultat, att skogsvårdsstyrelser med god ekonomi och inom landstingsområden, där relativt goda skogsförhållanden varit rådande, fått del i anslaget efter samma grunder, som skogsvårdsstyrelser, vilka saknat fonderade medel eller haft sedan årtionden ackumulerade behov av åtgärder i skogarna, och där dessas allmänna tillstånd varit sådant, att ett intensivt arbete måste nedläggas på deras förbättrande.

Utredningsmannen framhåller angående verksamheten i kustlandet som sin åsikt, att skogsvårdsstyrelsen under förkrigsåren bort verkställa någon avsättning av penninganslagen till fondbildning. Skogsvårdsstyrelsen vill härmedot invända, att dess ekonomi aldrig varit sådan, att den medgivit en dylik avsättning, om skogsvårdsstyrelsen överhuvud taget något så när skulle kunna gå i land med de uppgifter, som gällande skogslag ålade styrelsen. Att under sådana förhållanden någon fondbildning icke kunnat ske, kan knappast läggas skogsvårdsstyrelsen till last.

Det av utredningsmannen förutsatta orsakssammanhanget mellan styrelsens ökade medelstillgångar och utvidgningen av dess verksamhet anser

styrelsen icke existera. Verksamhetens tillväxt har helt varit avhängig av de år från år ökade anspråk, som skogsägarna ställt på styrelsens tjänster. Den kroniska medelsbrist, varav styrelsen lidit, har icke uppmuntrat styrelsen att självant utvidga sin verksamhet.

Då utredningsmannen ifrågasätter, huruvida icke den utvidgning av styrelsens verksamhet och personalorganisation, som ägt rum, borde ha genomförts med mera beaktande av tillgängliga resurser, vill styrelsen för sin del uttala, att organisationen utökats först sedan ett mycket starkt behov härav gjort sig gällande, och sedan styrelsen efter noggrann undersökning funnit, att det varit nödvändigt för att styrelsen skulle kunna fullgöra de skäliga krav, som skogslagarna ålagt styrelsen. Den utökning, som av utredningsmannen närmast åsyftas, skedde år 1939, då länsskogsvaktarnas antal i kustlandet ökades från 13 till 20 samtidigt som de extra länsskogsvaktarnas antal sjönk från 5 till 1. Denna utökning föregicks av en detaljerad utredning och vidtogs först sedan centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund godkänt densamma. Styrelsen förmenar också, att någon överorganisation icke föreligger, ett förhållande som utredningsmannen ej heller efter nu företagen undersökning ansett sig kunna påvisa. Den ökning i antalet tillfälliga förmän, som skett under de senaste åren, är helt betingad av de ökade krav på biträde av styrelsens personal, som skogsägarna ställt. Skogsvårdsstyrelsen hade givetvis kunnat underlåta att tillmötesgå dessa krav, men detta skulle ha betingat ett uppstoppande av den skogsvårdande verksamheten. Någon större kostnadsökning har denna utökning av antalet tillfälliga förmän icke medfört, enär styrelsen under årens lopp allt mer höjde biträdestagarnas ersättning till skogsvårdsstyrelsen för förrättningar, så att slutligen endast en mindre del av kostnaden för förrättningsmannen bestreds av skogsvårdsstyrelsen.

Skogsvårdsstyrelsen har icke ansett sig böra framställa någon erinran mot utredningsmannens beräkning av medelsbehovet för 1944 års verksamhet i kustlandet, vilken beräkning såsom förut nämnts, slutar å 179 300 kronor, varav 80 000 kronor avsetts skola utgöra engångsanslag. I detta sammanhang har emellertid skogsvårdsstyrelsen framhållit, att den del styrelsen under år 1944 kunde beviljas ur det särskilda vedutsyningsanslaget komme att bli väsentligt mindre än som beräknats. Styrelsens nettoutgifter för verksamheten med dylika vedutsyningar hade nämligen avsevärt sjunkit på grund av ökade inkomster av debiterade avgifter för biträdesförrättningar. De uttalanden, som av utredningsmannen gjorts i samband med beräkningen under de olika utgiftstitlarna ha föranlett vissa påpekanden från skogsvårdsstyrelsens sida.

Beträffande de åtgärder till stabilisering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi, som diskuterats i föreliggande utredning, har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Utredningsmannen har i syfte att åstadkomma en stabilisering av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden ifrågasatt, att Kungl. Maj:t eller alternativt skogsstyrelsen skulle fastställa utgiftsstater för den av skogsvårdsstyrelsen bedrivna verksamheten. I förhoppning om att detta skall leda till att den prövning av de årliga anslagskraven, som då bör komma till stånd, skall giva till resultat att skogsvårdsstyrelsen tilldelas anslag, som stå i relation till de arbetsuppgifter, som gällande skogslag ålägger skogsvårdsstyrelsen och vad som i övrigt med hänsyn till det allmännas intresse skäligen kan krävas, har skogsvårdsstyrelsen intet att erinra mot ett dylikt fastställande av stater. Dock bör enligt skogsvårdsstyrelsens mening de olika utgiftspos-

terna ej fastställas var för sig utan endast den omkostnadsram inom vilken skogsvårdsstyrelsen har att bedriva sin verksamhet. Med den starka och i regel oberäkneliga växling i de olika verksamhetsgrenarnas omfattning, som ofta inträder mellan tiden för utgiftsförslagets uppgörande och det år förslaget avser, kan ett fastläsande av varje utgiftspost icke i praktiken bli genomförbar, om styrelsen skall kunna fylla sin uppgift. Styrelsen förutsätter också, att, därest fastställande av utgiftsstater kommer till stånd, denna anordning skall gälla alla skogsvårdsstyrelser, som få del av statsanslagen.

Skogsvårdsstyrelsens ifrågavarande yttrande utmynnar i en hemställan, att de av utredningsmannen föreslagna anslagsbeloppen måtte ställas till styrelsens förfogande.

Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län har förklarat sig tillstyrka skogsstyrelsens förslag om anvisande av statsbidrag till skogsvårdsstyrelsens verksamhet under år 1944. Enligt vad skogsvårdsstyrelsen framhåller vore skogsvårdskassans ställning mycket svag, beroende väsentligen på otillräckliga inkomster i form av skogsvårdsavgifter under ett flertal år. En sanering av kassan snarast möjligt vore också starkt av behovet påkallad, enär verksamheten måste bli allvarligt lidande under rådande ekonomiska förhållanden. På skäl, som anförts av skogsstyrelsen, hade skogsvårdsstyrelsen emellertid icke velat påyrka, att medel nu anvisades till täckande av hela det föreliggande underskottet på en gång.

Statskontoret har framhållit, att ett ställningstagande till de i förevarande utredning framlagda förslagen givetvis försvårades av att det vidgade underlag för erforderliga bedömanden och jämförelser, som enligt de lämnade direktiven avsetts skola erhållas genom att utredningen utsträckts till att omfatta jämväl skogsvårdsstyrelserna i Jämtlands och Norrbottens län, icke stode till buds. I betraktande av vad utredningsmannen och skogsstyrelsen anført har emellertid statskontoret funnit sig icke böra motsätta sig den av sistnämnda styrelse i ärendet föreslagna medelsanvisningen till skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län. Rörande villkoren för åtnjutandet av ifrågavarande statsbidrag har statskontoret yttrat i huvudsak följande.

Statskontoret förutsätter, att de av statsmakterna uttalade kraven på garantier för att till skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län anvisat rörelsekapital icke tages i anspråk för driftsändamål bli beaktade och att i enlighet härmed särskilda föreskrifter meddelats i detta hänseende. I första hand synes härvid böra ifrågakomma utredningsmannens förslag, att Kungl. Maj:t skulle fastställa inkomst- och utgiftsstater för skogsvårdsstyrelsen att lända till efterrättelse samt att i samband därmed föreskrevs, att överskridande av i utgiftsstaten beräknad utgiftspost icke finge ske utan tillstånd av Kungl. Maj:t. I detta sammanhang anser sig emellertid statskontoret böra understryka utredningsmannens uppfattning, att det förtjänar övervägas om icke dylika inkomst- och utgiftsstater borde fastställas för skogsvårdsstyrelserna överhuvud. I betraktande av att dessa styrelser utgifter praktiskt taget bestridas av statsmedel synes en dylik åtgärd icke blott i princip riktig utan även av rådande statsfinansiella läge påkallad. Likaså ansluter sig statskontoret till den av utredningsmannen ifrågasatta anordningen, att det rörelsekapital, som för verksamheten i lappmarken och kustlandet anvisas till skogsvårdsstyrelsen, bör ställas till skogsstyrelsens förfogande för att i

mån av behov på rekvisition utanordnas till skogsvårdsstyrelsen. Då emellertid såväl anslaget till skogsvårdens befrämjande som anslaget till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. utbetalas och disponeras av statskontoret, torde detta förslag böra bifallas på så sätt att föreskrift meddelas, att här avsedda medel skola av ämbetsverket utanordnas till skogsvårdsstyrelsen i den mån skogsstyrelsen prövat behov härav föreligga.

Vad angår den av skogsstyrelsen förordade höjningen av anslaget till skogsvårdens befrämjande med ytterligare 70 000 kronor med hänsyn till skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län svaga ekonomiska läge har statskontoret förklarat sig sakna nödiga hållpunkter för bedömandet av denna fråga. I betraktande av pågående utredning angående bland annat denna skogsvårdsstyrelses verksamhet och ekonomiska ställning hade det dock syntts statskontoret kunna ifrågasättas, huruvida icke med en dylik ytterligare medelsanvisning kunde helt eller åtminstone delvis anstå till dess utredningen blivit verkställd. I den mån denna skogsvårdsstyrelse emellertid ansåges böra erhålla sådan medelsanvisning, borde i fråga om villkoren här för gälla vad statskontoret föreslagit för skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län vidkommande.

Riksräkenskapsverket har beträffande de framlagda förslagen om medelsanvisning till sanering av Västerbottens och Västernorrlands läns skogsvårdsstyrelser ekonomi anfört huvudsakligen följande.

Med hänsyn till den korta tid som stått till buds har riksräkenskapsverket icke kunnat ingå på någon detaljgranskning av den framlagda utredningen rörande Västerbottens läns skogsvårdsstyrelses ekonomiska förhållanden. Riksräkenskapsverket förutsätter emellertid, att de nu gjorda anslagsäskandena endast betraktas som preliminära samt att — om anslag för ändamålet äskas av riksdagen — någon ökad medelstildelning till skogsvårdsstyrelsen icke kommer i fråga, innan ytterligare utredning rörande denna styrelses sätt att handhava anvisade medel förebragts.

Av den preliminära utredningen framgår, att skogsvårdsstyrelsen under år med tillfällig ökning av inkomstillflödet, i stället för att reservera denna inkomstökning eller använda den till förbättringsåtgärder, har utvidgat sin personalorganisation. I följd därav ha underskott uppkommit under efterföljande budgetår. Om skogsvårdsstyrelsen sålunda skaffat sig en organisation som är större än som svarar mot styrelsens inkomster, synes detta innebära, att styrelsen handlat med bristande ekonomiskt förutseende. Ett sådant förhållande bör icke kunna framtvinga en höjning av statsbidraget. Icke heller bör det verka till förfång för de övriga skogsvårdsstyrelser, vilka anpassat sin organisation med hänsyn till tillgängliga medel.

Skulle det emellertid befinnas erforderligt att höja medelstillgången till skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län, innan personalorganisationen kunnat anpassas till den nivå som för styrelsens framtida verksamhet är ofrånkomligen nödvändig — utredning härom föreligger ännu icke — bör detta extra medelsbehov tillgodoses från ett särskilt, för sanering av denna skogsvårdsstyrelses ekonomi avsett riksstatsanslag. Riksräkenskapsverket kan sålunda icke för detta ändamål tillstyrka någon höjning av de för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet avsedda årliga riksstatsanslagen.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit vill riksräkenskapsverket tillika förorda, att de medel som kunna anvisas för utökning av skogsvårdsstyrel-

sens i Västerbottens län kassareserv skola tills vidare förvaltas av skogsstyrelsen.

Vad angår skogsstyrelsens framställning om förhöjt statsbidrag för sanering av skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län ekonomi, kan riksräkenskapsverket icke ingå på ett bedömande av denna fråga, enär utredning angående nämnda skogsvårdsstyrelses ekonomiska läge ej föreligger. Därest sanering av även denna skogsvårdsstyrelses ekonomi erfordras, böra medel för ändamålet likaledes anvisas å förenämnda särskilda anslag.

De nu äskade anslagsmedlen skulle emellertid även användas till att likvidera skulder som omhandlade skogsvårdsstyrelser ådragit sig genom att upptaga lån i enskild bank. Riksräkenskapsverket vill med anledning härav särskilt framhålla följande.

De av Kungl. Maj:t och riksdagen anvisade, för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet avsedda anslagen äro bidragsanslag som utgå med bestämda belopp. Dessa anslag kunna icke överskridas. För de skulder, en sådan styrelse åsamkar sig genom att påtaga sig utgifter som icke kunna inrymmas inom den beräknade kostnadsramen, bliva styrelsens ledamöter ansvariga enligt de för dessa styrelser gällande bestämmelser (SFS nr 350/1941, 8 och 9 §§). Någon skyldighet för staten att täcka sådana skulder föreligger icke. Om icke-statliga eller halvstatliga institutioner som åtnjuta statsbidrag skulle kunna framtvinga höjningar av dessa bidrag enbart genom att upptaga banklån för att finansiera utgifter, som staten eljest icke velat bidraga till, skulle en ur statsfinansiell synpunkt ohållbar situation inträda. Riksräkenskapsverket får sålunda avstyrka anvisande av anslag för täckning av skogsvårdsstyrelses skulder.

Det i detta sammanhang väckta förslaget, att Kungl. Maj:t skulle efter förslag av skogsstyrelsen fastställa utgiftsstater för skogsvårdsstyrelserna, står i överensstämmelse med vad riksräkenskapsverket tidigare förordat (jfr prop. nr 278/1943 s. 12). Riksräkenskapsverket vill härtill ytterligare framhålla, att, därest sådana stater fastställas, detta måste anses innebära en i och för sig välbehövlig begränsning av skogsvårdsstyrelsernas rätt att använda en tillfällig ökning av skogsvårdsavgifterna. En föreskrift om att posterna i en sådan stat icke få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande måste sålunda innebära, att ett dylikt överskridande kan medgivas endast i den mån inflytande skogsvårdsavgifter därtill lämna tillgång. Något överskridande av de anvisade anslagen kan givetvis icke komma i fråga.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att *skogsstyrelsen* i en den 4 februari 1944 dagtecknad skrivelse framlagt *förslag om statsunderstöd till elever vid vissa skogsbrukskurser*. Styrelsen har sålunda hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas 15 000 kronor för utdelning enligt i skrivelsen angivna grunder av stipendier till behövande elever vid av skogsvårdsstyrelserna anordnade eller godkända kurser i skogliga ämnen för skogsägare och landsbygdsskoleungdom.

I förevarande skrivelse har skogsstyrelsen framhållit, att skogsvårdsstyrelsernas kursverksamhet, som utgjorde ett led i deras betydelsefulla propagand- och upplysningsarbete, omfattade i stort sett två utbildningslinjer. Sålunda plägade anordnas dels kortare och längre skogsvårdskurser, avsedda huvudsakligen för jordägare och deras söner, dels ock kortare kurser för utbildning av förmän av olika slag, såsom planteringsförmän (plantörer) samt gallrings-, byggesrensnings- och stämplingsförmän. Till elever vid förmans-

kurserna antoges erfarna och intresserade skogsarbetare samt ägare av mindre jordbruk och lägenheter. De kortare skogsvårdskurserna hade, enligt vad skogsstyrelsen anför, till uppgift att väcka deltagarnas intresse och förståelse för värdet av en god skogshushållning, medan de mera långvariga dessutom syftade till att bibringa eleverna vissa elementära kunskaper av värde för den som handhade skötseln av en mindre skog. Vad beträffar de förut omnämnda förmännen vunne flertalet av dem mer eller mindre varaktig anställning hos skogsvårdsstyrelse, medan andra sökte tjänst direkt hos skogsägare. Skogsstyrelsen har i detta sammanhang även erinrat om att skogsvårdsstyrelserna ställde erforderliga lärarkrafter till förfogande för skogsundervisningen vid lantbruks- och lantmannaskolor.

Rörande den normala omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas kursverksamhet har skogsstyrelsen lämnat följande uppgifter.

14 skogsvårdsstyrelser bruka anordna minst en allmän skogsvårdskurs årligen. Hälften av dessa styrelser uppgiva dessutom, att två eller flera sådana kurser bruka förekomma. Två styrelser anordna skogsvårdskurser med två eller flera års intervaller. Övriga nio skogsvårdsstyrelser ha icke regelbundet återkommande kurser av detta slag på sitt program. Skogsvårdskursernas längd växla mellan undantagsvis tre dagar och i regel en vecka för de kortaste samt två månader för de längsta. Ungefär hälften av sammanlagda antalet skogsvårdskurser har en längd av minst två veckor. Deltagarantalet rör sig mellan 15 och 35 per kurs.

Förmanskurser av olika slag anordnas icke så regelbundet utan mera med hänsyn till det aktuella behovet av förmän. Om man bortser från den utbildning av stämplingsförmän, som av särskilda skäl måst äga rum under krisen, har verksamheten ungefär följande omfattning. De syd- och mellansvenska skogsvårdsstyrelserna (på några undantag när) anordna med 1—4 års mellanrum plantörkurser av 1—2 veckors längd. Vissa av dessa styrelser anordna dessutom någon gång kurser av ungefär samma varaktighet för gallrings- och stämplingsförmän. I Norrland äro förmanskurserna, vilka återkomma med 1—3 års mellanrum, nästan uteslutande inriktade på utbildning av hyggesrensings-, gallrings- och stämplingsförmän. De ha en längd av 1—3 veckor. I fråga om samtliga förmanskurser gäller, att elevantalet är något mindre än vid skogsvårdskurser, 10—25 stycken.

De skogsvårdsstyrelser, som äro ägare till s. k. skogsvårdsgårdar, förlägga i regel kurserna till dessa. I den utsträckning de olika skogsvårdsstyrelsernas ekonomi så tillåtitt ha eleverna förutom kostnadsfri undervisning åtnjutit vissa naturaförmåner, såsom fritt logi, helt eller delvis fri kost samt litteratur till nedsatt pris eller gratis. I något fall har i stället för fri kost utgått kontantbidrag till kosthållningen. Ävenledes har förekommit, att eleverna i stället för understöd fått uppbära ersättning för det arbete, som under kursen utförts åt skogsägare i trakten.

Övervägande flertalet av de skogsvårdsstyrelser, som ha erfarenhet av kursverksamhet, framhålla i infordrade yttranden, att stipendier till eleverna vid av styrelserna anordnade kurser äro synnerligen nödvändiga därest verksamheten skall få önskvärd omfattning.

Under senare år har på sina håll etablerats ett samarbete mellan skogsvårdsstyrelserna och vissa ungdoms- och studieorganisationer på landsbygden. Syftet har varit att med anlitan av styrelsepersonalens fackkunskap föra in även skogliga studier och övningar på organisationernas program. Man har ordnat exkursioner och s. k. gallringstävlingar, men även studie-

cirklar i skogliga ämnen ha förekommit, varvid någon skogsvårdsstyrelse-tjänsteman antingen direkt lett cirkelns arbete eller också vid några tillfällen under studiernas gång stått till förfogande för frågor, förhör eller dylikt. På bägge sidor framhålles, att man varit belåten med resultatet av detta samarbete.

Vid överläggning inför skogsstyrelsen ha representanter för dessa organisationer framhållit, att de gärna såge en ytterligare utökning av studieverksamheten i skogliga ämnen genom ett fortsatt och utökat samarbete med skogsvårdsstyrelserna och deras tjänstemän. Behovet av understöd till eleverna vid skogsbrukskurser vitsordades även.

Skogsstyrelsen har framhållit, att den i det föregående omförmälda undervisningsverksamheten riktade sig huvudsakligen till skogsägare och jordbrukarungdom. I 1936 års skogsutrednings betänkande nr 2 (SOU 1938: 58) hade emellertid framlagts förslag till en genom skogsvårdsstyrelserna bedriven fortbildning av skogsarbetare. Enligt vad skogsstyrelsen anför hade också före nuvarande kris vissa skogsvårdsstyrelser försöksvis börjat med kortare kurser, avsedda för skogsarbetare. Denna verksamhet kunde eventuellt bli va upptagen i större skala, när mera normala tider inträdde. Då någon egentlig erfarenhet av densamma ännu ej finnes och bestämmelserna om understöd till eleverna vid kurser av detta slag troligen skulle behöva utformas på särskilt sätt, har skogsstyrelsen förklarat sig icke nu ämna föreslå några åtgärder för att underlätta en sådan utbildningsverksamhet. Styrelsen har ej heller ansett att skäl för närvarande föreläge att av statsmedel anvisa stipendier till eleverna vid av skogsvårdsstyrelserna anordnade förmanskurser. Dessa kurser finge nämligen anses vara av mera intern karaktär, då de huvudsakligen syftade till att utbilda personal för skogsvårdsstyrelsernas egna behov.

Det förslag om stipendier av statsmedel, som skogsstyrelsen funnit sig böra framlägga, berör endast deltagarna i skogsbrukskurser, avsedda för skogsägare och jordbrukarungdom. Till motivering av förslaget har styrelsen an- fört följande.

Som i motionerna I: 91 och II: 140 till 1943 års riksdag framhålles, tala starka skäl för att stipendier av statsmedel — liksom nu är fallet beträffande vissa lantbrukskurser — böra kunna utgå till behövande elever vid skogsbrukskurser. Det är nämligen uppenbart ett allmänt intresse, att så många som möjligt av de mindre skogsägarna och deras söner erhålla någon undervisning i de grenar av skogshushållningen, som äro av betydelse för skötsel- sen av en mindre skog. För dessa personer torde därvid som regel den enda till buds stående möjligheten vara att genomgå någon av skogsvårdsstyrelsen eller de nämnda organisationerna anordnad kurs. Deltagandet i en sådan kurs kan emellertid för många mindre skogsägare försvåras eller omöjliggöras på grund av de ekonomiska uppoffringar det innebär. I vetskap här- om ha också skogsvårdsstyrelserna sökt att i den utsträckning, deras ekono- mi tillåtit, underlätta deltagandet i kurserna genom mindre kontantbidrag eller naturaförmåner. Skogsägarnas möjligheter att erhålla nödortftig skog- lig utbildning böra emellertid icke vara beroende av vederbörande skogs- vårdsstyrelses ekonomiska resurser. Särskilt för att underlätta en önskvärd utvidgning av denna undervisningsverksamhet är det därför viktigt, att sti- pendier av statsmedel kunna ställas till förfogande för elever, som äro i be- hov därav.

I fråga om den närmare utformningen av den föreslagna stipendieverksamheten samt beträffande kostnaderna för verksamheten har skogsstyrelsen yttrat i huvudsak följande.

Villkoren för ifrågavarande stipendieverksamhet torde i stort sett kunna anknytas till gällande bestämmelser för understöd till elever vid fasta småbrukskurser, vilka återfinnas i kungörelsen den 3 juni 1938 (nr 356). Vad då först angår de krav, som böra ställas på kurserna för att eleverna skola kunna bli understödsberättigade, bör framhållas, att kurser, som avse att behandla skogshushållningen i allmänhet eller mera omfattande del av densamma, icke böra vara kortare än två veckor med heltidsläsning. I särskilda fall böra emellertid stipendier kunna utgå även till elever vid kortare specialkurser i något mera begränsat ämne, såsom hyggesvård, ungskogsgallring, stamkvistning, virkesaptering o. d. Den skogliga studieverksamhet, som folkbildnings- och fackorganisationerna nu bedriva, är i regel ej av den art, att här föreslagna krav uppfyllas. Därest skogsundervisningen ombesörjes av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän eller kursplaner och lärare i förväg godkänts av styrelsen, böra dock stipendier kunna utgå även till elever vid av dessa organisationer anordnade kurser av förut angiven typ.

Bidragskvalifikationerna för den enskilde eleven vid de fasta småbrukskurserna äro, att han skall vara boende så avlägset från den plats, där kursen hålles, att han icke kan under kursen vistas i sitt hem, att han visar sig vara i behov av ifrågavarande understöd och slutligen att han har sin verksamhet vid jordbruk med högst 15 hektar åker. Dessa kvalifikationsbestämmelser kunna i huvudsak bibehållas för eleverna vid skogsvårdskurser, dock med undantag av det sista villkoret. Med hänsyn till att en allmän behovsprövning skall äga rum, synes någon bestämmelse om visst högsta arealinnehav ej vara erforderlig; en sådan gräns skulle för övrigt icke skäligen kunna sättas lika i hela landet.

Vad angår understödets storlek vill skogsstyrelsen framhålla, att det enligt gällande bestämmelser utgående beloppet, 1 krona 50 öre per dag, under nuvarande förhållanden visserligen måste anses för lågt. Då emellertid frågan om ett högre bidrag synes böra prövas i samband med en höjning av de till småbrukskursernas elever utgående bidragen, har styrelsen icke för närvarande velat föreslå högre bidragsbelopp till elever vid här ifrågavarande kurser.

Även formerna för bidragsverksamheten torde kunna anknytas till nu gällande bestämmelser, varvid skogsstyrelsen skulle bli bidragsbeviljande, liksom lantbruksstyrelsen nu är i fråga om motsvarande understöd på jordbrukets område, och skogsvårdsstyrelserna skulle få samma funktion som hushållningssällskapens förvaltningsutskott.

Skogsstyrelsen har sökt att beräkna det anslag, som skulle erfordras för att kunna utlämna understöd på i det föregående skisserade villkor. Skogsvårdsstyrelsernas normala kursverksamhet av detta slag omfattar 20 à 25 kurser årligen med ett sammanlagt antal elevdagar av 8 à 9 000. Om överslagsvis 75 procent av eleverna beräknas vara i behov av understöd, skulle sålunda under ett år åtgå cirka 10 000 kronor. Med hänsyn till de föreslagna elevunderstödens stimulerande effekt torde man emellertid vara berättigad att räkna med någon utökning av kursverksamheten, särskilt om skogsvårdsstyrelsernas befattningstagande med vedavverkningarna under nästkommande budgetår kan minskas och de åter få möjlighet att ägna tillbörlig uppmärksamhet åt undervisningsverksamheten. Ett belopp av 15 000 kronor torde dock visa sig tillfyllest under ett första år.

Med hänsyn till det läge, vari skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi i början av år 1943 befann sig — styrelsen hade bland annat för bestridande av de löpande utgifterna nödgats i betydande utsträckning disponera tillgängligt rörelsekapital ävensom upptaga lån — förordade jag i samband med framläggandet för samma års riksdag av propositionen nr 278, att en undersökning borde verkställas angående skogsvårdsstyrelsens organisation och personalbehov. Såsom i det föregående nämnts uppdrog Kungl. Maj:t den 30 juni 1943 åt skogsstyrelsen att verkställa berörda undersökning. Denna, som av skogsstyrelsen avsetts skola omfatta jämväl skogsvårdsstyrelsernas i Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län organisation och ekonomi, har med hänsyn till omfattningen och arten av de spörsmål, varom här är fråga, icke ännu kunnat slutföras. Emellertid har skogsstyrelsen överlämnat en av särskild utredningsman inom styrelsen verkställd preliminär undersökning avseende bland annat skogsvårdsstyrelsens i Västerbotten län nuvarande ekonomiska läge samt skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för år 1944. Skogsstyrelsen har, i överensstämmelse med vad av utredningsmannen förordats, beräknat behovet av statsmedel för verksamheten inom Västerbottens läns kustland till 99 300 kronor i vad avser driftkostnader samt till 80 000 kronor i vad avser engångskostnader för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi. Ehuru någon utredning ännu ej verkställts beträffande skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län finansiella läge, har skogsstyrelsen likväl i betraktande av sistnämnda skogsvårdsstyrelsens svaga ekonomi — vilken under år 1943 ytterligare försämrats — funnit det ofrånkomligt, att för budgetåret 1944/45 beräknades ett belopp av 70 000 kronor för konsolidering av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden.

Medelsbehovet under anslaget till skogsvårdens befrämjande har av skogsstyrelsen beräknats till 850 000 kronor, varav 700 000 kronor avsetts till bestridande av löpande utgifter för samtliga skogsvårdsstyrelser samt $(80\,000 + 70\,000 =)$ 150 000 kronor till sanering av skogsvårdsstyrelsernas i Västerbottens och Västernorrlands län ekonomi.

Innan den förut berörda undersökningen rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län organisation och personalbehov samt därmed sammanhängande spörsmål slutförts, är det givetvis svårt att taga slutgiltig ståndpunkt till det sätt, varpå styrelsen bedrivit sin verksamhet och handhaft anvisade medel. Av den hittills verkställda utredningen synes dock framgå, att den utvidgning av styrelsens verksamhet, som under senare år ägt rum, genomförts utan tillräckligt beaktande av tillgängliga resurser. De principer, som skogsvårdsstyrelsen följt vid handhavandet av sin ekonomi, ha medfört att styrelsen vid upprepade tillfällen under de senaste åren måst i viss utsträckning finansiera sin verksamhet med lånemedel, i den mån icke tillgängligt rörelsekapital tagits i anspråk för ändamålet. Den hittills förebragta utredningen synes i viss mån giva stöd åt de synpunkter, som riksräkenskapsverket framfört i sitt yttrande. Det torde emellertid kunna förväntas, att den fortsatta utredningen kommer att ytterligare belysa ifrågavarande spörsmål samt närmare klarlägga de möjligheter till rationalisering och sa-

De parlamentariska cheferna.

nering av skogsvårdsstyrelsens verksamhet, som kunna föreligga. I avvaktan härpå synas, i anslutning till vad skogsstyrelsen anfört, de av utredningsmannen i den preliminära utredningen framlagda beräkningarna över skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för 1944 års verksamhet få godtagas såsom utgångspunkt vid beräklandet av statsbidraget till skogsvårdsstyrelsen för sagda år. Jag finner mig därför i frågans nuvarande läge icke böra motsätta mig, att för bestridande av driftkostnaderna i samband med verksamheten i kustlandet beräknas ett statsbidrag av 99 300 kronor samt att för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi anvisas ett belopp av 80 000 kronor, varav 70 000 kronor avses såsom rörelsekapital och 10 000 kronor till betalning av oguldna banklån.

Vad beträffar skogsstyrelsens hemställan, att ett belopp av 70 000 kronor skulle anslås till förstärkning av Västernorrlands läns skogsvårdsstyrelsens ekonomi, har jag liksom statskontoret funnit det vara i viss mån tveksamt, huruvida icke med denna ytterligare medelsanvisning till skogsvårdsstyrelsen kunde anstå i avbidan på färdigställandet av den inom skogsstyrelsen pågående utredningen. Med hänsyn till vad sistnämnda styrelse i ärendet andragit vill jag dock förorda, att det föreslagna beloppet nu äskas av riksdagen.

I utredningen rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi har betonats vikten av att garantier skapades mot att av statsmedel anvisat rörelsekapital förbrukades för driftsändamål. Förslag i nu angivet hänseende har även framlagts i utredningen. Sålunda föreslås, att anvisat rörelsekapital skall ställas till skogsstyrelsens förfogande för att i mån av behov på rekvisition utbetalas till skogsvårdsstyrelsen. Enligt förslaget borde rörelsekapitalet jämväl, efter medgivande av riksdagen, få utanordnas till skogsvårdsstyrelsen för bestridande av oförutsedda driftsutgifter. Ifrågavarande förslag, som tillstyrkts av såväl skogsstyrelsen som statskontoret och riksräkenskapsverket, anser jag mig böra i huvudsak biträda. Såsom statskontoret anfört torde dock, med hänsyn till att anslaget till skogsvårdens befrämjande utbetalas och disponeras av statskontoret, böra föreskrivas, att här avsedda medel skola av ämbetsverket utanordnas till skogsvårdsstyrelsen i den mån skogsstyrelsen prövat behov därav föreligga. Starka skäl synas mig vidare ha anförts för utredningens förslag att särskilda inkomst- och utgiftsstater skola fastställas för ifrågavarande skogsvårdsstyrelse. Enligt min mening bör denna åtgärd lämpligen ankomma på skogsstyrelsen, som jämväl bör ha att under hela räkenskapsåret hålla sig noga underrättad om skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning. Kungl. Maj:t torde få äga att i sinom tid meddela erforderliga bestämmelser rörande staternas fastställande, överskridande av utgiftsposter m. m.

De åtgärder i syfte att vinna garantier mot ett missbruk av anvisat rörelsekapital, vilka i det föregående förordats, torde böra vinna tillämpning jämväl i avseende å skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län. Frågan om fastställande genom skogsstyrelsens försorg av inkomst- och utgiftsstater för övriga skogsvårdsstyrelser synes däremot böra göras till föremål för ytterligare överväganden, innan slutlig ståndpunkt till densamma kan tagas.

Såsom redan nämnts har skogsstyrelsen föreslagit, att under ifrågavarande anslag beräknades 700 000 kronor till löpande omkostnader för samtliga skogsvårdsstyrelser. Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att för nästa budgetår uppföres högre belopp än 600 000 kronor för sagda ändamål. I jämförelse med anvisningen för löpande budgetår innebär detta en sänkning med (700 000 — 600 000 =) 100 000 kronor. Med hänsyn till den beräknade avsevärda stegringen av skogsvårdsavgifterna för innevarande år torde det även med det av mig förordade lägre anslagsbeloppet bliva möjligt för skogsvårdsstyrelserna att i viss utsträckning verkställa önskvärda medelsfonderingar. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av skogsstyrelsen fördela ifrågavarande belopp mellan skogsvårdsstyrelserna.

Det engångsbelopp å (80 000 + 70 000 =) 150 000 kronor, som jag i det föregående föreslagit skola anvisas för sanering av skogsvårdsstyrelsernas i Västerbottens och Västernorrlands län ekonomi, synes i anslutning till vad riksräkenskapsverket yttrat lämpligen böra upptagas under ett särskilt rikstatsanslag, benämnt Skogsvård m. m.: Sanering av vissa skogsvårdsstyrelserns ekonomi. Till frågan om ytterligare medelsanvisning å sagda anslag återkommer jag i det följande.

Anslaget till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande bör följaktligen i enlighet med vad jag förut anfört för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 600 000 kronor. Med hänsyn till vad skogsstyrelsen i sin skrivelse den 4 februari 1944 framhållit vill jag förordas, att ett belopp av 15 000 kronor av anslaget må disponeras för utlämnande genom skogsvårdsstyrelserna — enligt i huvudsak de grunder, som föreslagits av skogsstyrelsen — av stipendier till behövande elever vid vissa skogsbrukskurser. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela erforderliga föreskrifter rörande förevarande stipendieverksamhet. Utöver vad i det föregående förordats synas för användningen av ifrågavarande anslag böra gälla i huvudsak enahanda villkor som för närvarande.

Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

För innevarande budgetår är till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. uppfört ett anslag av 800 000 kronor. Beträffande föreskrifter angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 718.

I skrivelse den 28 augusti 1943 med *förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1944/45* har skogsstyrelsen hemställt, att i riksstatsförslaget för sagda budgetår måtte till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. beräknas ett belopp av 1 100 000 kronor, varav 150 000 kronor avsetts för konsolidering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi.

För utrönande av anslagsbehovet till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1944/45 har skogsstyrelsen inhämtat uppgifter från vederbörande skogsvårdsstyrelse. Dessas medelsäskanden framgå av följande sammanställning, i vilken till jämförelse medtagits jämväl motsvarande medelstilldelningar för budgetåren 1941/42—1943/44.

Skogsvårdsstyrelsen i	Medelstilldelning för			Äskat för 1944/45 kronor
	1941/42 kronor	1942/43 kronor	1943/44 kronor	
Kopparbergs län.....	28 100	23 600	24 110	24 300
Gävleborgs »	400	500	420	500
Jämtlands »	68 600	80 200	66 600	89 300
Västerbottens »	429 000	356 100	1 459 230	587 000
Norrbottnens »	223 900	239 600	249 640	399 000
Summa	750 000	700 000	800 000	1 100 100

Beträffande de principer, som skogsstyrelsen ansett böra tillämpas vid en granskning av skogsvårdsstyrelsernas anslagsäskanden — vilka såsom den i det föregående intagna sammanställningen utvisar sluta å ett belopp av 1 100 100 kronor — innehåller skogsstyrelsens ifrågavarande skrivelse följande.

Äskandena böra givetvis bedömas under hänsynstagande till allmänna sparsamhetskrav. Å andra sidan bör understrykas, att omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet i anledning av lappmarkslagen i stor utsträckning är bestämd av gällande lagföreskrifter och sålunda ej kan av styrelserna påverkas. Enligt lagen får praktiskt taget ingen avverkning äga rum utan skogsvårdsstyrelsernas tillstånd, varvid utsyning skall verkställas genom sakkunnig person, i regel sådan med högre skoglig utbildning. Avverkningstillstånden skola grundas på för fastigheterna upprättade avverkningsplaner. Arbetet med upprättande av planer och verkställande av utsyning utgör också en övervägande del av verksamheten inom här berörda områden. Omfattningen av dessa arbeten bestämmes dels av lagens föreskrifter rörande avverkningsplaners upprättande, dels ock av i vilken utsträckning skogsägarna inkomma med framställningar om utsyning av de virkesbelopp, som enligt planerna må avverkas. Då för ett mycket stort antal fastigheter en ny utsyningsperiod börjar med år 1944, kommer troligen utsyningsverksamheten redan av denna anledning att öka. Vidare bör uppmärksammas, att med nuvarande goda träkols- och vedpriser avverkningen av klenare gallrings- och rensningsvirke nått ovanligt stor omfattning i dessa trakter. Även sådan avverkning måste i regel föregås av utsyning genom skogsvårdsstyrelsens försorg.

Under framhållande att skogsvårdsstyrelserna sålunda icke kunde, utan åsidosättande av lagens föreskrifter, i större utsträckning inskränka verksamheten i lappmarksskogarna har skogsstyrelsen beträffande de olika skogsvårdsstyrelsernas anslagsäskanden anfört i huvudsak följande.

¹ Härav ha 93 000 kronor avsetts till utfyllnad av den s. k. kassareserven hos skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län.

Vad beträffar skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län synes denna ha bemödat sig om att i möjligaste mån anpassa sin verksamhet efter rådande situation, varför skogsstyrelsen för sin del ej har något att erinra mot det äskade beloppet, 24 300 kronor. Det av skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län begärda beloppet, 500 kronor, föranleder ej heller någon anmärkning från skogsstyrelsens sida.

Den ifrågasatta anslagshöjningen för skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län, (89 300 — 66 600 =) 22 700 kronor, beror huvudsakligen på att styrelsen räknat med återbetalning av ett belopp, som skogsvårdskassan för länet i övrigt måst förskottera för att lappmarksverksamheten under år 1943 skulle kunna upprätthållas i erforderlig omfattning. Statsanslaget för år 1943 har nämligen icke medgivit detta. Enär skogsvårdsstyrelsens beräkningar synas motsvara rimliga sparsamhets- och andra fordringar, har skogsstyrelsen ej funnit skäl till erinran mot det begärda anslaget, 89 300 kronor.

Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har beräknat anslagsbehovet till 587 000 kronor, varav 86 000 kronor skulle erfordras för återbetalning av ett lån, som i slutet av år 1943 måste upptagas för driftens upprätthållande. Bortses i detta sammanhang från sistnämnda belopp, minskas anslagsbehovet till 501 000 kronor. Granskningen av skogsvårdsstyrelsens preliminära budget för år 1944 har ej föranlett några erinringar, då den synes vara uppgjord under nödigt beaktande av allmänna sparsamhetskrav.

Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län har för år 1944 räknat med en utgiftsökning i jämförelse med år 1942 av ej mindre än 143 000 kronor. Även om skogsstyrelsen finner det troligt, att skogsvårdsstyrelsens utgifter måste uppräknas, har dock fullt bärande motiv för en så avsevärd utgiftsstegring enligt styrelsens mening knappast framlagts. Även med en begränsning av statsbidraget från begärda 399 000 kronor till 340 000 kronor torde det bli möjligt för skogsvårdsstyrelsen att upprätthålla verksamheten i nöjaktig omfattning.

Skogsstyrelsen har sålunda för driftsändamål tillstyrkt följande medelstildelning för budgetåret 1944/45:

Skogsvårdsstyrelsen i	Kronor
Kopparbergs län	24 300
Gävleborgs län	500
Jämtlands län	89 300
Västerbottens län	501 000
Norrbottens län	340 000

Summa kronor 955 100.

Sistnämnda belopp, avrundat nedåt till 950 000 kronor, har av skogsstyrelsen ansetts böra anvisas å riksstaten för nästa budgetår till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. Under förmälan att vissa undersökningar påginge rörande frågan om en konsolidering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi har skogsstyrelsen härjämte för detta ändamål beräknat ett preliminärt belopp av 150 000 kronor.

I remissutlåtande den 18 oktober 1943 har statskontoret förklarat, att vad skogsstyrelsen anført beträffande nu förevarande anslag endast givit statskontoret anledning ifrågasätta, huruvida medel borde anvisas till återbetalning av det belopp å 22 700 kronor, som skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län

förskotterat för verksamhetens bedrivande under år 1943. Med denna medelsanvisning syntes kunna anstå till dess motsvarande spörsmål löstes i fråga om skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län.

I den *utredning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden*, som enligt vad förut nämnts, överlämnats av skogsstyrelsen med skrivelse den 21 januari 1944, har *utredningsmannen* bland annat lämnat följande uppgifter rörande skogsvårdsstyrelsens ekonomi under de senare åren såvitt angår verksamheten i lappmarken.

Omkostnaderna för den av skogsvårdsstyrelsen bedrivna verksamheten i lappmarken bestridas till övervägande del av statsanslag och till styrelsen inflytande skogsvårdsavgifter. Då skogsägarna i lappmarken jämlikt gällande lappmarkslag äro berättigade att kostnadsfritt erhålla biträde av skogsvårdsstyrelsens personal för utsyningar och skogstaxeringar, uppbär styrelsen endast i mindre mån inkomster av själva verksamheten.

De inkomster (exklusive upptagna lån), som under åren 1936—1943 stått till förfogade för skogsvårdsverksamheten i lappmarken, samt de utgifter (exklusive återbetalade lån), som under nämnda år redovisats för sagda verksamhet, framgå av följande sammanställning.

År	Inkomster kronor	Utgifter kronor	År	Inkomster kronor	Utgifter kronor
1936	548 138	501 443	1940	615 110	524 918
1937	603 683	625 239	1941	591 588	686 765
1938	607 023	497 427	1942	652 301	703 707
1939	603 711	586 325	¹ 1943	644 046	702 000

Vid 1934 års riksdag tilldelades skogsvårdsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län anslag av statsmedel å 100 000 kronor respektive 150 000 kronor att användas såsom rörelsekapital för verksamhetens bedrivande i lappmarken. Den närmaste anledningen till medelsanvisningen var, att styrelserna, ehuru de måst igångsätta denna nya verksamhet redan i slutet av år 1933, icke erhöilo statsanslag för ändamålet förrän efter den 1 juli 1934, till följd varav de blevo nödsakade att upptaga lån i privat bankinrättning för att till sagda tidpunkt kunna bestrida de av verksamheten i fråga förorsakade utgifterna. Rörelsekapitalet anvisades för att förhindra att en dylik situation ånyo skulle inträffa. Redan påföljande år var emellertid skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län nödsakad att — utöver statsanslag till bestridande av 1935 års löpande omkostnader — hemställa om ett belopp av 130 000 kronor för täckande av uppkomna brister i det år 1934 anvisade rörelsekapitalet. Även under de närmast därefter följande åren överstego årets omkostnader för verksamheten i lappmarken de därför anvisade medlen, varför styrelsen i betydande utsträckning såg sig nödsakad anlita det till styrelsens förfogande ställda rörelsekapitalet. Till 1936, 1937 och 1938 års riksdagar äskade styrelsen till följd härav statsanslag för täckande av uppkomna brister i rörelsekapitalet å respektive 74 000, 130 000 och 130 000 kronor. I stort sett tillmötesgingos styrelsens ansökningar om förnyelse av rörelsekapitalet. Under verksamhetsåren 1938—1940 kun-

¹ Beräknade belopp.

de omkostnaderna för rörelsen i stort sett hållas inom ramen för tillgängliga inkomster. Till följd av den under krigsåren inträdande ansvällningen av verksamhetsuppgifterna i lappmarken och de av krisen föranledda ökade omkostnaderna, undergingo emellertid styrelsens utgifter åren 1941 och 1942 en stegring som icke hade motsvarighet i någon ökning av inkomsterna under samma tid. Vid 1943 års riksdag anvisades på framställning av styrelsen ett belopp av 93 000 kronor för att täcka uppkommen brist i den kassareserv, som ställts till styrelsens förfogande. Härvid förutsattes dock uttryckligen, att garantier tillskapades mot ett upprepande av att till rörelsekapital avsedda medel toges i anspråk för driftsändamål.

Vad beträffar de förslag till åtgärder för stabilisering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi, som framlagts av utredningsmannen, har en redogörelse för dessa förslag lämnats i det föregående vid behandlingen av anslaget till skogsvårdens befrämjande.

Utredningsmannen, som härefter behandlat frågan om skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för 1944 års verksamhet i lappmarken, har erinrat om de omfattande arbetsuppgifter, styrelsen fått sig förelagda genom överförandet av lappmarksskogarna till styrelsens verksamhetsområde. Då skogsvårdsstyrelsen den 1 januari 1934 från domänstyrelsen övertagit uppsikten över de enskilda skogarna i lappmarken, hade styrelsens verksamhet begränsats till att väsentligen omfatta skogarna nedom odlingsgränsen. Genom olika författningsändringar hade därefter från och med den 1 januari 1939 husbehovsskogarna samt från och med den 1 januari 1940 allmänningsskogarna och kronohemmanen nedom odlingsgränsen lagts under styrelsens tillsyn. Enligt utredningsmannens mening hade skogsvårdsstyrelsen på förevarande verksamhetsområde under den gångna tioårsperioden uppnått synnerligen goda resultat.

I fråga om den granskning, utredningsmannen underkastat de av skogsvårdsstyrelsen upprättade preliminära inkomst- och utgiftsstaterna för 1944 års verksamhet i lappmarken, anföres i utredningen huvudsakligen följande.

Utgifterna, vilka av skogsvårdsstyrelsen beräknats till sammanlagt 716 000 kronor, ha av utredningsmannen uppskattats till 671 000 kronor. Utgiftsminskningar föreslås sålunda av utredningsmannen beträffande utgiftsposterna beståndsvård och avverkning, återväxt, betesfred, övervakandet av skogslagarnas efterlevnad samt löner och bidrag till pensionsavgifter.

Därest vedproduktionsplikten för bland annat Västerbottens län kommer att upphöra för första halvåret 1944, torde man kunna räkna med en viss minskning av vedavverkningarna under år 1944 och en härav följande minskning av skogsvårdsstyrelsens avverkningskostnader.

Då det är av synnerlig vikt, att den i lappmarken bedrivna återväxtverksamheten på allt sätt underhålles och främjas, anser sig utredningsmannen höra tillstyrka, att tillräckliga medel i fortsättningen anvisas till skogsvårdsstyrelsen för denna rörelsegren. För år 1944 lära emellertid de för ändamålet erforderliga omkostnaderna höra beräknas till ett något lägre belopp än vad skogsvårdsstyrelsen ansett vara behövt.

I likhet med skogsvårdsstyrelsen anser utredningsmannen den av styrelsen bedrivna verksamheten för betesfrågans ordnande vara så betydelsefull, att ett nedläggande av detta arbete icke bör ifrågakomma. Med hänsyn till det rådande ekonomiska läget finner utredningsmannen sig dock icke kun-

na förordna någon förhöjning av det för år 1943 under utgiftsposten betesfred beräknade beloppet.

Vad beträffar utgiftsposten övervakandet av skogslagarnas efterlevnad vill utredningsmannen i betraktande av de för närvarande rådande förhållandena ifrågasätta, huruvida icke viss nedskärning av förevarande utgifter bör kunna äga rum utan att fördenskull menliga verkningar härav behöva inträda.

Den organisationsplan för verksamheten i lappmarken, som skogsvårdsstyrelsen lagt upp, omfattar ett större antal ordinarie tjänstemän än vad någon annan skogsvårdsstyrelse har till sitt förfogande. Det bör dock uppmärksammas, att de på styrelsen vilande arbetsuppgifterna otvivelaktigt äro mera krävande än övriga skogsvårdsstyrelser. I avvaktan på den ingående utredning om det inom lappmarken förefintliga biträdesbehovet och därmed sammanhängande frågor, som framdeles avses skola företagas, anser sig utredningsmannen böra med en mindre jämkning godtaga av skogsvårdsstyrelsen gjorda uppskattningar av 1944 års lönekostnader.

Inkomsterna — exklusive statsanslag — ha av skogsvårdsstyrelsen beräknats till 205 000 kronor. Denna beräkning kan godtagas av utredningsmannen.

Såsom framgår av det anförda har utredningsmannen beräknat de sammanlagda driftsutgifterna under år 1944 för skogsvårdsstyrelsens verksamhet i lappmarken till 671 000 kronor samt de egna inkomsterna av verksamheten till 205 000 kronor. Då de utgående och ingående behållningarna beräknats till 152 000 respektive 160 200 kronor, erfordras enligt utredningsmannens förslag till täckande av skillnaden mellan driftsutgifter och tillgängliga medel en anslagstilldelning av $(671\,000 + 152\,000 - 205\,000 - 160\,200 =)$ 457 800 kronor. Utredningsmannen har utgått från att av sistnämnda belopp 8 000 kronor komme att anvisas till styrelsen från det särskilda vedutsyningsanslaget, varför sålunda från anslaget till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. borde anvisas $(457\,800 - 8\,000 =)$ i runt tal 450 000 kronor till driftskostnader.

Beträffande storleken av det engångsanslag, som enligt utredningsmannens mening syntes böra utgå för upphjälpande av skogsvårdsstyrelsens ekonomi, har utredningsmannen yttrat följande.

Vid årsskiftet 1943/44 redovisade skogsvårdsstyrelsen en nettoskuld å i runt tal 78 000 kronor. För återbetalning av denna skuld anser sig utredningsmannen böra förordna, att erforderliga medel ställas till styrelsens förfogande.

Vidkommande storleken av den kassareserv, som i fortsättningen bör stå till skogsvårdsstyrelsens förfogande, har styrelsen enligt till utredningsmannen under hand gjorda uttalanden ansett de hittills för detta ändamål avsedda medlen, vilka maximerats till 150 000 kronor, otillräckliga, särskilt med hänsyn till de under de senaste åren avsevärt stegrade utgifterna under verksamhetsårets första hälft. Givetvis är kassareservens storleksordning i väsentlig mån beroende av skogsvårdsavgifternas storlek, liksom dessa i sin tur är avhängiga av konjunkturerna på trävarumarknaden. Av inkomsternas och utgifternas fördelning under året synes dock framgå, att en kassareserv å det hittills anvisade beloppet i stort sett får anses ha varit tillfyllest.

Endast under de tre senaste åren ha utgifterna under första halvåret överstigit eller beräknats överstiga inkomsterna under motsvarande tid med belopp upp till 150 000 kronor och därutöver. Med hänsyn till att under de

närmaste åren — såvida icke konjunkturomsvängning inträffar — styrelsens utgifter och inkomster i stort sett torde hålla sig på oförändrad nivå, vill utredningsmannen ifrågasätta, huruvida icke den till styrelsens förfogande ställda kassareserven bör tills vidare utökas förslagsvis till 180 000 kronor. Ett engångsanslag å 30 000 kronor skulle följaktligen vara erforderligt för denna förstärkning.

Utredningsmannen har sålunda föreslagit, att till skogsvårdsstyrelsens verksamhet i lappmarken under år 1944 måtte anvisas tillhopa 558 000 kronor, varav 450 000 kronor för driftsändamål och $(78\,000 + 30\,000 =)$ 108 000 kronor såsom engångsanslag. I utredningen har framhållits angelägenheten av att det för lappmarksverksamheten beräknade medelsbehovet utan ytterligare jämkningar tillgodosåges från anslaget till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

Skogsstyrelsen har i sin skrivelse den 21 januari 1944, med vilken förberörda utredning angående skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska förhållanden överlämnats, hemställt, att till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. måtte anvisas ett anslag av 1 010 000 kronor, av vilket belopp 558 000 kronor borde utgå till skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län.

I remissutlåtande den 31 januari 1944 har *skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län* hemställt, att det av utredningsmannen föreslagna anslagsbeloppet, eller 558 000 kronor, måtte beviljas för styrelsens verksamhet i lappmarken under innevarande år. I fråga om vissa utgiftsposter i utredningsmannens förslag har skogsvårdsstyrelsen emellertid yttrat följande.

Vad angår av utredningsmannen förordad utgiftsminskning under posten beståndsvård och avverkning vill skogsvårdsstyrelsen understryka, att den enligt lag är skyldig att tillhandahålla skogsägarna personal för de utsyningar dessa enligt fastställda avverkningsplaner äro berättigade till. Därest det under år 1944 skulle visa sig, att del av utredningsmannen för beståndsvård och avverkning beräknade beloppet ej förslår för denna verksamhet, och medel ej kunna göras tillgängliga genom besparingar å andra utgiftsposter, förutsätter styrelsen, att medel på annat sätt av statsmakterna ställas till förfogande.

Utredningsmannen anser sig beträffande utgiftstiteln övervakande av skogslagarnas efterlevnad kunna ifrågasätta en begränsning av utgifterna därigenom att övervakningen skulle kunna utföras genom ett något mindre antal stickprov å avverkningarna, varigenom omkostnaderna redan nu skulle kunna i viss omfattning nedbringas. Skogsvårdsstyrelsen kan givetvis lämna sina tjänstemän direktiv att inskränka på bevakningsresorna vintertid, men styrelser anser detta icke vara tillrådligt, enär en dylik åtgärd helt säkert skulle leda till en minskad respekt för lagen och en ökning i förekomsten av olagliga avverkningar med ty åtföljande rätttegångar. Styrelsen förmenar, att det, så länge nu gällande lagbestämmelser existera, är styrelsens skyldighet att tillse, att bestämmelserna respekteras av skogsägarna. I betraktande av de ofantligt stora avverkningar, som ägt rum i lappmarken, sedan den nya lappmarkslagen trädde i kraft, håller styrelsen före, att omkostnaderna för övervakandet av skogslagarnas efterlevnad inom lappmarksområdet ingalunda varit onödigt höga.

En mindre nedprutning av löneposten har verkställts av utredningsmannen.

Huruvida utgifterna kunna hållas inom det av utredningsmannen föreslagna beloppet är helt beroende på i vad mån militärtjänstgöring och andra med kristiden sammanhängande uppdrag allt fortfarande komma att helt sysselsätta vissa tjänstemän, varigenom besparing i lönekontot kan åstadkommas.

Statskontoret har förklarat sig icke vilja motsätta sig den av skogsstyrelsen på grundval av den verkställda utredningen föreslagna medelsanvisningen till skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län. Redogörelse för de villkor, som enligt statskontorets mening borde gälla för ifrågavarande medelsanvisning, har lämnats i samband med behandlingen av anslaget till skogsvårdens befrämjande.

I sistnämnda sammanhang har även redogjorts för det huvudsakliga innehållet i *riksräkenskapsverkets* remissutlåtande i ärendet. Utöver vad där återgivits har riksräkenskapsverket förklarat, att ämbetsverket — med hänsyn till att anslaget till ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag redan vid 1943 års riksdag tillfälligt höjdes med 100 000 kronor i avsikt att möjliggöra en utfyllnad av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län kassareserv — snarast ville förorda, att sagda anslag sänktes till det belopp av 700 000 kronor, som enligt propositionen nr 278 till 1943 års riksdag ansetts motsvara det årliga medelsbehovet, samt att eventuellt överskjutande medel anvisades å det av riksräkenskapsverket föreslagna särskilda anslaget för sanering av nämnda skogsvårdsstyrels ekonomi.

Departements-
chefen.

I avbidan på den ingående undersökning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län organisation och personalbehov, som enligt vad i det föregående anförts avses skola verkställas, torde de i den preliminära utredningen framlagda kalkylerna över styrelsens medelsbehov för år 1944 få läggas till grund för beräklandet av det tillskott av statsmedel som för sagda år må vara erforderligt för skogsvårdsverksamheten i länets lappmark. I anslutning till angivna kalkyler har skogsstyrelsen beräknat behovet av statsbidrag för driftsändamål till 450 000 kronor och för bestridande av engångskostnader för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi till 108 000 kronor. Av sistnämnda belopp ha 78 000 kronor ansetts behövliga för återbetalning av upptagna lån, medan 30 000 kronor avsetts för utfyllnad till (150 000 + 30 000 =) 180 000 kronor av kassareserven för lappmarken. De sålunda verkställda beräkningarna torde få godtagas. I syfte att förhindra att av statsmedel beviljat rörelsekapital förbrukas för löpande utgifter torde i samband med medelstildelningen för skogsvårdsverksamheten i Västerbottens läns lappmark böra uppställas i huvudsak enahanda villkor som i det föregående föreslagits i fråga om motsvarande verksamhet i länets kustland.

I sin skrivelse den 21 januari 1944 har skogsstyrelsen, med beaktande av vad i den preliminära utredningen förordats i avseende å Västerbottens län, hemställt, att under anslaget till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. måtte för budgetåret 1944/45 anvisas ett belopp av 1 010 000 kronor, varav 902 000 kronor för driftsändamål och 108 000 kronor för sanering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens

län ekonomi. Sistnämnda belopp, 108 000 kronor, torde bära upptagas under det av mig i det föregående förordade anslaget till Skogsvård m. m.: Sanering av vissa skogsvårdsstyrelser ekonomi. Detta bör följaktligen för budgetåret 1944/45 uppföras med $(150\,000 + 108\,000 =) 258\,000$ kronor. De driftsändamål, till vilka medel bära utgå från anslaget till Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m., synas under nästa budgetår kunna tillfredsställande tillgodoses inom en anslagsram av 800 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid efter förslag av skogsstyrelsen meddela de bestämmelser rörande användningen av förenämnda två anslag, som må finnas erforderliga.

Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1944/45 under nionde huvudtiteln anvisa

- 1) till *Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande* ett anslag av ..... kronor 600 000;
- 2) till *Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.* ett anslag av kronor 800 000;
- 3) till *Skogsvård m. m.: Sanering av vissa skogsvårdsstyrelser ekonomi* ett anslag av ..... kronor 258 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl D. Ossmark.

Till Kungl. skogsstyrelsen.

Genom kungl. brev den 30 juni 1943 angående anslag till skogsstyrelsen för budgetåret 1943/44 har Kungl. Maj:t uppdragit åt skogsstyrelsen att skyndsamt verkställa undersökning rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län organisation och personalbehov samt att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de åtgärder, som skogsstyrelsen i anledning av undersökningen funnit påkallade.

Sedan skogsstyrelsen genom beslut den 17 juli 1943 förordnat undertecknad att såsom sakkunnig verkställa den sålunda anbefallda utredningen, angav styrelsen i en inom styrelsen utarbetad promemoria de allmänna riktlinjer, som under utredningen borde följas.

Enligt de lämnade direktiven och i överensstämmelse med skogsstyrelsens beslut den 11 augusti 1943 borde utredningen hava till föremål, förutom skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län organisation och ekonomi, jämväl motsvarande områden inom skogsvårdsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län. Då undersökningen i första hand föranletts av det läge, vari skogsvårdsstyrelsernas i Västerbottens och Västernorrlands län ekonomi befunne sig, hade den del av utredningen, som avsåge Jämtlands och Norrbottens län, närmast till ändamål att skapa vidgat underlag för erforderliga bedömanden och jämförelser.

Vid undersökningen borde klarläggas såväl behovet av ingripanden i någon form som och vilka åtgärder vore de lämpligaste för åvägabringande av tillfredsställande förhållanden. För de skilda skogsvårdsstyrelserna borde således övervägas, å ena sidan, skogarnas omfattning, tillstånd och därav betingat behov av skogsvårdsåtgärder ävensom andra omständigheter av beskaffenhet att inverka på styrelsernas arbetsuppgifter, samt, å andra sidan, styrelsernas organisation, verksamhet och därmed förknippade ekonomiska spørsmål. I avsikt att utröna möjligheterna för vidtagande av rationaliseringsåtgärder borde skogsvårdsstyrelsernas nuvarande organisation, hitillsvarande verksamhet och ekonomiska betingelser närmare undersökas. En mera detaljerad retrospektiv granskning av räkenskaper och andra handlingar av intresse borde ävenså komma till stånd, varigenom borde kunna klargöras, dels hur skogsvårdsstyrelsernas olika kostnadsposter och totala utgifter avvägs i relation till arbetsuppgifter och finansieringsmöjligheter, dels även huruvida denna avvägning ur skilda synpunkter kunde anses skälig. Vid granskningen borde jämväl beaktas huruvida, och, därest så vore fallet, i vilken omfattning skogsvårdsstyrelserna lämnat stöd åt bolag och enskilda för skogsvårdsarbeten, särskilt om dylikt stöd varit betungande för skogsvårdsstyrelsernas ekonomi. Jämväl borde ingående undersökas de fall, då statsanslag eventuellt överskridits.

Undersökningen borde slutligen, vad gäller skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Västernorrlands län — och beträffande Västerbottens län med uppdelning på kustland och lappmark — utmyнна i förslag till de rationaliserings- och saneringsåtgärder, inkomstökningar och utgiftsbegränsningar, som ansåges påkallade och möjliga att genomföra.

I enlighet med sålunda givna direktiv har utredningsmannen under hösten 1943 verkställt utredning beträffande vissa med skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län verksamhet sammanhängande spørsmål. Föremål för undersökningen har därvid i

första hand varit de med styrelsens verksamhet förknippade omkostnaderna, således de utgifter, som i styrelsens räkenskaper redovisas under titlarna »Beståndsvård och avverkning», »Återväxt», »Övervakandet av skogslagarnas efterlevnad», »Skogsdikning» o. s. v., och vilka utgifter såväl absolut taget som i förhållande till övriga skogsvårdsstyrelsers motsvarande omkostnader under de senare åren undergått en betydande stegring.

De utomordentligt omfattande och svårlösta frågor — framför allt spörsmålet om de berörda skogsvårdsstyrelsernas verkliga personalbehov — som utredningen har att behandla, ha emellertid visat sig erfordra mera tidskrävande undersökningar än som av skogsstyrelsen måhända förutsatts. Såvitt utredningsmannen nu kan bedöma, lär i själva verket icke vara möjligt att redan till innevarande års riksdag slutföra den anbefallda utredningen.

Emellertid har utredningsmannen bl. a. för bedömande av storleken av de statsanslag, som för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län torde böra av 1944 års riksdag äskas, ansett sig böra verkställa en preliminär, begränsad undersökning rörande skogsvårdsstyrelsens nuvarande ekonomiska läge. Med utgångspunkt i de av styrelsen upprättade och med skrivelser den 26 och 27 juli 1943 till skogsstyrelsen överlämnade inkomst- och utgiftsstaterna för 1944 års verksamhet i kustlandet och lappmarken har utredningsmannen därvid sökt fastställa skogsvårdsstyrelsens medelsbehov under verksamhetsåret 1944 och den del därav, som torde böra tillgodoses genom anslag av statsmedel. Samtidigt hava jämväl vissa andra med styrelsens ekonomi sammanhängande spörsmål upptagits till behandling.

Den skrivelse i ämnet, som utredningsmannen i anslutning till berörda preliminära utredning härmed överlämnar till skogsstyrelsen, innefattar således dels redogörelse för skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden under de senare åren, dels vissa beräkningar med avseende å styrelsens medelsbehov för innevarande verksamhetsår.

Stockholm den 11 januari 1944.

Wilh. Ekman.

Inledning.

Enligt vad som framgår av skogsstyrelsens framställning den 28 augusti 1943 angående vissa medelsansökningar för budgetåret 1944/45 avser styrelsen att i särskild framställning till Kungl. Maj:t framlägga närmare beräkningar över de statsanslag av engångskaraktär, som av 1944 års riksdag böra utverkas bl. a. för sanering av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi. Den preliminära undersökning, som verkställts av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden och vars resultat i förevarande skrivelse framläggas, har närmast haft till syfte att klarlägga styrelsens nuvarande ekonomiska läge för att därigenom bl. a. lämna erforderligt material för bedömande av storleken av det engångsanslag, som för sagda ändamål lär böra anvisas styrelsen.

Med utgångspunkt i av skogsvårdsstyrelsen preliminärt upprättade inkomst- och utgiftsstatser och med ledning av eljest från skogsvårdsstyrelsen inhämtade upplysningar har utredningsmannen vidare sökt fastställa styrelsens medelsbehov för verksamheten under år 1944 och den del av detta medelsbehov, som synes honom böra tillgodoses genom statsanslag. Som nedan kommer att närmare utvecklas har skogsvårdsstyrelsens beräkningar över omkostnaderna för ett kommande års verksamhet under de senare åren ansetts kunna i stor utsträckning reduceras vid utmätande av de årliga anslagsmedlen. Därest de åtgärder, i form av anvisande av engångsanslag eller eljest, som på skogsstyrelsens förslag kunna komma att av statsmakterna vidtagas för sanering av skogsvårdsstyrelsens finanser, skola leda till varaktig förbättring av styrelsens ekonomi, synes utredningsmannen en självfallen förutsättning härför vara, att de medel, som kunna konstateras vara oundgängligen nödvändiga för verksamhetens behöriga drivande, också ställas till styrelsens förfogande. Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har icke såsom övervägande antalet övriga skogsvårdsstyrelser till sin disposition egna reserverade medel, vilka vid behov kunna tagas i anspråk för täckande av uppkommande brister i driftskapitalet. Någon medelsfondering av nämnvärd storlek lär icke heller vara möjlig inom överskådlig tid. Därest styrelsens omkostnader icke kunna bestridas med under året inflytande reguljära inkomster, har styrelsen således endast att anlita lånevägen eller för driftsändamål begagna sig av till styrelsens förfogande eventuellt ställt rörelsekapital.

Den beräkning av 1944 års inkomster och utgifter för styrelsens verksamhet i kustlandet och lappmarken, som utredningsmannen i förevarande skrivelse framlägger och som han således anser böra tagas till utgångspunkt vid bestämmande av skogsvårdsstyrelsens andel av det för år 1944 anvisade statsanslaget till skogsvårdens befrämjande och de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna, respektive av anslaget till ersättning för kostnader, föranledda av 1932 års lappmarkslag, avser att vara en minimiberäkning av anslagsbehovet. I den mån skogsvårdsstyrelsens egna inkomster icke räcka till för att bestrida 1944 års omkostnader, torde således statsmedel böra anvisas för att täcka skillnaden. Någon marginal för ytterligare reduktion av styrelsens anslagsbehov utöver de av utredningsmannen föreslagna jämkningarna i styrelsens preliminärt upprättade utgiftsstatser för verksamheten har icke lämnats.

Som ock nedan kommer att närmare beröras har statsmakterna vid behandlingen av skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för år 1943 krävt garantier mot ett upprepande av att, såsom skett, till styrelsens förfogande ställda rörelsemedel för verksamheten

i lappmarken tagas i anspråk för driftsändamål. Jämväl de i samband därmed uppkomna spörsmålen hava upptagits till behandling i förevarande sammanhang.

I anslutning till det anförda avser utredningsmannen således, att i ett första avsnitt av förevarande skrivelse lämna en sammandragen redogörelse för skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden under de senare åren och i samband därmed framlägga förslag till vissa åtgärder avseende att möjliggöra viss stabilisering av styrelsens ekonomi. I ett andra avsnitt har utredningsmannen sökt fastställa skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för 1914 års verksamhet i kustlandet, varvid på vissa områden en utvidgad redogörelse för de senare årens verksamhet ansetts vara av intresse.

Rörelsen i lappmarken och därmed förknippade omkostnader har slutligen behandlats i ett tredje avsnitt.

Avslutningsvis har lämnats en sammanfattning av utredningsmannens synpunkter på de i skrivelsen berörda förhållandena.

Innan utredningsmannen ingår på en närmare redogörelse för skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden och i anslutning härtill framlägger förslag till de åtgärder, som anses böra provisoriskt vidtagas för att i avvaktan på ett slutförande av den åt honom anförtrödda utredningen åstadkomma förbättring i styrelsens ekonomiska läge, synes lämpligt att inledningsvis lämna en kortfattad redogörelse för de omständigheter, som närmast föranlett den av statsmakterna anbefallda utredningen av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden. Utredningsmannen anknäper härvid till den av skogsstyrelsen den 16 september 1913 till Kungl. Maj:t gjorda framställningen om anslag för budgetåret 1913/14 till bl. a. ersättning för kostnader föranledda av 1913 års lappmarkslag.

I berörda framställning uttalade skogsstyrelsen bl. a. följande:

»Beträffande det av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län begärda statsanslaget a 632 700 kronor är det avsett att med detta täcka dels en till 93 200 kronor uppgående brist i en kassareserv, som av statsmakterna ställts till skogsvårdsstyrelsens förfogande, så att denna åter uppbringas till sitt ursprungliga belopp 150 000 kronor, dels ock de löpande utgifterna under nästa år. I och med att skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län övertog tillsynen över länets lappmarksskogar, utrustades styrelsen med statsmedel till ett belopp av 150 000 kronor att användas såsom rörelsekapital. Det ansågs nämligen icke skäligt eller lämpligt, att styrelsen skulle behöva ikläda sig låneförbindelse för ett behörigt fullgörande av de uppgifter, statsmakterna pålagt densamma. Vid olika tillfällen, då verksamheten tagit större omfattning än som förutsetts vid statberäkningarna, ha brister i detta rörelsekapital uppstått, vilka täckts genom särskild medelsanvisning. Skogsvårdsstyrelsens behov av för verksamhetens bestridande erforderliga tillgångar på rörelsekapital är alltså oförminskat, varför det torde vara påkallat, att kassareserven nu utfylles till sitt ursprungliga belopp. 150 000 kronor. Skogsstyrelsen anser sig därför icke böra föreslå någon reduktion av skogsvårdsstyrelsens medelsäskande i denna del utan tillstyrker att ett belopp av 93 000 kronor ställes till förfogande för ändamålet. Styrelsen vill emellertid understrika angelägenheten av att skogsvårdsstyrelsen i fortsättningen allvarligt bemödar sig om att icke för driftsändamål konsumera till rörelsekapitalet hänförliga medel. Med hänsyn till karaktären av och ändamålet med de till de båda nordligaste skogsvårdsstyrelserna anvisade kassareserverna synes för övrigt enligt skogsstyrelsens mening kunna starkt ifrågasättas, huruvida ej bestämmelser böra meddelas, som förhindra en förbrukning av dessa reservers kapital. Då emellertid förslag om en genomgripande ändring av det för närvarande tillämpade systemet i fråga om skogsvårdsstyrelsernas finansiering inom kort kommer att framläggas, torde några särskilda åtgärder rörande ifrågavarande anslagspost icke nu böra vidtagas.»

Den 12 maj 1913 överlämnade skogsstyrelsen till Kungl. Maj:t en den 20 april 1913 dagtecknad av vissa tablier åtföljd skrivelse från skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län angående dess ekonomiska ställning. Därav framgick bl. a. att sty-

relsen för verksamheten i kustlandet upplånat 45 000 kronor och att för lappmarken avsedda medel den 20 april 1943 uppgingo till i runt tal 57 000 kronor. Skogsvårdsstyrelsen förklarade sig i skrivelsen vidare nödsakad upplåna ytterligare medel och beräknade att den 1 augusti 1943 häfta i skuld med tillhopa 290 000 kronor, av vilket belopp 150 000 kronor avsåges skola användas för verksamheten i kustlandet och återstoden för verksamheten i lappmarken.

För sin del uttalade skogsstyrelsen, att styrelsen ännu icke kunnat taga ställning till det läge, vari skogsvårdsstyrelsens ekonomi befunde sig och därav betingade åtgärder. Styrelsen hade emellertid för avsikt att närmare utreda frågan.

I yttrande över de av skogsstyrelsen framlagda medelsansökningarna till skogsvården för budgetåret 1943/44 framhöll statskontoret, att ämbetsverket i likhet med skogsstyrelsen måste ifrågasätta, huruvida icke bestämmelser borde meddelas, som förhindrade en förbrukning av skogsvårdsstyrelsernas reservkapital. I nuvarande läge och i betraktande av att skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län vid upprepade tillfällen förbrukat sitt rörelsekapital, ansåge statskontoret att medel till bristens täckande borde ställas till skogsvårdsstyrelsens förfogande endast under förutsättning att garantier skapades mot ett upprepande av att dylika medel konsumerades för driftsändamål.

Vid framläggande av proposition nr 278 till 1943 års riksdag angående anslag till skogsstyrelsen m. m. anförde föredragande departementschefen vad avser nu förevarande fråga bl. a. följande:

»Ehuru jag finner det i hög grad anmärkningsvärt, att skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län för bestridande av löpande utgifter av tillgängligt rörelsekapital förbrukat icke mindre än 93 000 kronor, anser jag mig dock icke kunna underlåta att förorda, att medel nu anvisas för utfyllnad av skogsvårdsstyrelsens kassareserv till dess ursprungliga belopp, 150 000 kronor. En dylik medelsanvisning torde emellertid endast böra ske under den av statskontoret angivna förutsättningen, att garantier skapas mot ett upprepande av att dylika medel förbrukas för driftsändamål. Det bör ankomma på skogsstyrelsen att därutinnan meddela erforderliga föreskrifter samt att vaka över dessas efterlevnad. Med hänsyn till det läge, vari skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomi kommit, anser jag nödvändigt, att skogsstyrelsen verkställer undersökning rörande skogsvårdsstyrelsens organisation och personalbehov samt snarast till Kungl. Maj:t inkommer med förslag till de åtgärder styrelsen finner påkallade.»

Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts proposition i ämnet. Vad av departementschefen uttalats rörande verkställandet av undersökning av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska läge lämnades av riksdagen utan erinran.

I. Redogörelse i sammandrag för skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden under de senare åren (1936—1943).

Utredningsmannen vill inledningsvis framhålla, att ett fullständigt klarläggande av de ekonomiska spörsmål, som äro förbundna med skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län verksamhet i kustlandet och lappmarken, måste förutsätta en ingående och tidskrävande undersökning såväl av det inom länet nu förefintliga behovet av skogsvårdande åtgärder som av det av styrelsen redan presterade skogsvårdsarbetet och de omkostnader detta arbete krävt. Först efter en dylik utredning lärér möjlighet föreligga att objektivt bedöma — så långt detta nu går — huruvida den av styrelsen under de gångna åren bedrivna verksamheten tillåtits taga en omfattning, som icke varit betingad av det aktuella skogsvårdsbehovet eller dragit alltför höga kostnader.

Som ovan framhållits, har utredningsmannen emellertid ansett lämpligt att redan nu under den pågående undersökningen av berörda förhållanden framlägga en kortfattad redogörelse för skogsvårdsstyrelsens ekonomiska läge i avsikt att därigenom bereda möjlighet för ett närmare bedömande av styrelsens medelsbehov under innevarande verksamhetsår. Utan att således vilja taga ställning till frågan, huruvida i och för sig — med hänsyn till de arbetsuppgifter, som få anses åvila skogsvårdsstyrelsen — tillräckliga eller otillräckliga statsanslag ställts till styrelsens förfogande, lämnar utredningsmannen i det följande en översiktlig framställning över styrelsens ekonomiska förhållanden under de senare åren, sådana dessa utvisas av årsredogörelser och eljest tillgängliga handlingar. I anslutning härtill kommer utredningsmannen jämväl att något beröra de spörsmål, som föranledas av statsmakternas ovanberörda krav på garantier för att till skogsvårdsstyrelsen anvisade medel till kassareserv icke, på sätt upprepade gånger skett, av styrelsen tagas i anspråk för driftsändamål.

A. Skogsvårdsverksamheten i kustlandet.

Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har ett flertal år haft att kämpa med ekonomiska svårigheter. För att uppehålla en enligt styrelsens mening behörig omfattning av verksamheten i kustlandet har styrelsen sålunda i relativt stor utsträckning varit nödsakad upptaga lån, såväl för att — i avvaktan på de reguljära inkomsterna — till sitt förfogande erhålla rörelsekapital under löpande räkenskapsår som för att, i synnerhet de senaste åren bestrida de omkostnader, som icke kunnat täckas av under året inflytande verkliga inkomster. I regel har skogsvårdsstyrelsen därvid begagnat sig av lån i privata bankinrättningar. I ett par fall har skogsvårdsstyrelsen därjämte för rörelsen i kustlandet använt sig av statsmedel, som av riksdagen anvisats styrelsen för lappmarksverksamheten.

Under åren 1936—43 har styrelsen för verksamheten i kustlandet upplånat följande belopp. (Siffrorna hämtade ur styrelsens kassaredogörelser för ifrågavarande år.)

Tabell 1.

Å r	Upplånade medel
1936	—
1937	90 170
(Därav från lappmarkskassan 50 000)	
1938	48 689
1939	26 352
1940	49 651
1941	11 400
1942	108 822
1943	182 729

Som framgår av de lämnade uppgifterna har styrelsen från och med 1937 varje år varit nödsakad att för rörelsens bedrivande upplåna medel till växlande belopp. Merendels ha banklånen redan samma år de upptagits kunnat likvideras med senare under året uppburna inkomster. Emellertid har under de senaste åren, 1940, 1941 och 1942, skogsvårdsstyrelsens utgifter överstigit inkomsterna, i följd varav styrelsen till närmast följande år nödgats balansera större eller mindre del av under året upptagna lån. I nedanstående sammanställning belyses styrelsens ekonomiska ställning vid utgången av räkenskapsåren 1936—1943.

Tabell 2.

Å r	Tillgångar	Skulder	I skulderna ingående lån	Tillgångar över skulder	Skulder över tillgångar
1936	32 838	25 690	lappmarken 16 612	7 148	—
1937	35 631	63 439	lappmarken 50 000	—	27 808
1938	53 607	37 466	lappmarken 25 000	16 141	—
1939	103 018	68 948	lappmarken 51 352	34 070	—
1940	129 687	76 165	lappmarken 25 000	—	—
	—	—	Sv. Handelsb. 41 418	53 522	—
1941	83 929	56 164	lappmarken 25 000	—	—
	—	—	Sv. Handelsb. 21 346	27 765	—
1942	74 329	103 355	Sv. Handelsb. 93 068	—	29 026
1943	59 000	35 000	Sv. Handelsb. 10 100	24 000	—

Anm. I tillgångarna ingå fr. o. m. 1940 fastigheter, för räkenskapsåret 1942 bokförda till ett värde av 19 125 kronor.

Enligt av skogsvårdsstyrelsen lämnade preliminära uppgifter uppgingo vid årsskiftet 1943/44 styrelsens tillgångar över skulder till i runt tal 24 000 kronor. För verksamhetens bedrivande under året har styrelsen nödgats upptaga banklån till ett belopp av 182 729 kronor. Av detta belopp kvarstodo vid årsskiftet oguldna 10 100 kronor.

I tabellen nr 3 nedan ha sammanställts styrelsens inkomster exklusive upptagna lån de senaste åren, fördelade på olika inkomsttitlar. (För 1943 och 1944 beräknade belopp.)

Tabell 3.

Å r	Skogsvårds- avgifter	Statsanslag och andel av till stats- kontoret redovi- sade skogsvårds- avgifter	Inkomster av verksam- heten	Övriga inkomster	Summa
1936	64 532	76 756	54 759	28 030	224 077
1937	60 041	79 322	73 048	18 367	230 778
1938	53 627	175 618	51 873	24 239	305 357
1939	136 155	63 087	83 861	26 243	309 346
1940	146 019	79 583	58 434	15 394	299 430
1941	69 586	98 266	87 169	36 494	291 515
1942	71 929	99 400	83 900	36 850	292 079
1943	81 813	231 777	73 437	17 755	404 782
1944	112 000	—	87 000	13 000	—

Som framgår av den upprättade tabell har styrelsens sammanlagda inkomster åren 1938—42 hållit sig på en i stort sett oförändrad nivå. Den avsevärda stegring av inkomsterna, som ägde rum från år 1937 till 1938, har som synes sin grund i det mer än fördubblade statsanslaget för året. Av de medel, som av 1938 års riksdag anvisades styrelsen ur det för budgetåret 1938/39 uppförda anslaget till

skogsvårdens befrämjande, avsågs emellertid ett belopp av 100 000 kronor skola utgöra för verksamhetens bedrivande erforderligt rörelsekapital. (Se härom 1938 års statsverksproposition IX ht: sid. 314; jfr centralrådets för skogsvårdsstyrelsernas förbund skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 augusti 1937 angående skogsvårdsstyrelsernas anslagsbehov för budgetåret 1938/39.) Redan under år 1938 togs emellertid större delen av för detta ändamål anvisade medel tillsammans med övriga inkomster i anspråk för samma års löpande utgifter.

Den ökning av skogsvårdsstyrelsens inkomster, som under år 1943 ägt rum, har föranletts dels av att styrelsen ur anslaget till skogsvårdens befrämjande tilldelats ett väsentligt förhöjt statsbidrag (169 777 kronor) dels ock av att styrelsen av det å riksstaten upptagna särskilda anslaget till ersättning åt skogsvårdsstyrelser för biträde vid vedavverkning anvisat ett relativt betydande belopp (62 000 kronor) för sin medverkan vid vedutsyningarna budgetåret 1942/43.

Styrelsens utgifter (exklusive återbetalade lån) under åren 1936—43 uppgingo till följande belopp (för 1943 beräknade siffror):

Tabell 4. Kustlandet.

Utgifter (exklusive återbetalade lån). (För 1943 beräknade belopp.)

År	Allm. upp- lysning om skogsvård	Bestånds- vård o. av- verkning	Återväxt	Skogsdik- ning	Övervakande av skogslag. efterlevnad	Verksam- heten i övrigt
	1	2	3	4	5	6
1936	5 028	46 894	11 711	12 574	9 456	1 900
1937	3 088	90 051	21 496	12 139	23 756	4 822
1938	12 022	33 537	23 054	14 614	32 197	5 977
1939	11 137	32 424	27 089	13 614	31 471	4 071
1940	8 091	32 610	41 630	4 672	31 914	4 050
1941	9 874	54 986	25 131	1 972	29 929	9 840
1942	7 542	98 973	28 760	1 962	32 186	15 101
1943	7 000	110 000	15 000	1 000	35 000	20 000

År	Löner o. pensionsav- gifter	Tjänste- lokaler, ex- penser	Övrigt	Summa utgifter	Utlämnade lån	Summa utgifter
	7	8	9	10	11	12
1936	82 373	40 719	1 669	212 324	1 050	213 374
1937	81 708	12 693	1 547	252 304	9 050	261 354
1938	105 435	15 020	3 001	244 857	17 800	262 657
1939	129 206	20 804	5 229	275 045	10 118	285 163
1940	136 329	18 944	54 287	332 500	5 000	337 500
1941	135 597	18 221	47 376	332 926	—	—
1942	145 153	19 695	24 585	373 957	—	—
1943	146 000	20 000	18 000	372 000	—	—

I tabell 5 nedan återgives en av skogsvårdsstyrelsen upprättad sammanställning, utvisande av styrelsen äskade anslag samt inkomster och utgifter i sammandrag åren 1936—1942 (inklusive upptagna och återbetalade lån).

Tabell 5. Kustlandet.

År	Åskade anslag	I n k o m s t e r				U t g i f t e r			
		Bevil- jade an- slag	Övriga inkom- ster	Banklån	Summa inkom- ster	Egentliga utgifter	Återbeta- lade bank- lån	Summa utgifter	Utgående kassa-be- hållning
		1	2	3	4	5	6	7	8
1936	160 000	76 756	147 321	—	224 077	243 380	—	243 380	24 477
1937	110 000	79 322	215 782	40 170	335 274	292 304	40 170	332 474	27 278
1938	200 000	175 618	129 741	48 690	354 049	287 662	48 690	336 352	44 975
1939	126 000	63 087	272 613	—	335 700	285 166	—	285 166	95 508
1940	184 000	79 583	219 848	149 652	349 083	363 858	8 234	372 092	72 499
1941	201 000	98 266	193 251	211 400	302 917	332 932	7 885	340 817	34 599
1942	244 000	99 400	192 681	108 822	400 903	373 968	37 100	411 068	24 433
1943	353 000	231 777	—	—	—	—	—	—	—

Skogsvårdsstyrelsens ekonomi under år 1943. (Verksamheten i kustlandet).

Vid 1942 års utgång redovisade skogsvårdsstyrelsen såsom <i>skulder</i> i runt tal	103 000 kr
varav banklån i Svenska handelsbanken å 93 000 kr. Styrelsens <i>tillgångar</i> belöpte sig vid samma tidpunkt till	74 000 »
Styrelsens <i>nettoskuld</i> över tillgångarna uppgick således vid årsskiftet 1942/43 till omkring	29 000 kr

<i>I de preliminära inkomst- och utgiftsstater för 1943 års verksamhet, som med skrivelse den 20 juli 1942 av skogsvårdsstyrelsen överlämnades till skogsstyrelsen för att användas vid beräkningen av nästkommande års medelsbehov, anslag skogsvårdsstyrelsen de sammanlagda utgifterna för rörelsens bedrivande under 1943 till .....</i>	403 000 »
<i>För låneåterbetalning av till år 1943 balanserade lån beräknades därutöver .....</i>	70 000 »
Skogsvårdsstyrelsen funne därjämte nödvändigt att till mötande av utgifterna under första halvåret 1944, innan statsanslag för detta år utbetalades, ha till sitt förfogande såsom <i>kassareserv</i> ett belopp av ytterligare	70 000 »
Det sammanlagda medelsbehovet för 1943 skulle i enlighet härmed uppgå till	543 000 kr
Styrelsens <i>inkomster</i> uppskattades till sammanlagt omkring	180 000 kr
däruv till styrelsen influtna <i>skogsvårdsavgifter</i>	81 000 kr
såsom <i>intäkter</i> av den <i>skogsvårdande verksamheten</i>	85 000 » och
<i>diverse</i>	14 000 »
s: a 180 000 kr	

Såsom behållning vid 1943 års ingång beräknade styrelsen kunna redovisa .....

10 000 »

För *bestridande av 1943 års utgifter* skulle således — frånsett statsanslag — finnas tillgängliga .....

190 000 »

Styrelsen beräknade således *det belopp*, som för täckande av skillna-

¹ Lån för skogsvårdsgården. — ² Halva låneskulden 21 347 överförd till lappmarken ^{31/12} 1941. Bankskuld pr ^{31/12}—42 = 93 069 varav lån för skogsvårdsgården 17 557.

den mellan 1943 års inkomster och medelsbehov *borde ställas till styrelsens förfogande av statsmedel* m. m. till i runt tal (543 000 — 190 000 =) .....

353 000 kr

De sålunda äskade medlen avsåges på sedvanligt sätt böra bestridas ur det under IX:e huvudtiteln årligen upptagna anslaget till »Skogsvård m. m. Skogsvårdens befrämjande», och av de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna men även till viss del av det av de senaste årens riksdagar anvisade anslaget till ersättning åt vissa skogsvårdsstyrelser för biträde vid vedavverkningarna. Därest styrelsen tilldelades medel av denna storleksordning skulle, framhöll skogsvårdsstyrelsen, dess ekonomiska läge vid utgången av 1943 hava väsentligt förbättrats. De styrelsen åvilande låneskulder skulle sålunda hava kunnat helt likvideras och till mötande av 1944 års utgifter stode vid årets ingång till styrelsens förfogande en jämförelsevis stor kassareserv. Under nyssnämnda förutsättning beräknades styrelsens tillgångar över skulder komma att *vid årsskiftet 1943/44 uppgå till 79 000 kr.*

I samband med framläggande av proposition (nr 278) till 1943 års riksdag angående anslag till skogsstyrelsen m. m. uttalade föredragande departementschefen vad beträffade anslaget till skogsvårdens befrämjande bl. a. att han, med hänsyn till nödvändigheten av att i möjligaste mån begränsa statens utgifter, icke ansåge sig kunna tillstyrka att anslaget för budgetåret 1943/44 uppfördes med högre belopp än ..... vilket i förhållande till föregående budgetår innebure en *höjning med 100 000 kronor*. Sedan Kungl. Maj:t hemställt, att riksdagen måtte såsom anslag under titeln »Skogsvård m. m. skogsvårdens befrämjande» anvisa 700 000 kr, fattade riksdagen beslut i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts hemställan.

700 000 kr,

Det sålunda av riksdagen anvisade anslaget innebar, att skogsstyrelsens medelsäskanden i förevarande avseende undergått en väsentlig reduktion. I skrivelse den 16 september 1942 angående vissa medelsansökningar för budgetåret 1943/44 hade styrelsen på grundval av från skogsvårdsstyrelserna infordrade preliminära inkomst- och utgiftsstaten för 1943 års verksamhet beräknat det erforderliga anslaget till skogsvårdens befrämjande till .....

1 040 000 kr

Redan vid denna beräkning hade det av skogsvårdsstyrelserna angivna medelsbehovet i betydande utsträckning ansetts böra reduceras; lägre anslag hade skogsstyrelsen för sin del icke ansett sig kunna tillstyrka, då därvid ej enligt styrelsens mening kunde undgås ett äventyrande i större eller mindre utsträckning av vad som skäligen borde krävas som resultat av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

Till följd av den kraftiga beskärning, som ägt rum vid statsmakternas utmätande av ifrågavarande anslag, kunde de av de olika skogsvårdsstyrelserna angivna medelsbehoven allenast i viss utsträckning tillgodoses.

De anvisade medlen fördelades tillsammans med de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna av Kungl. Maj:t mellan de olika skogsvårdsstyrelserna med ledning av ett av skogsstyrelsen den 17 juli 1943 till Kungl. Maj:t avgivet förslag.

Till grund för detta fördelningsförslag lågo från skogsvårdsstyrelserna genom skogsstyrelsens *cirkulärskrivelse den 6 maj 1943 infordrade statberäkningar för år 1943.*

Enligt de därvid av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län lämna- de uppgifterna beräknade styrelsen sina <i>sammanlagda utgifter inklu- sive avsättning till kassareserv för 1943</i> till	701 000 kr
(1942 års preliminära beräkning: 543 000 kr), varvid sty- relsen uppskattade <i>omkostnaderna för själva verksamheten</i> till	207 000 kr
(1942 års beräkning: 199 000 kr) och <i>administrations- kostnaderna</i> till	193 000 »
(1942 års beräkning: 204 000 kr). Den betydande ökning- en av styrelsens utgifter förorsakades helt av den i ut- giftsplanen upptagna <i>posten för återbetalning av vid års- skiftet balanserade och under det löpande räkenskapsåret</i> <i>upptagna lån eller</i>	231 000 kr
Därutöver beräknades till <i>kassareserv</i>	70 000 »
	701 000 kr

I en den 20 april 1943 dagtecknad skrivelse uppgav skogsvårdsstyrelsen bl. a., att då styrelsen icke hade några tillgängliga medel för sin verksamhet i kustlandet, den hade måst upptaga lån å 45 000 kr. Skogsvårdsstyrelsen förklarade sig vidare nödsakad upplåna ytterligare medel och räknade med att den 1 augusti 1943 häfta i skuld för tillhoppa 290 000 kr, av vilket belopp 150 000 kr avsåges skola användas för verksamheten i kustlandet. Då styrelsen dessutom hade att under året återbetala största delen av sin vid föregående års utgång kvarstående låneskuld till Svenska handelsbanken beräknade styrelsen *till likviderandet av sina förbindelser* såsom ovan angivits *ett belopp av 231 000 kr.*

De på inkomstsidan beräknade siffrorna visade icke någon större avvikelse från den i juli 1942 upprättade inkomstplanen. Styrelsen beräknade sina <i>inkomster</i> exklusive statsanslag och upptagna lån till	178 000 kr
(1942 års preliminära beräkning: 180 000 kr). Den på ut- giftssidan angivna <i>posten för återbetalning av lån mot-</i> <i>svarades på inkomstsidan av upptagna lån å sammanlagt</i> 150 000 »	
Såsom vid årsskiftet 1942/43 ingående <i>behållning</i> redo- visades	24 400 »
	352 400 kr

Sedan mellan skogsvårdsstyrelserna i juli 1943 fördelats det för budgetåret 1942/43 anvisade förslagsanslaget till ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid vedavverkning och skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län därvid tilldelats	70 530 kr
åskade skogsvårdsstyrelsen i enlighet med de framlagda statberäkningarna till täckande av uppkommande brist ett ytterligare medels- tillskott av 701 000 — (352 400 + 70 530 =) eller i runt tal	278 000 kr

Såsom ovan omförmälts, hemställde skogsstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 juli 1943, att det till skogsvårdens befrämjande anvisade anslaget å 700 000 kronor ävensom de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna måtte fördelas mellan de olika skogsvårdsstyrelserna i enlighet med den fördelningsplan skogsstyrelsen i skrivelsen framlade. Då de av skogsvårdsstyrelserna gjorda äskandena avsevärt överstego de tillgängliga medlen, måste anslagsbehoven i viss omfattning reduceras. Enligt de riktlinjer, som vid fördelningen enligt skogsstyrelsens förslag borde följas, kunde någon ökning av skogsvårdsstyrelsernas kapitaltillgångar genom ianspråktagande av statsmedel icke under förhandenvarande omständigheter medgivas. Även i fall, där en skogsvårdsstyrelse på grund av brist på rörelsekapital

uppenbarligen vore i behov av kapitalförstärkning, ansåge sig skogsstyrelsen nödsakad föreslå en begränsning av medelstildelningen, så att status quo i fråga om den ekonomiska ställningen bibehölls. Från de av skogsvårdsstyrelserna beräknade medelsbehoven drogs således vid fördelningsplanens uppgörande belopp motsvarande den beräknade kapitalökningen under år 1943.

För skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län innebar detta att till styrelsen anvisades ett anslag å	169 777 kr
eller ett belopp, som med c:a 108 000 kr understeg det av styrelsen äskade anslaget. Enligt den av styrelsen för räkenskapsåret 1942 avlämnade redogörelsen för dess <i>tillgångar och skulder vid årsskiftet 1942/1943</i> överstego skulderna tillgångarna med ca	29 000 kr
Under förutsättning att skogsvårdsstyrelsen erhållit det av styrelsen begärda statsbidraget, beräknade styrelsen att vid 1943 års utgång hava haft en kapitalbehållning å	79 000 kr
däri ingående kassareserv å 70 000 kr	108 000 kr

Till följd av det av skogsvårdsstyrelsen äskade statsanslagets nedskärning kunde emellertid det sålunda påvisade behovet av kapitalökning icke tillgodoses.

Sedan skogsstyrelsen genom cirkulärskrivelse nr 25/1943 anmodat skogsvårdsstyrelserna att på sedvanligt sätt till styrkande av sina anslagsbehov för år 1944 inkomma med förslag till inkomst- och utgiftsplaner för sagda år, överlämnade skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län de begärda uppgifterna tillsammans med en till skogsstyrelsen ställd skrivelse den 26 juli 1943. Skogsvårdsstyrelsen anförde därvid bl. a. att styrelsen till följd av den *reducering med 108 000 kronor*, som skett i dess anslagsäskanden för år 1943, beräknade *häfta i skuld* vid årets utgång med *omkring 38 000 kronor*. Den kassareserv å 70 000 kronor, som styrelsen enligt de tidigare ingivna statförslagen för 1943 ansåg borde finnas till mötande av utgifterna under första halvåret 1944, komme alltså att bytas i skuld å nämnda belopp, 38 000 kronor. De häremot svarande tillgångarna — vilka styrelsen beräknade till 8 000 kronor — komme att utgöras av premieringsmedel, fordringar av tjänstemännen för utlämnade motorlån m. m.

Skogsvårdsstyrelsen framhöll vidare, att styrelsen torde få såsom <i>skulder</i> vid årsskiftet 1943/44 upptaga ett belopp av	62 100 kr
---	-----------

därav såsom nämnts under året upptaget banklån å 38 000 kronor. Som <i>tillgångar</i> beräknade styrelsen kunna redovisa	40 700 kr
--	-----------

däri ingående fastighet till ett bokfört värde av 20 000 kronor. <i>Skulderna över tillgångarna</i> vid 1943 års slut skulle således enligt de gjorda beräkningarna komma att uppgå till omkring	21 000 kr.
--	------------

Uttalande av utredningsmannen rörande verksamheten i kustlandet.

Som framgår av den tidigare i detta avsnitt lämnade sammanställningen över skogsvårdsstyrelsens utgifter ha styrelsens omkostnader för verksamheten i kustlandet under de senare åren undergått en oavbruten och stark stegring. Även om denna omkostnadsökning till stor del varit av automatisk natur och följt den allmänna löne- och prisutvecklingen, har dock härtill bidragit framför allt den utvidgning av styrelsens verksamhet och organisation, som under de senare åren genomförts. Vad särskilt angår styrelsens personalorganisation har en betydande utökning av densamma ägt rum genom nyanställningar. Den utveckling i detta avseende som föregått belyses närmare i nedanstående tabell.

Tabell 6.

	1942		1941		1940		1939		1938		1937		1936	
	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L
Länsjägmästare.....	1		1		1		1		1		1		1	
Bitr. länsjägmästare	1		1		1		1		1		1		1	
Distriktsjägmästare	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4
Distriktsassistenter		4		4		4		4		4		4		4
Taxeringsledare		1		1		1		1		1		1		1
Taxeringsassistenter.....				6										
Beteskonsulent		2		2		2		2		1		1		1
Dikningsledare	1		1		1		1		1		1		1	
Skogsvårdsassistenter		6												
Tillfälliga assistenter	3	22		26		26		22		33		43		41
Kontorstjänstemän		11		10		10		9		9		8		7
Länsskogvaktare	20	15	20	15	20	15	20	13	13	12	13	12	13	12
E. länsskogvaktare	2	4	2	4	1	4	1	5	5	4	2	4	1	2
Förmän, tillfälliga	55 + 62				49 + 54		36 + 54		39 + 44		65 + 61		42 + 50	
	= 117		124		= 103		= 90		= 83		= 126		= 92	
Dikningsförmän	1		1		1		1		1		1		1	
Summa anställda	216		224		195		176		174		223		183	

I anslutning till den utökning av personalen, som sålunda ägt rum, har styrelsens löne- och pensionskostnader under de senare åren, såsom framgår av tabell nr 7, undergått en betydande stegring. I jämförelse med 1936 års motsvarande utgifter visar 1942 års lönekonto en ökning med 76,2 % och beräknas för innevarande år komma att överstiga 1936 års siffror med icke mindre än 86,9 %.

Tabell 7.

År	Norrbottens län		Västerbottens län				Jämtlands län		Västernorrlands län	
		Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter	Kustlandet	Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter	Lappmarken	Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter		Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter		Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter
1936	173 800		82 373		163 645		144 800		130 800	
1937	183 700	6	81 708	0·98	174 180	1·06	146 200	1	137 900	5
1938	187 100	8	105 435	27·9	172 034	5·1	171 800	18	149 100	14
1939	227 000	31	129 206	56·8	186 804	14·1	192 900	33	146 100	12
1940	238 000	37	136 329	65·6	242 522	48·2	200 800	38	152 400	16
1941	251 800	45	135 597	64·6	279 083	70·5	212 800	47	160 000	22
1942	266 000	53	145 153	76·2	278 573	70·2	231 300	60	187 800	43
1943	—	—	146 000	77·2	279 000	70·4	—	—	—	—
1944	—	—	154 000	86·9	283 000	72·9	—	—	—	—

Givetvis måste sådana områden, där skogsvård antingen icke alls förekommit eller ock i mer eller mindre grad försumrats, såsom fallet är inom stora delar av övre Norrland, fordra ett intensivare och mera kostnadskrävande arbete än sådana, där skogsvårdsstyrelserna sedan årtionden bedrivit sin verksamhet. I jämförelse med flertalet övriga skogsvårdsstyrelser måste skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län verksamhet redan av denna anledning få en väsentligt vidgad omfattning. Utan en ingående undersökning av länets skogsvårdsbehov och därmed sammanhängande spörsmål anser sig utredningsmannen självfallet icke kunna fälla något omdöme.

huruvida den av styrelsen nu bedrivna rörelsen i och för sig erhållit en omfattning, som icke varit betingad av det aktuella skogsvårdsbehovet. Mot de omkostnader skogsvårdsverksamheten i Västerbotten drager, måste vägas de utomordentligt omfattande arbetsuppgifter, som skogsvårdsstyrelsen fått sig förelagda.

Utredningsmannen vill dock ifrågasätta, huruvida icke den utvidgning av styrelsens verksamhet och personalorganisation, som på ett fåtal år försiggått, bort hava genomförts med mera beaktande av tillgängliga resurser. Såsom skogsvårdsstyrelsen framhållit — bl. a. i skrivelse till skogsstyrelsen den 30 augusti 1943 — har styrelsen i sitt ekonomiska handlande haft den principiella inställningen, att de medel, som genom statsanslag och skogsvårdsavgifter ställts till styrelsens förfogande, helt borde användas till ändamål, som avsåge ett höjande av skogsvårdsintresset hos skogsägarna och ett förbättrande av skogsvårdstillståndet men *däremot icke till någon del användas till fondbildning*. Skogsvårdsstyrelsen har således icke såsom övriga skogsvårdsstyrelser haft till sitt förfogande egna reserverade medel att vid behov tillgripas vid oförutsedda inkomstminskningar eller utgiftsstegringar.

Emellertid synes det utredningsmannen uppenbart, att, i varje fall så länge nu gällande otillfredsställande ordning för finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet består, viss medelsfondering måste vara för en skogsvårdsstyrelse nödvändig såsom förutsättning för en av de rådande konjunkturerna någorlunda oberoende ekonomi.

En skogsvårdsstyrelses organisation och verksamhet är icke av den elastiska natur, att den utan vidare låter sig anpassa efter styrelsens från år till år växlande inkomster. I väsentlig mån äro dessa senare direkt avhängiga av konjunkturerna på trävarumarknaden eller, vad avser statsbidragen, betingade av det allmänna statsbudgetära läget och kunna endast i mycket begränsad omfattning på förhand beräknas. Å andra sidan är ock vanskligt att med krav på tillförlitlighet förutsäga omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet och därmed — även om styrelserna arbeta med till större delen fasta omkostnader — dess utgifter under ett kommande år, då snabba och oförutsedda skiftningar i konjunkturläget kunna helt omkasta gjorda uppskattningar av biträdesbehovet. Även ett infallande fröar med därav föranledda, merendels betydande omkostnader kunna helt förrycka styrelsernas preliminära utgiftsstat. I sitt ekonomiska planerande för kommande års verksamhet måste styrelserna således arbeta med nödig marginal för oförutsedda inkomstminskningar och utgiftsstegringar. Detta är ofrånkomligt med hänsyn till den osäkra grund, på vilken finansieringen av styrelsernas verksamhet för närvarande vilar.

Skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ovan omförmälda principiella inställning till fondering av inflytande medel har, som en närmare undersökning av styrelsens utgifts- och inkomststat utvisar, lett till att ökade medelstillgångar snabbt följts av en utvidgning av skogsvårdsstyrelsens verksamhet. Vid en försämring av det ekonomiska läget till följd av minskade inkomster eller automatiskt stigande omkostnader har styrelsen däremot icke varit mäktig inskränka rörelsen och återföra utgifterna till den omfattning, som det förändrade läget bort påfordra.

Den av krisen föranledda allmänna prisförhöjningen har vidare för skogsvårdsstyrelserna medfört betydande omkostnadsökningar. Då statsmakterna till följd av de ansträngda statsfinanserna icke kunnat tillmötesgå styrelsernas krav på ökade statsbidrag och den inkomstökning, som jämväl inträtt, framför allt genom stegrade skogsvårdsavgifter, icke kunnat kompensera utgiftsökningen, har övervägande antalet skogsvårdsstyrelser varit nödsakade att för driftsändamål taga i anspråk kapitaltillgångar. Enligt en av skogsstyrelsen verkställd beräkning har sålunda under åren 1941—1943 hos skogsvårdsstyrelserna ägt rum en kapitalförtäring av icke mindre än i runt tal 1,5 milj. kronor. Då emellertid skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län icke såsom flertalet övriga skogsvårdsstyrelser för mötande av de av krisen föranledda ökade utgifterna haft till sitt förfogande reserverade medel, har

styrelsen, då någon begränsning av verksamheten icke stått att genomföra, således varit nödsakad att i stigande utsträckning finansiera rörelsen med lånemedel.

Med det anförda har utredningsmannen velat påvisa en bidragande orsak till det tryckta ekonomiska läge, vari skogsvårdsstyrelsen nu befinner sig. Det synes honom klart, att en skogsvårdsstyrelse med dess osäkra och variabla inkomster icke kan utan att verkställa besparingar under år, då skogsvårdsavgifter och övriga inkomster inflyta rikligare, erhålla den ekonomiska stabilitet, som måste vara förutsättning för en jämn och kontinuerlig verksamhet. Även om — såsom är utredningsmannens bestämda uppfattning — det av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län utförda arbetet är av utomordentlig betydelse för skogsbruket inom länet, på många områden i och för sig föredömligt för skogsvårdsstyrelser i övriga delar av landet och såsom sådant värt allt erkännande, synes det dock hava bort ankomma på styrelsen att under förkrigsåren giva verksamheten en omfattning, som lämnat rum för åtminstone någon medelsfondering till mötande av kommande ekonomiska påfrestningar.

B. Skogsvårdsverksamheten i lappmarken.

Omkostnaderna för den av skogsvårdsstyrelsen i lappmarken bedrivna verksamheten bestridas till övervägande del av statsanslag och till styrelsen inflytande skogsvårdsavgifter. Då skogsägarna i lappmarken jämlikt gällande lappmarkslag äro berättigade att kostnadsfritt erhålla biträde av skogsvårdsstyrelsens personal för utsynningar och skogstaxeringar, uppbär styrelsen endast i mindre mån inkomster av själva verksamheten.

Sedan uppsikten över lappmarksskogarna överflyttats från domänverket för att fr. o. m. den 1 januari 1934 handhavas av skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens, Norrbottens och Kopparbergs län, anvisades styrelserna under budgetåren 1934/35—1937/38 statsanslag till den nya verksamheten från det å riksstaten uppförda anslaget till skogsvårdens befrämjande. Fr. o. m. budgetåret 1938/39 utgå de för lappmarksverksamheten avsedda statsmedlen från det under IX:e huvudtiteln upptagna anslaget »Skogsvård m. m. Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.».

För bestridande av de kostnader, som äro förenade med skogsvårdsstyrelsens arbetsuppgifter i lappmarken, har styrelsen under tiden fr. o. m. 1936 uppburit inkomster (exklusive upptagna lån) till följande belopp (1943 och 1944 beräknade siffror).

Tabell 8.

Å r	Anslag av statsmedel	Skogsvårdsavgifter	Inkomster av verksamheten	Övrigt	Summa
1936	369 907	96 246	22 841	59 143	548 138
1937	421 500	105 547	24 575	52 011	603 633
1938	466 450	87 421	10 579	42 573	607 023
1939	378 300	165 497	34 795	25 119	603 711
1940	375 680	148 276	48 847	42 307	615 110
1941	428 950	91 486	35 730	35 422	591 588
1942	356 090	121 500	64 063	110 648	652 301
1943	467 733	119 313	27 000	30 000	644 046
1944	595 000	135 000	45 000	25 000	800 000

För tidsperioden 1936—1942 redovisade styrelsen omkostnaderna till nedanstående å olika utgiftstitlar fördelade belopp.

Tabell 9. Lappmarken.

Å r	Inkomster inklusive återbetalade lån, exklusive upptagna lån	Utgifter exklusive återbetalade lån				
		Allmän upplysning om skogsvård	Beståndsvård och avverkning	Återväxt	Skogsdikning	Skogsindelning o. skogsuppskattning
1936	548 138	6 501	127 737	17 412	3 628	89 443
1937	603 633	8 039	172 933	35 581	2 784	93 915
1938	607 023	6 188	104 218	30 996	2 663	97 223
1939	603 711	6 934	145 400	34 027	6 113	75 897
1940	615 110	2 940	118 901	57 105	1 687	28 999
1941	591 588	6 905	149 513	40 707	1 328	60 092
1942	652 301	5 817	189 026	45 109	399	55 269

Å r	Utgifter exklusive återbetalade lån (forts.)							
	Övervakande av skogslagarnas efterlevnad	Verksamheten i övrigt	Löner och pens.-avgifter	Tjänstelokaler, expenser m. m.	Övrigt (exkl. utlämnade lån)	Summa utgifter	Utlämnade lån	Summa utgifter
1936	12 704	3 593	163 645	65 559	4 591	494 813	6 630	501 443
1937	28 123	10 539	174 180	29 682	4 933	560 709	64 530	625 239
1938	32 218	11 690	172 034	25 809	5 388	488 427	9 000	497 427
1939	33 715	14 256	186 804	34 237	5 690	543 073	43 252	586 325
1940	27 999	12 002	242 522	28 903	3 860	524 918	—	524 918
1941	40 708	31 765	279 033	39 165	37 499	686 765	—	686 765
1942	25 766	39 311	278 573	42 357	22 080	703 707	—	703 707

Efter framställning av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund tilldelades skogsvårdsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län av 1934 års riks- dag anslag av statsmedel å respektive 100 000 kronor och 150 000 kronor att användas såsom rörelsekapital för verksamhetens bedrivande i lappmarken. I skrivelse till centralrådet hade styrelserna anfört, att, ehuru de måst igångsätta den nya verksamheten redan i slutet av 1933, de icke för ändamålet erhållit statsanslag förrän efter den 1 juli 1934 och att de till följd härav blivit nödsakade vidtaga anstalter för upptagande av lån i privat bankinrättning för att till sagda tidpunkt kunna bestrida de av verksamheten i fråga förorsakade utgifterna. I avsikt att dylika extraordinära åtgärder icke ånyo skulle behöva vidtagas vid ingången av 1935, hemställde styrelserna att av statsmedel måtte beredas dem nödigt rörelsekapital. I sin framställning till Kungl. Maj:t i ämnet betonade centralrådet, att anslaget till täckande av detta medelsbehov självfallet vore av engångskaraktär.

Redan påföljande år var emellertid skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län nödsakad att — utöver statsanslag till bestridande av 1935 års löpande omkostnader — hemställa om ett belopp av 130 000 kronor för täckande av uppkomna brister i det föregående år anvisade rörelsekapitalet. Även under de närmast därefter följande åren 1935, 1936 och 1937 överstego årets omkostnader för verksamheten i lappmarken de därför anvisade medlen, varför styrelsen i betydande utsträckning såg sig nödsakad anlita det till styrelsens förfogande ställda rörelsekapitalet. Till

1936, 1937 och 1938 års riksdagar äskade styrelsen i följd härav statsanslag för täckande av uppkomna brister i rörelsekapitalet å resp. 74 000, 130 000 och 130 000 kronor. I stort sett tillmötesgicks styrelsens ansökningar om förnyelse av rörelsekapitalet, även om någon gång från statsmakternas sida påtalades det anmärkningsvärda i att skogsvårdsstyrelsen upprepade gånger måste begära utfyllnad i de för detta ändamål anvisade medlen.

Under verksamhetsåren 1938—1940 kunde omkostnaderna för rörelsen i stort sett hållas inom ramen för tillgängliga inkomster. Till följd av den under krigsåren inträdande ansvällningen av verksamhetsutgifterna i lappmarken och de av krisen föranledda ökade omkostnaderna, undergingo emellertid styrelsens utgifter under 1941 och 1942 en stegring, som icke hade motsvarighet i någon ökning av inkomsterna under samma tid. Till 1943 års riksdag begärde styrelsen ett till 632 700 kronor förhöjt statsanslag, av vilket belopp ca 93 000 kronor avsågs skola täcka uppkommen brist i den kassareserv, som ställts till styrelsens förfogande. Denna skulle därigenom åter kunna bringas upp till sitt ursprungliga belopp, 150 000 kronor. Som ovan framhållits ansåg sig statsmakterna icke böra motsätta sig att för utfyllande av kassareserven anvisades styrelsen det äskade beloppet, varvid dock uttryckligen förutsattes att garantier tillskapades mot ett upprepande av att till rörelsekapital avsedda medel toges i anspråk för driftsändamål.

Skogsvårdsstyrelsens ekonomi under år 1943. (Verksamheten i lappmarken.)

I skrivelse till skogsstyrelsen den 20 juli 1942 framlade skogsvårdsstyrelsen med bifogande av upprättade preliminära inkomst- och utgiftsstaten för år 1943 beräkningar över medelsbehovet sistnämnda år. Då skogsvårdsstyrelsen utgick från att vid årsskiftet 1942/43 kunna redovisa en ingående behållning av ..... 56 800 kr och uppskattade de egna inkomsterna av skogsvårdsavgifter, lokala anslag och från de olika verksamhetsgrenarna till ..... 162 500 kr skulle styrelsen i enlighet härmed till mötande av 1943 års utgifter ha, fränsett anslag av statsmedel, till sitt förfogande ett sammanlagt belopp av ..... 219 300 kr

Omkostnaderna för verksamheten 1943 beräknades av skogsvårdsstyrelsen till (669 000 kr år 1942) ..... 702 000 kr
Därjämte ansåg styrelsen böra avsättas och reserveras ..... 150 000 »
såsom kassareserv för utgifterna under första halvåret 1944.
Till täckande av skillnaden mellan nu angivna belopp sammanlagt .... 852 000 kr
och tillgängliga medel ..... 219 300 »
skulle således enligt styrelsens beräkningar erfordras i statsanslag för år 1943 ..... 632 700 kr

Av detta belopp avsåges (150 000 — 56 800 =) 93 200 kr skola användas till täckande av brist i kassareserven och återstoden 539 500 kr till 1943 års löpande utgifter.

Enligt den sedermera för verksamhetsåret 1942 framlagda årsredogörelsen redovisade skogsvårdsstyrelsen en behållning vid årsskiftet 1942/43 av i runt tal ..... 86 000 kr
i stället för tidigare beräknade ..... 56 800 kr
Till följd härav skulle styrelsens behov av statsanslag för år 1942 ha kunnat i anslutning till de ovan återgivna beräkningarna reduceras med 29 200 kr
eller till (632 700 — 29 200 =) 603 500 kr.

I framställning till Kungl. Maj:t den 16 september 1942 angående

vissa medelsäskanden för budgetåret 1943/44 framhöll skogsstyrelsen, vad avser skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län, att skogsvårdsstyrelsen med det <i>begärda statsanslaget å 632 700 kronor</i> avsåge dels att med	93 200 kr
täcka <i>uppkommen brist</i> i den till styrelsens förfogande stående <i>kassareserven, dels ock tillgodose den löpande driften</i> under 1943 med	539 500 kr
	632 700 kr

Skogsstyrelsen ansåg sig icke böra föreslå någon reduktion av skogsvårdsstyrelsens äskande av medel till *utfyllnad i kassareserven*, utan tillstyrkte i denna del ett anslag för ändamålet av ..... 93 000 kr

Beträffande *driftsbudgeten* anförde skogsstyrelsen bl. a., att skogsvårdsstyrelsen enligt den till skogsstyrelsen ingivna utgiftsplanen räknade med att utgifterna under år 1943 komme att belöpa å 702 000 kronor mot 669 000 kronor året dessförinnan. Givetvis vore det mycket svårt att uppställa en prognos rörande omfattningen av verksamheten under 1943. Såvitt skogsstyrelsen förstode, borde det dock ej vara ogörligt att inom en något snävare anslagsram än den av skogsvårdsstyrelsen angivna, upprätthålla en verksamhet, som kunde anses efter förhållandena tillfyllest. Med hänsyn till den förordade särskilda medelstilldelningen för återförande av kassareserven till ursprunglig storlek förefölle det som om skogsvårdsstyrelsen borde erhålla en ganska tillfredsställande ekonomisk grund för sitt arbete under 1943, därest ett belopp av samma storlek som anslagsbehovet under år 1942 ställdes till förfogande för *driftsändamål*. Enligt skogsstyrelsens mening borde sålunda nu ifrågasvarande medelsanvisning för år 1943 upptagas till ..... 440 000 kr

innebärande en *minskning* av det av skogsvårdsstyrelsen begärda anslaget med (539 500 — 440 000 =) i runt tal 100 000 kronor.

Till skogsvårdsstyrelsen borde således anvisas (93 000 + 440 000 =) 533 000 kr

Såsom ersättning för kostnader, föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m., äskades i nyssnämnda framställning den 16 september 1942 för skogsvårdsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Kopparbergs, Gävleborgs och Jämtlands län sammanlagt ..... 940 000 kr

I proposition nr 278 till 1943 års riksdag begärde emellertid Kungl. Maj:t i enlighet med föredragande departementschefens hemställan, att till de angivna skogsvårdsstyrelserna måtte anvisas ett till ..... 800 000 kr reducerat anslagsbelopp. Enligt departementschefens uttalade mening borde de med ifrågasvarande anslag avsedda ändamålen kunna tillfredsställande tillgodoses inom en kostnadsram av 700 000 kr. Med hänsyn till den särskilda anvisningen till skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län för utfyllnad i styrelsens kassareserv borde *anslaget upptagas till* ..... 800 000 kr

Riksdagen biföll propositionen i enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Genom kungl. brev den 9 juni 1943 tilldelades skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län av det sålunda anvisade anslaget tillsammans med andel i de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna ett sammanlagt belopp av ..... 459 230 kr

Då styrelsen vidare tillerkänts ..... 8 530 kr

ur det å riksstaten upptagna anslaget till ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid vedavverkning, upphar styrelsen således i *statsanslag* sammanlagt ..... 467 760 kr

för driftsändamål och kassareserv mot begärda 632 700 kr.

Sedan härifrån dragits erforderligt belopp för täckande av brist i kassareserven eller 150 000 — (56 800 + 29 200) eller ..... 64 000 kr
 hade styrelsen således till *driftsändamål* disponibla anslagsmedel å i
 runt tal ..... 403 700 kr
 i stället för åskade 539 500 kr. Emellertid kunde styrelsens *egna inkomster* under 1943 i förhållande till 1942 års uppskattning beräknas till ett med 14 000 kronor förhöjt belopp eller till 176 000 kr. Det borde således hava ankommit på styrelsen att nedpressa årets utgifter efter det sålunda anvisade reducerade anslaget med (539 500 — 403 700 + 14 000 =) i runt tal 122 000 kr eller från beräknade 702 000 kr till 580 000 kronor. Då såsom ovan nämnts 1942 års sammanlagda utgifter uppgingo till 669 000 kronor, skulle skogsvårdsstyrelsens omkostnader under 1943 således hava bort, i jämförelse med föregående års kostnader, nedbringas med 89 000 kronor — något som enligt utredningsmannens uppfattning utan vidare måste framstå såsom ogörligt.

I samband med ingivande till skogsstyrelsen den 27 juli 1943 av beräkningar över anslagsbehovet för år 1944 framlade skogsvårdsstyrelsen jämväl inkomst- och utgiftsstatser för 1943, sådana de med ledning av då föreliggande faktiska uppgifter för första halvåret 1943 kunde beräknas. Skogsvårdsstyrelsen anslag därvid 1943 års omkostnader för verksamheten till ..... 662 000 kr

Styrelsen ansåg sig således vid denna tidpunkt kunna förutse en viss minskning i de för året tidigare beräknade utgifterna.

Som behållning vid årsskiftet 1943/44 beräknade styrelsen — utöver kassareserven — ett belopp av ..... 4 000 kr
 utgörande fordringar av tjänstemännen för utlämnade motorlån.

Då skogsvårdsstyrelsen uppskattade 1943 års inkomster av till styrelsen direkt inflytande skogsvårdsavgifter, lokala anslag och av de olika verksamhetsgrenarna m. m. till i runt tal 176 000 kronor, skulle således, tillsammans med årets statsanslag å 403 700 kr ..... 579 700 kr
 stå till styrelsens förfogande för bestridande av utgifterna. Styrelsen skulle i enlighet med dessa beräkningar före årets slut bliva nödsakad att för verksamhetens bedrivande upptaga lån å (662 000 + 4 000 — 579 700 =) ca 86 000 kr ..... 86 000 kr
 därest den för första halvåret 1944 avsedda kassareserven skulle kunna bibehållas ograverad.

Enligt från skogsvårdsstyrelsen inhämtade uppgifter redovisade styrelsen en bankskuld vid årsslutet 1943/44 å i runt tal ..... 128 000 kr

Till styrelsen hade emellertid därvid icke hunnit utanordnas det av styrelsen i särskild framställning åskade förvaltningsbidraget för dess verksamhet under 1943 i samband med norrländska produktionsanslaget, vilket bidrag styrelsen beräknat till ..... 50 550 kr

Nettoskulden skulle således, därest berörda förvaltningsbidrag tilldelas styrelsen med det åskade beloppet, uppgå till i runt tal ..... 78 000 kr
 Som tillgångar redovisar styrelsen en kassareserv vid årsslutet å ..... 150 000 kr
 till mötande av utgifterna under första halvåret 1944.

C. Åtgärder för stabilisering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi.

Med hänsyn till det läge vari skogsvårdsstyrelsens ekonomi befinner sig lära särskilda åtgärder vara nödvändiga om en varaktig förbättring av styrelsens finanser skall kunna genomföras. I första hand torde därvid erfordras, såsom ock av skogsstyrelsen förutsatts i styrelsens ovanberörda framställning till Kungl. Maj:t den 28 augusti 1943, att av riksdagen utverkas engångsanslag av statsmedel i syfte såväl att sätta styrelsen i stånd att återbetala för rörelsen upptagna ännu ej likviderade banklån som att utrusta styrelsen med erforderligt rörelsekapital för verksamheten i lappmarken och kustlandet. Det torde ankomma på skogsstyrelsen att härom göra framställning till Kungl. Maj:t. Beträffande storleken av det statsanslag av engångskaraktär, som sålunda synes böra anvisas skogsvårdsstyrelsen, återkommer utredningsmannen härtil i samband med behandlingen nedan av styrelsens preliminära inkomst- och utgiftsstaten för år 1944.

En närmare undersökning av skogsvårdsstyrelsens ekonomi under de gångna åren lär utvisa att styrelsens återkommande ekonomiska svårigheter ha sitt ursprung väsentligen däri, att de på förhand gjorda planeringarna av kommande års verksamhet och omkostnader icke kunnat av styrelsen följas, eller att styrelsen, i de fall äskade statsbidrag underkastats reduktion, varit ur stånd att anpassa rörelsen efter de reducerade driftsmedlen. Då skogsvårdsstyrelsen således såsom ovan visats upprepade gånger överskridit de för driftsändamål avsedda tillgångarna, har styrelsen i brist på egna fonderade medel i betydande utsträckning varit nödsakad att för verksamheten anlita både till styrelsens förfogande stående rörelsekapital och i privata bankinrättningar upplånade medel.

Som ovan framhållits, har från statsmakternas sida uttalats bestämda krav på garantier, för att till styrelsen anvisade rörelsekapital icke tagas i anspråk för driftsändamål. Därest, såsom utredningsmannen anser sig böra förorda, till skogsvårdsstyrelsens förfogande, såsom hittills skett, ställas rörelsekapital av statsmedel för verksamheten i lappmarken och kustlandet, torde således särskilda föreskrifter böra meddelas i berörda avseende.

Såvitt utredningsmannen kunnat finna, lära de av statsmakterna efterlysta garantierna icke på annat sätt kunna tillfredsställande åvägbringas, än att på grundval av från styrelsen ingivna förslag, Kungl. Maj:t eller alternativt skogsstyrelsen fastställer inkomst- och utgiftsstaten för skogsvårdsstyrelsen att lända till efterrättelse samt att i samband därmed föreskrives, att överskridande av i utgiftsstaten beräknad utgiftspost icke må ske utan av Kungl. Maj:t, respektive skogsstyrelsen, meddelat tillstånd. En åtgärd av här angiven innebörd torde vara nödvändig, därest de ingripanden, som eljest för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi kunna komma att påfordras, skola leda till en varaktigare stabilisering av styrelsens finansiella läge. Utredningsmannen vill för övrigt i detta sammanhang framhålla, att det med hänsyn till gällande ordning för finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet synes honom kunna principiellt ifrågasättas, huruvida icke dylika inkomst- och utgiftsstaten borde fastställas för skogsvårdsstyrelserna över huvud. I betraktande av att den av styrelserna bedrivna rörelsen till alldeles övervägande del bekostas av allmänna medel — statsanslag och skogsvårdsavgifter — synas vägande skäl tala för att statsmakterna böra mera än hittills varit fallet kunna med möjlighet till ingripanden följa styrelsernas verksamhet.

Utredningsmannen anser det vidare förtjänt att övervägas, huruvida icke det rörelsekapital, som för verksamheten i lappmarken och kustlandet av statsmakterna anvisas skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län, bör ställas till skogsstyrelsens förfogande för att i mån av behov på rekvisition utanordnas till skogsvårdsstyrelsen, i stället för att som nu sker direkt tillställas styrelsen. Några olägenheter för skogsvårdsstyrelsen synes en dylik överflyttning av rörelsekapitalets förvaltning

knappast behöva medföra. De rörelsemedel, som sålunda komme att förvaltas av skogsstyrelsen, skulle ock kunna utgöra den reserv, varur, efter därom meddelat tillstånd, medel skulle kunna ställas till skogsvårdsstyrelsens förfogande för bestridande av oförutsedda utgifter. Därest någon del av rörelsekapitalet av sådan anledning tages i anspråk för driftsändamål, bör på skogsstyrelsen ankomma att till påföljande års riksdag göra framställning om vederbörlig utfyllnad i kapitalet.

Det synes utredningsmannen slutligen önskvärt, att skogsstyrelsen allt framgent under räkenskapsåret håller sig noga underrättad om skogsvårdsstyrelsens ekonomiska ställning.

Därest de ovan ifrågasatta åtgärderna anses böra vidtagas, torde således i första hand statsmedel för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomi böra anvisas endast under den förutsättningen, att för skogsvårdsstyrelsen av Kungl. Maj:t eller skogsstyrelsen fastställas utgifts- och inkomststater, samt att föreskrift i samband därmed meddelas, att i utgiftsstaten ingående post icke må utan tillstånd överskridas.

II. Skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för 1944 års verksamhet i kustlandet.

Med skrivelse den 26 juli 1943 har skogsvårdsstyrelsen till skogsstyrelsen överlämnat preliminärt upprättade inkomst- och utgiftsstatier för 1944 års verksamhet i kustlandet. Med utgångspunkt i dessa beräkningar kommer utredningsmannen att i det följande söka fastställa det medelsbehov, som enligt hans mening torde böra i full utsträckning tillgodoses vid utmätandet av 1944 års statsbidrag åt skogsvårdsstyrelsen. En nedskärning av de av styrelsen äskade anslagsmedlen till ett belopp, som uppenbart måste vara otillräckligt för rörelsens behöriga drivande, kan endast medföra att styrelsen ånyo tvingas anlita lånevägen eller för driftsändamål taga i anspråk rörelsekapital. Även om under den fortsatta utredningen av styrelsens ekonomi och verksamhet skulle kunna påvisas möjligheter till rationaliserings- och saneringsåtgärder med därav följande utgiftsbegränsningar, lära emellertid åtgärder av sådan verkan kunna vidtagas allenast successivt under en viss övergångstid. Innevarande års omkostnader för verksamheten torde således under alla omständigheter icke kunna i väsentligare mån nedbringas under de för närmast föregående år redovisade utgifterna.

I omförmälda skrivelse den 26 juni 1943 överlämnade förslag till inkomst- och utgiftsstatier för år 1944, vid vilka samtidigt fogats beräkningar av 1943 års motsvarande inkomster och utgifter, anförde skogsvårdsstyrelsen bl. a. att styrelsen till följd av den reducering med 108 000 kronor, som skett i dess anslagsäskanden för år 1943, beräknade häfta i skuld vid årsskiftet 1943/44 för omkring 38 000 kronor. (Enligt inhämtade uppgifter uppgick emellertid styrelsens faktiska bankkulder vid 1943 års utgång till omkring 10 000 kronor.)

I den av skogsvårdsstyrelsen framlagda inkomstplanen för 1944 ansåg sig styrelsen kunna uppskatta *inkomsterna* — fränsett statsanslag — under innevarande år till ..... 212 000 kr
 innebärande en ökning i jämförelse med 1943 års beräknade inkomster (173 000 kr) med 39 000 kr, i huvudsak härrörande från en förutsedd *stegring av skogsvårdsavgifterna* från 81 000 kr till ..... 112 000 kr
 Intäkterna från de olika *verksamhetsgrenarna* beräknade styrelsen till ..... 87 000 »
 (1934 års ber. inkomster 73 400 kr) och övriga *diverse inkomster* till ..... 13 000 » 212 000 kr
 (1943: 17 800 kr)

Som ingående behållning beräknade styrelsen kunna redovisa	8 000 kr
För bestridande av 1944 års utgifter skulle således finnas tillgängliga	220 000 kr
De sammanlagda <i>egentliga utgifterna</i> under 1944 uppskattade styrelsen till	394 000 kr
(för 1943 beräknade till 372 000 kr) därav <i>omkostnader för skogsvårdsverksamheten</i>	210 000 kr
(1943: 188 000 kr) och <i>administrationskostnader</i>	184 000 » 394 000 kr
(1943: 184 000 kr).	

Till återbetalning av upptagna lån beräknade styrelsen skola erfordras 42 000 kr (balanserad skuld vid årsskiftet, 38 000 + 4 000, amortering å för skogsvårdsgården upptaget lån).

Därjämte ansåg sig styrelsen böra till sitt förfogande ha en kassareserv å ..... 60 000 kr till bestridande av utgifter under första halvåret 1945.

Som utgående behållning den ³¹/₁₂ 1944 upptogs utöver kassareserven 6 000 kr utgörande premieringsmedel och utlämnade motorlån. Styrelsens sammanlagda medelsbehov för 1944 skulle i enlighet härmed uppgå till .. 502 000 kr

Skogsvårdsstyrelsen beräknade således det belopp, som för *täckande av skillnaden mellan 1944 års inkomster och medelsbehov* borde ställas till styrelsens förfogande av statsmedel m. m. till i runt tal (502 000 — 220 000 =) ..... 282 000 kr

Av detta belopp räknade styrelsen med att approximativt ..... 60 000 kr

komme att anvisas styrelsen ur det till skogsvårdsstyrelserna äskade anslaget till ersättning för biträde vid vedavverkningar. *Återstående belopp* 222 000 kr avsåg styrelsen således skola bestridas av det för budgetåret 1944/45 beviljade anslaget »Skogsvård m. m. Skogsvårdens befrämjande» och från den till statskontoret inlevererade andelen av skogsvårdsavgifterna.

I skrivelse den 28 augusti 1943 ang. vissa medelsäskanden för budgetåret 1944/45 har skogsstyrelsen bl. a. hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i riksstaten under titeln »Skogsvård m. m. Skogsvårdens befrämjande» dels anvisa ett belopp av 700 000 kronor, dels ock beräkna ett belopp av 350 000 kronor för sanering av skogsvårdsstyrelsernas i Västerbottens och Västernorrlands län ekonomi.

Då i det följande upptagas till behandling de av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län den 26 juli 1943 upprättade preliminära inkomst- och utgiftsstaterna för innevarande verksamhetsår, utgår utredningsmannen i likhet med skogsvårdsstyrelsen från att i stort sett samma förhållanden komma att bli rådande på skogs- och arbetsmarknaden som under de senast föregående åren. Därest mera avsevärda rubbningar å dessa områden skulle inträda, exempelvis genom en krisartad utveckling å arbetsmarknaden med därav betingat behov av arbetsskapande åtgärder inom skogsbruket, lär det medelsbehov, som för sådant fall torde visa sig erforderligt för skogsvårdsstyrelsens verksamhet, vara av helt annan storleksordning, än vad de i de nu framlagda medelsberäkningarna angivna siffrorna giva vid handen. En närmare undersökning i vad mån en av nu nämnd eller liknande anledning genomförd utvidgning av skogsvårdsarbetet skulle komma att framdeles medföra ökade krav på skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län medverkan i skogsbruket och därmed nödvändigöra exempelvis utökning av styrelsens personal, måste anstå till en senare tidpunkt.

I det följande komma närmast att behandlas de av skogsvårdsstyrelsen för verksamhetsåret 1944 beräknade *utgifterna*.

1. Under utgiftstiteln »Allmän upplysning om skogsvård» har styrelsen för år

1944 beräknat omkostnaderna till 7 000 kronor eller till samma belopp som för år 1943. Mot skogsvårdsstyrelsens uppskattning av innevarande års omkostnader för denna verksamhetsgren anser sig utredningsmannen icke kunna framställa någon erinran. Av de medel skogsvårdsstyrelserna redovisa under titeln »Allmän upplysning om skogsvård» bestridas regelmässigt omkostnaderna för av styrelserna utgivna skrifter och artiklar i skogsvårdsfrågor, under året anordnade föredrag och exkursioner, undervisning i skogsskötsei vid lantbruks- och lantmannaskolor m. m. Till följd av det försämrade ekonomiska läget har skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län ansett sig under 1943 och 1944 böra i rätt väsentlig grad inskränka den inom länet bedrivna upplysningsverksamheten. De nu beräknade medlen här till avse huvudsakligen att täcka omkostnaderna för den undervisning i skogsbruk, som lämnas vid länets lantmannaskolor och för anordnandet av skogsvårdskurser, en del av upplysningsverksamheten, som allenast under tvingande omständigheter bör uppgivas. En skickligt lagd upplysningsverksamhet är förutsättningen för att in-tresset för en rationell skogsskötsei skall kunna väckas bland den skogsägande befolkningen. Att framkalla och vidmakthålla detta intresse är en av skogsvårdsstyrelsernas viktigaste uppgifter. Även med hänsyn tagen till det nuvarande bekymmersamma ekonomiska läget synas utredningsmannen de av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län för detta ändamål anslagna medlen vara väl avvägda.

Till utredning av de belopp, som under senare år av de nordliga skogsvårdsstyrelserna använts till spridande av ökad kunskap om skogsvård inom länen, lämnas följande sammanställning. För åren 1943 och 1944 ha av skogsvårdsstyrelserna beräknade utgifter angivits.

Tabell 10. Utgifter för allmän upplysning om skogsvård.

År	Norrbottens kustland	Västerbottens kustland	Jämtlands län	Västernorrlands län
1936	7 315	5 028	12 708	7 824
1937	5 564	3 088	10 005	22 869
1938	8 590	12 022	14 790	16 067
1939	10 834	11 137	19 943	13 221
1940	6 104	8 091	6 622	5 134
1941	3 509	9 874	8 671	15 883
1942	1 106	7 542	13 953	10 471
1943	3 000	7 000	8 000	10 000
1944	3 000	7 000	8 000	10 000

2. Under utgiftstiteln »Beståndsvård och avverkning» upptagas omkostnaderna för den del av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, som i rikstabellerna statistiskt redovisas under rubrikerna »Röjning i stavaskog och ungskog», »Gallring i yngre skog» och »Annan avverkning». Här i innefattas skogsvårdsstyrelsernas väsentligaste arbetsuppgifter, vilka årligen draga betydande omkostnader.

Under de senare åren ha utgifterna för denna verksamhetsgren uppgått till följande belopp (för 1943 och 1944 beräknade siffror).

De under de senaste åren avsevärt ökade utgifterna för skogsvårdsstyrelsernas medverkan vid beståndsvård och avverkning ha givetvis till stor del haft sin grund i den produktionsplikt för ved, som under krigsåren åvilat länen, och som medfört omfattande vedutsyningar särskilt inom de nordliga skogsvårdsområdena, med därav ökat krav på biträde av skogsvårdsstyrelsernas personal. Till den avsevärda och plötsliga stegringen av omkostnaderna under 1942 bidrog dock även den betydande ökningen av de egentliga gagnvirkestämplingarna, som kom som en direkt följd av den under året inträdda stabiliseringen av trävarupriserna. För en relativt stor del av de under ifrågavarande utgiftstitel under de senaste åren upptagna omkostna-

Tabell 11. Beståndsvård och avverkning (kr. totalsumma för år).

År	Areal produktiv skogsmark; enskilda skogar exklusive bolagsskogar			
	Norrbottnens kustland	Västerbottnens kustland	Jämtlands län	Västernorrlands län
	744 710 ha	673 406 ha	1 113 897 ha	803 648 ha
1936	65 523	46 894	70 909	97 192
1937	110 047	90 051	109 011	139 123
1938	55 940	33 537	71 515	70 965
1939	34 401	32 424	81 464	66 861
1940	20 946	32 610	85 044	74 044
1941	23 775	54 986	113 651	103 790
1942	49 945	98 974	168 302	163 515
1943	70 000	110 000	135 000	165 000
1944	80 000	110 000	135 000	160 000

derna ha skogsvårdsstyrelserna i norrlandslänen erhållit ersättning från det å riksstaten upptagna förslagsanslaget till ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst bidrag vid vedavverkning.

Från sagda anslag ha som bidrag till bestridandet av kostnader i samband med vedanskaffningen under budgetåren 1941/42 och 1942/43 tilldelats skogsvårdsstyrelserna följande belopp.

Tabell 12.

För bidrag vid vedavverk- ningarna. Budgetåret	Norrbottnens län	Västerbottnens län	Jämtlands län	Västernorrlands län
1941/42	6 700	10 500	11 900	11 000
1942/43	32 200	70 530	61 546	39 010

Av den jämförelse, som av utredningsmannen verkställt mellan de olika skogsvårdsstyrelsernas utgifter för här ifrågakarande verksamhetsgren, synes framgå, att skogsvårdsstyrelsens i Västerbottnens län omkostnader å detta område under de senare åren icke i och för sig kunna betraktas såsom onormalt höga. Den relativt stora skillnad, som kan påvisas mellan de av skogsvårdsstyrelserna i Norrbotten och i Västerbotten för krigsåren angivna utgiftssiffrorna, torde delvis ha sin orsak i den i Norrbottens län inom skogsbruket rådande bristen på arbetskraft och den därmed följande stagnationen i avverkningarna.

En bidragande orsak till den under de senare åren inträdda stegringen av omkostnaderna under ifrågakarande utgiftstitel har, förutom den ökade omfattningen av utstämpling och avverkning å de flesta skogsvårdsområdena, även varit den för stämplingsförmännen och de fasta hantlangarna genomdrivna höjningen av löneförmåner (arvoden och reseersättningar). Denna höjning har skett efter anpassning till läget å allmänna arbetsmarknaden och har av skogsvårdsstyrelserna icke kunnat avvisas.

Till närmare belysning av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottnens län verksamhet med beståndsvård och avverkning återgivas nedan av styrelsen lämnade uppgifter om stämplingarnas omfattning å enskilda skogar i kustlandet under åren 1925—42.

Tabell 13.

Period och år	Gallring i yngre skog, hektar	Annan av- verkning, hektar	Summa hektar
	1	2	3
1925—30.....	45 425	56 671	102 096
1931—35.....	17 907	27 587	45 494
1936—40.....	50 047	65 225	115 272
1941.....	8 780	9 309	18 089
1942.....	12 942	16 600	29 542
Summa	135 101	175 392	310 493
Medeltal per år (18 år)	7 500	9 750	17 250

Till jämförelse lämnas motsvarande uppgifter för Norrbottens län, vilka dock avse allenast tidsperioden 1928—1942.

Tabell 14.

Period och år	Gallring i yngre skog, hektar	Annan av- verkning, hektar	Summa hektar
	1	2	3
1928—30 ¹	27 291	69 224	96 515
1931—35.....	23 703	38 717	62 420
1936—40.....	47 951	94 557	142 508
1941.....	3 281	7 051	10 332
1942.....	6 703	11 572	18 275
Summa	108 929	221 121	330 050
Medeltal per år (15 år)	7 260	14 740	22 000

I enlighet med de siffror, som för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län ovan lämnats, skulle således under 18-årsperioden 1925—1942 genomsnittligen hava gallrats 7 500 hektar skogsmark för år och annan avverkning verkställdt å 9 750 hektar. Den sammanlagda arealsiffran skulle alltså utgöra 17 250 hektar. Observeras må att den av styrelsen bedrivna verksamheten med röjning i stavaskog och ungskog — för vilken verksamhet omkostnaderna även upptagas under titeln »Beståndsvård och avverkning» — icke redovisats i dessa siffror.

Till jämförelse med de nu lämnade statistiska uppgifterna må nämnas att enligt riksskogstaxeringsnämndens ännu icke publicerade rapport angående den under åren 1939 och 1941 företagna taxeringen av skogarna i Västerbottens län, en årlig gallring av i medeltal 20 000 hektar skogsmark erfordras (se bil. A²), för att alla nu gallringsmogna bestånd i kustlandet skola efter en tioårsperiod vara genomgångna. I jämförelse med den hittills bedrivna genomsnittliga verksamheten å kustlandets skogar, skulle detta innebära nära nog en tredubbling av gallringarnas omfång.

Det kan emellertid icke vara lämpligt att under nuvarande svåra ekonomiska förhållanden utvidga gallringsverksamheten mer än som kan anses vara oundgängligen nödvändigt. Den stegring av utgifterna för beståndsvård och avverkning, som under krigsåren ägt rum, har emellertid till dels förorsakats av de nuvarande höga virkespriserna, vilka medfört att skogsägarnas ansökningar om biträde vid stämp-

¹ För åren 1925—1927 finnas ej uppgifter till grund för statistik.

² Ej här medtagen.

lingsförrättningar i hög grad ökats. Sådant biträde kan av skogsvårdsstyrelse knappast vägras, därest styrelsen vill bibehålla sin ställning gentemot skogsägarna som deras rådgivande och hjälpande organ. I det av denna anledning ökade tillhandagåendet vid utstämplingarna ligger ock till en del förklaringen till de i jämförelse med de ovan återgivna medeltalssiffrorna inom kustlanden relativt höga siffrorna för gallring och annan avverkning under krigsåren 1941 och 1942.

Under dessa år ha stämplingar eller särskild utmärkning ägt rum å nedan angivna arealer i hektar.

Tabell 15.

	Norrbottnens kustland	Västerbottnens kustland	Jämtlands län	Västernorrlands län
<i>1941.</i>				
Röjning i stavaskog och ungskog..	336	1 124	—	5 211
Gallring i yngre skog	2 934	8 780	24 949	8 397
Annan avverkning	6 761	9 309	24 730	3 605
Summa	10 031	19 213	49 679	17 213
<i>1942.</i>				
Röjning i stavaskog och ungskog..	561	1 202	—	6 491
Gallring i yngre skog.....	6 122	12 942	30 231	11 946
Annan avverkning	11 256	16 600	36 989	5 761
Summa	17 939	30 744	67 220	24 198

De för Västerbottnens kustland lämnade uppgifterna visa den relativt betydande utvidgning av avverkningsverksamheten som under år 1942 ägt rum.

I de två följande sammanställningarna belysas de genomsnittliga kostnaderna per förrättningsdag och per hektar stämplad skog. (Anmärkas må, att i de av skogsvårdsstyrelserna redovisade omkostnaderna för »Beståndsvård och avverkning» ingå väl den extra och tillfälliga personalens löneförmåner men däremot icke — frånsett reseersättningar — de av stämplingsförrättningarna föranledda utgifterna för den ordinarie personalen.)

Tabell 16.

Å r	Norrbottnens kustland	Västerbottnens kustland	Jämtlands län	Västernorrlands län
	<i>Kostnad per förrättningsdag.</i>			
1941	9: —	12: 26	10: 59	14: 88
1942	13: 31	15: 75	12: 72	18: 53
	<i>Kostnad per hektar stämplad skog.</i>			
1941	3: 37	2: 86	2: 28	6: 02
1942	2: 78	3: 20	2: 50	6: 76

Mot de kostnader, som stämplingsförrättningarna i Västerbottnens kustland dragit, och vilka genomsnittligt ligga något över de för Norrbottens kustland och Jämtlands län redovisade, läser knappast kunna framställas någon befogad anmärkning, då förrättningarna merendels utföras med ovan folk.

Såsom ovan framhållits, har riksskogstaxeringsnämnden ansett en årlig gallring av i runt tal 20 000 hektar skogsmark under en tioårsperiod erfordras för att den

gallringsmogna skogen inom Västerbottens kustland skall i sin helhet vara genomgången. Om man emellertid utgår från att gallringar på större skogsegendomar knappast kunna utföras över hela den gallringsmogna arealen och då ett uppskov med gallring å ungskogarna i Västerbottens kustland, även om dessa måste betecknas såsom välslutna och i relativt god växtkraft, icke torde för skogarnas tillväxt medföra samma skada som å ungskogar i Svea- och Götaland, synas de av riksskogstaxeringsnämnden föreslagna gallringsåtgärderna kunna få något mindre omfattning och utan alltför stora nackdelar utsträckas över den dubbla tidrymden 20 år. Den föreslagna årliga gallringsytan skulle således kunna minskas från 20 000 till i runt tal 10 000 hektar eller till något lägre yta, än som i kustlandet gallrades 1942.

I anslutning till vad nu anförts må även framhållas, att riksskogstaxeringsnämnden 1923—29 vid sin uppskattning av Sveriges skogstillgångar beräknat den *årliga tillväxten* inklusive bark i Värmland och Västerbotten per hektar produktiv skogsmark till

i Värmland	och i Västerbotten
under 133 m. ö. h. .... 4·4 m ³ ;	under 166 m. ö. h. .... 2·2 m ³ ;
133—300 » » » ..... 4·0 »	166—300 » » » ..... 2·0 »

och sålunda uppskattat den årliga tillväxten i Västerbotten till hälften av den för Värmland beräknade. Givetvis behöva ogallrade skogar i Västerbotten genomhuggas lika väl som de värmändska skogarna, men en utsträckning av gallringsverksamheten i Västerbotten över en längre tidsperiod medför icke samma skada för den årliga tillväxten som i Värmland. Den genom ett gallringsuppskov i kustlandet uppkommande tillväxtförlusten bör för övrigt kunna väsentligt nedbringas genom att skogsvårdsstyrelsen genom upplysning och direkt påverkan söker få gallringarna i första hand förlagda till skogar med bättre bonitet och till de bestånd, som ha största gallringsbehovet.

Förutom gallring i yngre skog och röjning i stavaskog och ungskog omfattar verksamhetsgrenen »Beståndsvård och avverkning» jämväl skogsvårdsstyrelsens bestyr med borthuggning av skräpskog, förnyringshuggning och slutavverkning i äldre bestånd, vilket allt i skogsvårdsstyrelsernas berättelser (rikstabellerna) sammanfattas under rubriken »Annan avverkning». I den mån den äldre skogen i kustlandet under den närmaste tiden försvinner, komma dessa avverkningar att i stor utsträckning upphöra. För närvarande torde dock någon mera väsentlig kostnadsminskning icke kunna beräknas för skogsvårdsstyrelsens biträde med denna verksamhet.

De gallringar, röjningar, hyggesrensningar m. m., som i olika sammanhang planerats såsom beredskapsarbeten bl. a. för Västerbottens del, komma givetvis, då de måhända i en snar framtid påbörjas, att från skogsvårdsstyrelsens sida kräva en betydande arbetsinsats och därmed förknippade omkostnader.

I anslutning till det ovan anförda anser sig utredningsmannen kunna utgå från, att under de närmast följande åren skogsvårdsstyrelsens medverkan vid beståndsvård och avverkning kommer att få en något större omfattning än under de gångna åren genomsnittligen varit fallet. Enligt de av riksskogstaxeringen ovan återgivna siffrorna borde gallring och även röjning i stavaskog och ungskog vidtagas i kustlandets skogar i en omfattning, som icke obetydligt överstiger den under 1930-talet å dessa områden bedrivna verksamheten. Sedan de omfattande vedutsyningarna upphört i och med produktionspliktens upphörande i länet och minskning inträtt i behovet av vedbränsle, lära emellertid trots detta de nu under krigsåren ökade, under ifrågavarande utgiftstitel upptagna omkostnaderna kunna rätt väsentligt nedbringas.

För år 1944 har skogsvårdsstyrelsen beräknat utgifterna för denna verksamhetsgren till 110 000 kronor eller till samma belopp som under 1943. Av detta belopp förutsätter styrelsen dock att 60 000 kronor komma att anvisas av det ovan berörda

i riksstaten upptagna förslagsanslaget för viss ersättning till skogsvårdsstyrelser för biträde vid vedavverkningar under budgetåret 1943/44. Skogsvårdsstyrelsen har framhållit, att det givetvis är omöjligt att göra någon säker beräkning av vedutsyningarnas omfattning under 1944, och att det med hänsyn till styrelsens ekonomi vore önskvärt med en radikal nedskärning av verksamheten med beståndsvård och avverkning. Skogsvårdsstyrelsen ansåge det emellertid vara av utomordentligt stort allmänintresse, att styrelsen på allt sätt lämnade sin medverkan till att vedavverkningarna fullgöras i föreskriven omfattning, och att de utföras på ett ur skoglig synpunkt så riktigt sätt som möjligt. Om detta skulle bli fallet, ansåge sig styrelsen därför alltför böra tillmötesgå skogsägarnas önskingar om biträde av personalen vid dessa arbeten. Omkostnaderna för år 1944 hade därför upptagits till samma belopp som för 1943 eller till 110 000 kronor.

Enligt av bränslekommissionen nu framlagt förslag avses produktionsplikten för ved inom de nordliga länen komma att upphöra för första halvåret 1944. En viss, ehuru icke betydande minskning av skogsvårdsstyrelsernas utgifter på vedavverkningsområdet torde härigenom inträda. Produktionsplikts bortfallande torde dock göra sig märkbar först under senare halvåret 1944, då planerna för vedavverkningarna under första halvåret 1944 redan fastställts och sannolikt i full utsträckning komma att genomföras.

Trots de stora vanskligheter, som måste vidlåda en beräkning av skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län utgifter för avverkningar under det kommande året, synas med hänsyn till nu anförda förhållanden styrelsens omkostnader under utgiftstiteln »Beståndsvård och avverkning» kunna beräknas till ett något lägre belopp än vad styrelsen förutsatt, eller till omkring 100 000 kronor.

3. Under utgiftstiteln »Återväxt» redovisas skogsvårdsstyrelsens omkostnader för dess biträde vid hyggesrensning, markberedning och skogsodling genom sådd och plantering, ävensom utgifterna för inköp eller anskaffande på annat sätt av frö och plantor jämte kulturredskap. Den behandlade markens areal i hektar har under de två senaste åren varit:

Tabell 17.

Å r	Norrbottens kustland			Västerbottens kustland			Jämtlands län			Västernorrlands län		
	Hyggesrens.	Markberedn.	Skogsodl.	Hyggesrens.	Markberedn.	Skogsodl.	Hyggesrens.	Markberedn.	Skogsodl.	Hyggesrens.	Markberedn.	Skogsodl.
1941	1 470	—	3	5 165	6	71	2 447	—	108	1 714	10	46
1942	2 262	—	—	4 400	9	70	2 683	27	156	1 670	—	13

Vid den besiktningresa utredningsmannen i anledning av förevarande utredning haft tillfälle företaga hösten 1943 inom bl. a. skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län verksamhetsområde har kunnat konstateras det goda resultatet av den inom länet bedrivna återväxtverksamheten. Det har i själva verket varit förvånande att iakttaga, hur snabbt den naturliga återväxten kommit i gång på de rensade hyggerna. Även skogsodlingen visar synnerligen goda resultat. Utredningsmannen har bl. a. vid Skaraborg i Västerbottens län besiktigat ett 80 hektar stort hygge, som röjts och skogsodlats av Mo och Domsjö AB för 14 år sedan. Denna kultur, som ligger i höjdläge 550 m över havet och utsatt för nordanvinden, kan gott tävla med skogsodlingar var som helst i södra Sverige. Återväxten på hygget är manshög och plantornas kvalitet mycket god. I Västerbottens kustland kan man visserligen ofta påräkna naturlig förnygring på de rensade hyggerna. Stundom kunna emellertid mark-

vegetationen, råhumusbildningen, kreaturen eller andra ännu outredda orsaker lägga hinder i vägen för självföryngring, varför skogsodling måste tillgripas.

Enligt utredningsmannens uppfattning måste den av skogsvårdsstyrelsen bedrivna verksamheten för framkallande av god återväxt inom kustlandet betraktas såsom ytterligt betydelsefull. Under år 1943 har styrelsen, såsom framgår av de nedan lämnade utgiftssiffrorna, till följd av de tryckande ekonomiska förhållandena varit nödsakad vidtaga en radikal nedskärning av denna del av verksamheten. I nedanstående tabell återgivas de verkliga och för åren 1943 och 1944 beräknade omkostnadssiffrorna för utförda återväxtarbeten under tidsperioden 1936—44:

Tabell 18.

Å r	Norrbottens kustland	Västerbottens kustland	Jämtlands län	Västernorrlands län
1936	5 313	11 711	5 611	16 787
1937	11 740	21 496	30 985	10 696
1938	24 352	23 054	9 795	12 231
1939	34 110	27 089	8 174	11 253
1940	30 666	41 603	46 645	14 996
1941	8 637	25 131	5 278	10 248
1942	12 666	28 761	8 934	23 431
1943	15 000	15 000	27 000	45 000
1944	20 000	30 000	10 000	45 000

För år 1944 har styrelsen i sin preliminärt upprättade utgiftsplan för ifrågasattande verksamhetsgren beräknat 30 000 kronor — ett anslag, som enligt vad styrelsen framhåller, motsvarar kostnaderna för en i det närmaste normal omfattning av återväxtarbetena. Ehuru utredningsmannen till fullo inser vikten av att dessa ur skogsvårdens synpunkt ytterst betydelsefulla arbeten icke eftersättas, synes det honom dock kunna ifrågasättas, huruvida icke i nuvarande ekonomiska läge skogsvårdsstyrelsens verksamhet med återväxtåtgärder kan i viss omfattning begränsas, utan att därför för skogsskötseln skadliga konsekvenser behöva uppkomma.

Det av skogsvårdsstyrelsen för ändamålet beräknade beloppet synes utredningsmannen således böra kunna nedsättas till 25 000 kronor.

4. Till verksamheten för *betesfred* har av skogsvårdsstyrelsen för 1944 anslagits ett belopp av 1 000 kronor.

För vinnande av större effektivitet och minskade kostnader i arbetet för betesvård inom kustlandet träffade skogsvårdsstyrelsen redan under år 1935 överenskommelse med hushållningssällskapet om viss fördelning av verksamheten därmed. Överenskommelsen innebar, att betesärendenas handläggning å marken helt överläts åt hushållningssällskapets jordbrukskonsulenter. Endast i de fall särskilt avverknings-tillstånd erfordrades för betesmarks utläggande, skulle ärendet, sedan det å marken handlagts av en jordbrukskonsulent, överlämnas till skogsvårdsstyrelsen i och för meddelande av resolution om tillstånd till omläggningen. Inom lappmarken skulle däremot samtliga betesärenden handläggas av de hos skogsvårdsstyrelsen anställda beteskonsulenterna.

Den sålunda genomförda arbets- och kostnadsfördelningen mellan skogsvårdsstyrelsen och hushållningssällskapet är en bidragande orsak till de jämförelsevis låga omkostnader i kustlandet, som för denna verksamhetsgren redovisas av skogsvårdsstyrelsen.

För de nordliga skogsvårdsstyrelserna uppgingo kostnaderna för betesfred till i kronor (verkliga och för 1943 och 1944 beräknade siffror).

Tabell 19.

Å r	Norrbottnens kustland	Västerbottnens kustland	Jämtlands län	Västernorrlands län
1936	793	234	571	9 265
1937	642	334	319	4 742
1938	332	377	762	5 373
1939	264	357	884	2 367
1940	82	418	733	761
1941	685	177	871	2 887
1942	548	765	1 069	3 427
1943	1 000	1 000	850	2 000
1944	1 000	1 000	850	2 000

De av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottnens län för år 1944 beräknade medlen, 1 000 kronor, avse huvudsakligen omkostnader för avsyningar och efterbesiktningar av äldre omlägningsföretag. Från utredningsmannens sida föranleder uppskattningen av innevarande års medelsbehov för denna verksamhetsgren icke någon erinran.

I samband med behandlingen av förevarande utgiftstitel vill utredningsmannen framhålla önskvärdheten av att betesfrågorna i Norrbottens och Västerbottnens kustland från statsmakternas sida ägnas större intresse och mer än hittills bli föremål för direkta stödåtgärder. I Västerbottnens lappmark har betesfrågan med tillhjälp av relativt rikliga statsanslag kunnat lösas på ett lyckligt sätt. Verksamheten med anordnande av kulturbeten har där erhållit en vida större omfattning än i kustlandet, särskilt sedan såsom villkor för att anslag till skogsvårdande arbeten skall kunna lämnas fastighet ur det s. k. norrländska skogsproduktionsanslaget, föreskrivits att betesfrågan skall hava ordnats för fastigheten ifråga.

Otvivelaktigt göra kreaturen lika stor skada på skogsåterväxten i kustlandet som i lappmarkens skogar om de släppas på skogsbete. De medel, som ställas till förfogande för anläggandet av betesvallar i kustlandet, skulle ock i hög grad underlätta hemmansbefolkningens arbetsbörda och därmed stödja den i dess kamp för tillvaron på skogshemmanen.

5. *Skogsdikning* i Västerbottnens kustland sker numera huvudsakligen å försumpade, godartade skogsmarker. Vanligast förekommande äro smärre dikningar för åstadkommande av återväxt på hyggesområden.

Skogsvårdsstyrelsernas utgifter för skogsdikningsverksamheten ha under de senare åren varit (i kr). (För 1943 och 1944 beräknade utgifter.)

Tabell 20.

Å r	Norrbottnens kustland	Västerbottnens kustland	Jämtlands län	Västernorrlands län
1936	13 031	12 574	17 000	16 039
1937	5 791	12 139	9 984	7 480
1938	15 070	14 614	24 071	6 520
1939	14 763	13 614	37 644	15 572
1940	1 619	4 672	10 507	5 813
1941	1 658	1 972	6 847	2 251
1942	809	1 962	1 110	4 692
1943	2 000	1 000	1 000	4 000
1944	6 000	1 000	1 000	4 000

För verksamhetsåret 1944 har skogsvårdsstyrelsen för utgifter under denna titel beräknat 1 000 kronor att användas till efterbesiktning av tidigare utförda dikning-

ar. Någon erinran mot denna kostnadsberäkning anser sig utredningsmannen icke hava anledning att göra.

6. Då skogsvårdsstyrelsens verksamhet med planläggning av *skogsvägbyggnader* först under det senaste året påbörjats, äro de därmed förknippade utgifterna svårbedömda. Under år 1942 uppgingo omkostnaderna under denna utgiftstitel till 4 542 kronor och beräknas för år 1943 uppgå till 3 000 kronor. Med hänsyn till det ökade intresse för skogsvägar i kustlandet, som försports, har styrelsen ansett sig under denna titel böra beräkna utgifterna under innevarande år till 4 000 kronor, vilka utgifter dock förutsättas skola helt täckas av för verksamheten lämnade förvaltningsbidrag ur det särskilda anslaget till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.

7. Under utgiftstiteln »*Skogsindelning och skogsuppskattning*» har styrelsen beräknat omkostnaderna till 1 000 kronor, eller till i stort sett samma belopp som under nästföregående två år använts eller förutsättes komma att användas å området. Utgiftsberäkningen för 1944 föranleder från utredningsmannens sida icke någon erinran.

8. Omkostnaderna för *övervakandet av skogslagarnas efterlevnad* ha, såsom framgår av nedanstående sammanställning, inom de olika skogsvårdsstyrelserna uppgått till mycket växlande belopp.

Tabell 21.

Å r	Norrbottnens kustland	Väster- bottens kustland	Jämtlands län	Väster- norrlands län	Gävleborgs län	Kopparbergs län
1936	26 406	9 456	21 279	27 397	13 005	9 812
937	26 869	23 763	16 701	35 032	16 699	10 002
1938	33 600	32 197	21 638	39 716	15 423	13 403
1939	30 401	31 470	17 055	27 854	13 311	11 927
1940	25 042	31 914	13 722	39 515	10 609	12 159
1941	22 079	29 929	13 708	43 581	13 274	13 558
1942	23 121	32 186	12 963	55 869	15 022	13 902
1943	30 000	35 000	8 000	55 000	15 000	12 500
1944	30 000	33 000	8 000	50 000	15 000	13 000

De belopp, som i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län under de senare åren använts för övervakandet av skogslagarnas efterlevnad, äro i förhållande till de genomsnittliga utgifterna för denna verksamhetsgren hos övriga skogsvårdsstyrelser påfallande höga.

Av den såsom bilaga B¹ till utredningen fogade sammanställningen över det antal förrättningsdagar, som år 1942 av skogsvårdsstyrelsernas länsskogvaktare och tillfälliga personal ägnats denna verksamhet, framgår den avsevärda disproportionen mellan de olika styrelserna. I Västerbottens län användes således under år 1942 5 297 dagar till besiktningssesor o. dyl., ett dagantal som med 2 117 överstiger det närmast högsta redovisade, 3 180 i Västernorrlands län. Enbart för kustlandets del uppgick antalet förrättningsdagar till 2 864 eller per 1 000 hektar till 2,85 dagar, en betydligt högre genomsnittssiffra än för övriga skogsvårdsstyrelser.

Enligt den för år 1942 upprättade rikstabellen nr 3 (för olika verksamhetsgrenar använda rese- och förrättningsdagar) användes av det sammanlagda antalet förrättningsdagar i Västerbottens kustland icke mindre än 25 % till nu ifrågasatt verksamhetsgren. Motsvarande siffror voro i Västernorrland 21,9 %, i Jämtland 7,3 %, i Norrbottens kustland 24,3 % och i övriga landstingsområden ett procenttal varierande omkring 10.

¹ Ej här medtagen.

För innevarande år har skogsvårdsstyrelsen uppskattat utgifterna under ifrågasvarande utgiftstitel till 33 000 kronor, under det att för år 1943 beräknats 35 000 kronor härför. Styrelsen framhöll i samband med framläggande av kostnadsberäkningen för 1944 års verksamhet att, därest styrelsen på ett någorlunda tillfredsställande sätt skulle fullgöra sina fiskaliska uppgifter, någon större inskränkning i den övervakande verksamheten icke under det kommande året kunde ske. De omfattande vedavverkningarna, deras fördelning på praktiskt taget samtliga länets skogsägare samt de konsekvenser de medförde i form av ökat antal reproduktionspliktiga avverkningstrakter gjorde, enligt styrelsens uppfattning, en skarp och mera intensiv kontroll än tidigare önskvärd. Då styrelsen emellertid ansåge sig för år 1944 om möjligt böra nedpressa dessa utgifter, hade de beräknade kostnaderna upptagits till ett något reducerat belopp, eller 33 000 kronor.

Utredningsmannen anser för sin del, att högst 25 000 kronor böra av skogsvårdsstyrelsen anslås till skogsövervakningen. Ett anslag av denna storleksordning torde vara tillräckligt, för att en fullt effektiv övervakning av kustlandets skogar under året skall kunna genomföras.

9. För verksamheten i övrigt anslås utgifterna för år 1944 till 23 000 kronor. Av detta belopp beräknas 19 000 kronor utgöra av skogsvårdsstyrelsen under 1944 förskotterade brandbevakningskostnader, och återstoden, 4 000 kronor, kostnader för diverse resor. Mot denna beräkning av de under titeln upptagna omkostnaderna lärer någon invändning icke kunna resas.

10. Styrelse och revision.

De till styrelsemedlemmarna och revisorerna utgående arvoden, reseersättningar o. dyl. ha beräknats uppgå till samma belopp som under innevarande år, eller till 1 500 kronor. Någon reduktion av dessa omkostnader har utredningsmannen icke ansett sig böra ifrågasätta.

11. Under utgiftstiteln »Löner och bidrag till pensionsavgifter» redovisas styrelsens löne- och pensionsomkostnader för dess fasta personal. Å detta konto föras således löner och pensionsavgifter såväl för de ordinarie tjänstemännen som för styrelsens icke ordinarie pensionsberättigade personal. Som framgår av nedanstående sammanställning över de nordliga skogsvårdsstyrelsernas omkostnader under ifrågasvarande utgiftstitel ha löneutgifterna under de senare åren undergått en betydande stegring.

Tabell 22.

År	Norrbottens län		Västerbottens län				Jämtlands län		Västernorrlands län	
		Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter	Kustlandet	Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter	Lappmarken	Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter		Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter		Procentuell förhöjning av 1936 års löneutgifter
1936	173 800	—	82 373		163 645		144 800		130 800	
1937	183 700	6	81 708	0·98	174 180	1·06	146 200	1	137 900	5
1938	187 100	8	105 435	27·9	172 034	5·1	171 800	18	149 100	14
1939	227 000	31	129 206	56·8	186 804	14·1	192 900	33	146 000	12
1940	238 000	37	136 329	65·6	242 522	48·2	200 800	38	152 400	16
1941	251 800	45	135 597	64·6	279 083	70·5	212 800	47	160 000	22
1942	266 100	53	145 153	76·2	278 573	70·2	231 300	60	187 800	43
1943	323 700	—	146 000	77·2	279 000	70·4	185 000	—	204 000	—
1944	352 500	—	154 500	86·9	283 000	72·9	185 000	—	204 000	—

För 1942 uppgingo lönekostnaderna för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län till i runt tal 145 000 kronor, vilket i jämförelse med motsvarande utgifter under

1936 innebar en stegring med icke mindre än 76,2 %. Till relativt stor del har denna kostnadsökning varit en direkt följd av den automatiska stegring å löneområdet, som föranletts av ökade dyrtids- och kristillägg under krigsåren. Framför allt har emellertid härtill bidragit den betydande utvidgning av styrelsens personalorganisation, som under de senare åren ägt rum genom nyanställningar. Den utveckling i detta avseende, som försiggått inom styrelsen, belyses närmare i tabellen nr 23.

Tabell 23.

	1942		1941		1940		1939		1938		1937		1936	
	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L
Länsjågmästare.....	1		1		1		1		1		1		1	
Bitr. länsjågmästare	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Distriktsjågmästare	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4
Distriktsassistenter		4		4		4		4		4		4		4
Taxeringsledare		1		1		1		1		1		1		1
Taxeringsassistenter				6										
Beteskonsulent		2		2		2		2		1		1		1
Dikningsledare		1		1		1		1		1		1		1
Skogsvårdsassistenter		6												
Tillfälliga assistenter	3	22		26		26		22		33		43		41
Kamrerare														
Kontorstjänstemän		11		10		10		9		9		8		7
Länsskogvaktare	20	15	20	15	20	15	20	13	13	12	13	12	13	12
E. länsskogvaktare	2	4	2	4	1	4	1	5	5	4	2	4	1	2
Förmän, tillfälliga	55 + 62				49 + 54		36 + 54		39 + 44		65 + 61		42 + 50	
	= 117		124		= 103		= 90		= 83		= 126		= 92	
Dikningsförmän	1		1		1		1		1		1		1	
Summa anställda	216		224		195		176		174		223		183	

För kustlandets del har därvid den utökning av länsskogvaktarpersonalen, som fr. o. m. den 1 januari 1939 genomfördes och som innebar att ytterligare 7 ordinarie befattningar hos skogsvårdsstyrelsen inrättades, i väsentlig mån medverkat till den ansvällning av lönekostnaderna som ägt rum.

För år 1944 har skogsvårdsstyrelsen beräknat ifrågavarande utgiftspost till 154 500 kronor, vilket i förhållande till 1943 års uppskattade utgifter utgör en ökning med 8 500 kronor. Förhöjningen sammanhänger med att skogsvårdsstyrelsen i 1944 års utgiftsstat ansett sig icke böra räkna med de löneavdrag på grund av militärtjänst, som vissa tjänstemän haft att vidkännas under innevarande år, och att styrelsen lika-så förutsätter att den vid styrelsen anställde dikningsledaren, som för närvarande är bränslechef i länet, återinträder i tjänst. Under år 1942 uppgingo skogsvårdsstyrelsens lönekostnader till i runt tal 145 000 kronor. Utredningsmannen anser sig för sin del kunna förorda, att för verksamhetsåret 1944 under utgiftstiteln »Löner och bidrag till pensionsavgifter» beräknas ett belopp av 150 000 kronor.

Skogsvårdsstyrelsens uppskattning av medelsbehovet för nästkommande år under utgiftstitlarna »Fastigheter», »Inventarier» och »Tjänstelokaler och expenser» till respektive 5 000, 1 000 och 20 000 kronor föranleder från utredningsmannens sida icke någon erinran.

Till räntor för under år 1944 upptagna lån har skogsvårdsstyrelsen beräknat 2 000 kronor.

Då styrelsen, under förutsättning att statsanslag till det av utredningsmannen nedan förordade beloppet kommer att anvisas styrelsen, icke torde under året behöva upplåna medel, har utredningsmannen ansett sig icke böra räkna med särskilda ränteutgifter.

Slutligen har för *amortering* av för skogsvårdsgården upptaget lån beräknats 4 000 kronor.

Efter granskning av den av styrelsen preliminärt upprättade utgiftsstaten för år 1944 har utredningsmannen således ansett sig kunna uppskatta skogsvårdsstyrelsens *sammanlagda utgifter för verksamheten* under nästkommande år till 368 500 kronor. Det synes utredningsmannen kunna fordras, att skogsvårdsstyrelsen, därest icke exceptionella förhållanden på arbets- eller trävarumarknaden under året inträda, skall kunna hålla verksamheten inom ramen för de sålunda beräknade omkostnaderna.

Enligt den av skogsvårdsstyrelsen upprättade och med skrivelse till skogsstyrelsen den 26 juli 1943 överlämnade preliminära inkomststaten för år 1944, har styrelsen beräknat inkomsterna exklusive anslag av statsmedel och andel i de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna till sammanlagt 212 000 kronor. I jämförelse med 1943 års inkomster, sådana dessa uppskattats av skogsvårdsstyrelsen, innebär detta en ökning med i runt tal 39 000 kronor. Denna förhållandevis avsevärda stegring faller till övervägande del på skogsvårdsavgifterna, vilka från 1943 till 1944 beräknats öka med något över 30 000 kronor.

I nedanstående sammanställning ha sammanförts uppgifter över styrelsens verkliga och beräknade inkomster — exklusive statsanslag och andel i de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna — under verksamhetsåren 1942—1944.

Tabell 24. Skogsvårdsstyrelsens inkomster i kustlandet åren 1942—1944 (exklusive statsanslag).

1943 och 1944 enligt skogsvårdsstyrelsens preliminära inkomstuppskattning
1 juli 1943.

Å r	Skogsvårdsavgifter	Anslag av landsting och hushålln.-sällskap	Skogsupplysning	Beståndsvård och avverkning	Återväxt	Skogsdikning	Skogsvägsbyggnad
1942	71 930	3 000	1 335	46 675	16 634	3 044	400
1943	81 813	3 000	1 416	50 190	6 885	2 343	2 840
1944	112 000	3 000	1 500	55 000	14 000	500	4 000

Å r	Skogsindelning	Verksamheten i övrigt	Räntor	Fastigheter	Diverse	Summa
1942	436	9 268	6 466	22 994	—	182 182
1943	165	9 598	4 922	9 599	234	173 005
1944	1 000	11 000	5 000	5 000	—	212 000

De av skogsvårdsstyrelsen gjorda uppskattningarna av 1944 års inkomster av verksamheten synas utredningsmannen i stort sett kunna lämnas utan erinran. Utredningsmannen anser sig allenast på ett par punkter böra ifrågasätta viss jämkning i de beräknade beloppen.

Då, såsom ovan närmare utvecklats, med hänsyn till tidsläget viss inskränkning i den av styrelsen bedrivna verksamheten med återväxtåtgärder även under nästkommande år torde böra iakttagas, synes det under motsvarande inkomsttitel »Återväxt» upptagna beloppet, 14 000 kronor, böra i någon omfattning nedsättas, förslagsvis till 10 000 kronor.

Därjämte synes i anslutning till vad ovan nämnts angående vedproduktionsplikten

upphörande för Västerbottens län de under inkomsttiteln »Beståndsvård och avverkning» beräknade inkomsterna böra underkastas viss reduktion. Även om det måste vara synnerligen vanskligt att på förhand söka göra sig en föreställning om utvecklingen under det kommande året på ifrågavarande område anser utredningsmannen försiktigheten bjuda, att icke räkna med högre inkomster av denna verksamhetsgren, än som beräknats inflyta under 1943 eller högst 50 000 kronor.

Styrelsens *sammanlagda inkomster* under år 1944, exklusive anslag av statsmedel, skulle således i enlighet härmed kunna i runt tal uppskattas till ..... 203 000 kr

Enligt uppgift från skogsvårdsstyrelsen redovisar styrelsen vid årsskiftet 1943/44 en ingående behållning av sammanlagt ..... 17 200 kr

För innevarande års omkostnader har skogsvårdsstyrelsen således *tillgängliga egna medel* å ..... 220 200 kr

I enlighet med ovan gjorda beräkningar över styrelsens utgifter under nästkommande år erfordras för bestridande av med verksamheten förknippade *omkostnader* i runt tal ..... 368 500 kr

Då därjämte såsom utgående kassabehållning den 31 december 1944 torde böra beräknas — utöver kassareserv — ..... 6 000 kr

Utgående premieringsmedel och utlämnade motorlån, skulle således för årets löpande utgifter erfordras statsanslag och andel av de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna ett belopp av sammanlagt (368 500 + 6 000 — 220 000 =) ..... 154 300 kr

Då utredningsmannen utgår från, att av detta belopp omkring 55 000 kronor komma att tilldelas styrelsen ur det särskilda vedutsyningsanslaget, skulle således från anslaget »Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande» och de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna böra anvisas styrelsen för driftsändamål ..... 99 300 kr

Beträffande de statsanslag av engångskaraktär, som torde vara nödvändiga, därest styrelsens ekonomi åter skall kunna bringas i ordning, får utredningsmannen anföra följande.

Såsom redan ovan framhållits, synes för sanering av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska förhållanden böra ställas till styrelsens förfogande särskilda medel såväl i syfte att sätta skogsvårdsstyrelsen i stånd att likvidera oguldna bankkulder som för att utrusta styrelsen med nytt rörelsekapital för verksamhetens bedrivande. Enligt från skogsvårdsstyrelsen inhämtade uppgifter kvarstå vid årsskiftet 1943/44 ännu icke återbetalade, för verksamheten i kustlandet upptagna lån å *sammanlagt 10 100 kronor*.

Till likvidering av dessa skulder skulle således erfordras ett engångsanslag å i runt tal ..... 10 000 kr

Då utredningsmannen vidare anslår det behov av rörelsekapital, som för verksamheten i kustlandet torde vara erforderligt till ..... 70 000 kr

skulle således sammanlagt böra anvisas styrelsen för år 1944 ur anslaget Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande och av de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna ..... 179 300 kr
varav 80 000 kronor såsom *engångsanslag till nyss angivna ändamål*.

III. Skogsvårdsstyrelsens medelsbehov för 1944 års verksamhet i lappmarken.

I skrivelse den 27 juli 1943 till skogsstyrelsen har skogsvårdsstyrelsen framlagt upprättade preliminära inkomst- och utgiftsstater för 1944 års verksamhet i lappmarken. Skogsvårdsstyrelsen har därvid beräknat *totalutgifterna* för 1944 — fränsett återbetalning av upptagna lån — till 716 000 kr, vilket i förhållande till de verkliga och uppskattade omkostnaderna för de två föregående årens verksamhet (1942: 669 000 kr; 1943: 662 000 kr) skulle betyda en relativt kraftig ökning.

Då styrelsen beräknade den ingående <i>behållningen</i> till	154 000 kr
(varav 150 000 kr utgörande kassareserv) och <i>inkomsterna</i> exklusive statsanslag, till	205 000 »
skulle således för bestridande av de överskjutande utgifterna erfordras ett <i>medelstillskott</i> av (716 000 — 359 000 =)	357 000 kr
	S:a 716 000 kr

Därjämte borde anslås till <i>kassareserv</i> för mötande av utgifterna under första halvåret 1945	150 000 kr
Som utgående <i>behållning</i> vid årsskiftet 1944/45 upptog skogsvårdsstyrelsen — utom kassareserv på 150 000 kronor — 2 000 kronor i <i>fordringar</i> för motorlån, således sammanlagt	152 100 »
Till täckande av årets utgifter + kassareserv äskade styrelsen <i>anslag av statsmedel</i> med	509 000 » och
för återbetalning av under 1943 upptaget lån	86 000 » el.
således <i>sammanlagt</i>	595 000 kr

Av detta belopp förutsatte styrelsen dock att 8 000 kronor skulle tilldelas styrelsen ur det å riksstaten upptagna anslaget till ersättning åt skogsvårdsstyrelser för visst biträde vid vedavverkningar, varför från anslaget till ersättning för omkostnader, föranledda av 1932 års lappmarkslag, borde *utgå* (595 000 — 8 000 =) ..... 587 000 kr

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 augusti 1943 angående vissa medelsansökningar för budgetåret 1944/45 framhöll skogsstyrelsen vad avser skogsvårdsstyrelsens här ifrågavarande medelsäskande bl. a. följande:

»Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län har beräknat anslagsbehovet till 587 000 kronor, varav 86 000 kronor skulle erfordras för återbetalning av ett lån, som i slutet av år 1943 måste upptagas för driftens upprätthållande. Då frågan om behovet att reglera skogsvårdsstyrelsens skulder kommer att behandlas vid den utredning rörande dess organisation och ekonomi, som skogsstyrelsen anbefallts verkställa, bör medel för detta ändamål ej inräknas i driftsbudgeten. Anslagsbehovet skulle därigenom kunna minskas till 501 000 kronor. Granskningen av skogsvårdsstyrelsens preliminära budget för år 1944 har ej föranlett några erinringar, då den synes vara uppgjord under nödigt beaktande av allmänna sparsamhetskrav. I vad mån nämnda utredning kan föranleda förslag till organisatoriska och andra omläggningar, som inverka redan på 1944 års driftskostnader, är svårt att nu bedöma. Det synes dock sannolikt att eventuella ändringar av större betydelse komma att genomföras successivt, varför någon nämnvärd inverkan på 1944 års budget ej torde vara att vänta. I avvaktan på utredningens resultat anser sig skogsstyrelsen därför kunna godtaga ett anslagsbelopp på 501 000 kronor.

För reglering av skogsvårdsstyrelsens skulder i lappmarkskassan samt till eventuell förstärkning av kassareserven kan här förutom möjligen komma ifråga anvä- sande av ett engångsanslag. I avbidan på slutförandet av undersökningen rörande

skogsvårdsstyrelsens ekonomi m. m. synes för ändamålet kunna beräknas ett belopp på 150 000 kronor.»

Innan utredningsmannen närmare ingår på frågan om skogsvårdsstyrelsens behov av statsmedel för nästkommande års verksamhet i lappmarken, torde med några få ord böra beröras de omfattande arbetsuppgifter, styrelsen fick sig förelagda genom överförandet av lappmarksskogarna till styrelsens verksamhetsområde.

Då skogsvårdsstyrelsen den 1 januari 1934 från domänstyrelsen övertog uppsikten över de enskilda skogarna i lappmarken, begränsades skogsvårdsstyrelsens verksamhet till att väsentligen omfatta skogarna nedom odlingsgränsen. Genom olika författningsändringar ha därefter fr. o. m. den 1 januari 1939 husbehovsskogarna och fr. o. m. den 1 januari 1940 allmänningsskogarna och kronohemmanen nedom odlingsgränsen lagts under styrelsens tillsyn.

Den redovisade arealen produktiv skogsmark i lappmarkerna har varit:

Tabell 25.

Å r	Norrbottens län	Västerbottens län
1934	489 300 har	928 600 har
1935	554 900 »	931 700 »
1936	554 900 »	931 700 »
1937	565 200 »	947 100 »
1938	545 300 »	948 400 »
1939	572 500 »	1 029 900 »
1940—1942	854 400 »	1 145 700 »

I jämförelse med 1934 års siffror har således den under skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län lagda skogsmarksarealen ökat med omkring 23 %.

Beträffande skogarnas tillstånd vid tiden för övertagandet må återgivas följande uppgifter, lämnade i skogsvårdsstyrelsens årsberättelse för år 1934, vilka uppgifter i sin tur av styrelsen hämtats från 1923—29 års riksskogstaxeringsnämnds översikt över skogstillståndet å de enskilda skogarna nedom odlingsgränsen i Västerbottens län.

Den skogsproduktiva arealen i lappmarken fördelade sig vid nämnda tidpunkt procentuellt å höjdlägen på följande sätt:

Under 166 m ö. h.	0 %
166—300 » » »	16·9 %
300—500 » » »	72·6 %
över 500 » » »	10·5 %

Huvuddelen av den skogsproduktiva marken, eller närmare 83 %, låg således 300 m eller mera över havet, en omständighet som visat sig i skogarnas beskaffenhet och jämväl påverkat föröngningsbetingelserna.

Markens fördelning i åldersklasser vid sagda tidpunkt angavs i följande procenttal:

Tabell 26.

Kalmark.....		4·4 %
Bestånd i åldersklass	1—40 år	18·2 %
» » »	40—80 »	29·6 %
» » »	80—120 »	19·3 %
» över	120 »	28·5 %

De lämnade siffrorna utvisa, att skogsbestånd i åldersklassen 81—120 år, vilka i nu ifrågavarande trakter kunna klassificeras såsom i huvudsak medelålders skog, förekomma i jämförelsevis liten omfattning, varemot bestånd av mer än 120 års ålder upptogo förhållandevis stor del av den totala skogsmarksarealen.

Belysande för skogsbeståndens beskaffenhet vid ovannämnda tidpunkt äro ock de nedan lämnade uppgifterna rörande kubikmassans fördelning på mogenhetsklasser, därvid utvecklingsbar ung och medelålders skog betecknas med siffran 1, ekonomiskt sett mer avverkningsmogen, men i huvudsak frisk skog med siffran 2 samt sådan starkt övermogen och skadad skog, som passerat den tekniskt och biologiskt sett lämpligaste avverkningstidpunkten, varför den vid fortsatt kvarstående kan beräknas avtaga i användbarhet, med siffran 3.

Tabell 27.

1 — skog.....	37.2 %
2 — »	31.2 % och
3 — »	31.5 %

Av de återgivna siffrorna, som utvisa den procentuella fördelningen av kubikmassan (inom bark barrskog med minst 10 cm diameter i brösthöjd) nedom odlingsgränsen, framgår således att virkesförrådet fördelade sig i huvudsak lika på de tre skilda mogenhetsklasserna.

Det allmänna tillståndet bland lappmarksskogarna vid tidpunkten för skogsvårdsstyrelsernas övertagande av tillsynen därå betecknade riksskogstaxeringsnämnden

som tillfredsställande å	40,9 %
mindre » » »	36,8 %
samt otillfredsställande »	22,3 %.

Som starkt bidragande orsak till den höga procenten mark med otillfredsställande skogstillstånd angavs därvid vara de stora arealerna överåriga och tekniskt skadade skogsbestånd och frånvaron av skogsvårdande arbeten å hyggestrakter och inom gallringsbestånd.

Av de lämnade uppgifterna om skogarnas tillstånd i Västerbottens läns lappmark vid tiden för skogsvårdsstyrelsens övertagande av uppsikten över skogarna bör i någon mån framgå de vittomfattande arbetsuppgifter, som i samband med omflyttningen lades å styrelsen. Med skicklighet och kraft behandlade styrelsen de komplicerade problem, som måste lösas, för att skogsvårdsarbetet omedelbart skulle komma i gång. Det synnerligen goda resultat på området, som under de gångna tio åren uppnåtts, länder skogsvårdsstyrelsen till största heder.

Utredningsmannen övergår härafter till att under de olika utgiftstitlarna behandla skogsvårdsstyrelsens beräknade omkostnader för nästkommande års verksamhet. För jämförelses skull har därvid, i likhet med vad som skett för kustlandets del, viss tillbakablick gjorts på omfattningen av och omkostnaderna för de senare årens skogsvårdsarbete i de skilda verksamhetsgrenarna.

1. Allmän upplysning om skogsvård.

Omfattningen av det upplysningsarbete, som av skogsvårdsstyrelsen hittills bedrivits, framgår av nedan upprättade sammanställning:

Tabell 28.

År	Antal föredrag	Exkursioner	Kurser	Ansökningar om skogligt biträde
1934	85	6	4	5 215
1935	79	7	4	5 557
1936	97	5	8	5 734
1937	32	1	3	6 138
1938	27	10	3	4 845
1939	86	1	—	5 762
1940	30	—	3	4 837
1941	41	2	2	—
1942	27	—	—	—

Skogsvårdsstyrelsernas i Västerbotten och Norrbotten utgifter för ifrågavarande verksamhetsgren ha uppgått till följande belopp:
(1943 och 1944: beräknade siffror.)

Tabell 29. Allmän upplysning om skogsvård.

Utgifter (kronor).

År	Norrbottens län lappmark	Västerbottens län lappmark	År	Norrbottens län lappmark	Västerbottens län lappmark
1934	2 676	8 134	1940	10 754	2 940
1935	5 834	6 726	1941	14 120	6 905
1936	12 976	6 501	1942	15 431	5 817
1937	15 714	8 039	1943	8 000	4 500
1938	10 631	6 188	1944	8 000	4 000
1939	16 470	6 934			

Skogsvårdsstyrelsen har beräknat omkostnaderna för upplysningsverksamheten under år 1943 till 4 500 kronor. Genom att en större del av verksamheten komme att finansieras med medel ur det s. k. norrländska produktionsanslaget, anser sig styrelsen kunna uppskatta utgifterna under 1944 till ett något lägre belopp eller 4 000 kronor. Mot denna uppskattning av medelsbehovet torde någon erinran icke böra göras.

2. Beståndsvård och avverkning.

Skogsvårdsstyrelsen inleder regelmässigt sin årliga redogörelse för verksamhetsgrenen »Beståndsvård och avverkning» med orden: »Utsyningarna inom lappmarken ha i enlighet med bestämmelserna i gällande förordning verkställts av skogsvårdsstyrelsens personal utan kostnad för skogsägarna. För skogsägare, som förfoga över personal med högre skoglig utbildning, har möjlighet funnits att få utsyningarna verkställda genom denna personal. Förrättningsmännen ha i så fall efter framställning erhållit skogsvårdsstyrelsens förordnande att utföra stämplingarna, men ha avlönats av skogsägarna.»

I själva verket torde emellertid de egentliga stämplingarna till alldeles övervägande del ha utförts och bekostats av skogsvårdsstyrelsen. De under ifrågavarande utgiftstitel upptagna omkostnaderna utgöra också — fränsett löneomkostnaderna — skogsvårdsstyrelsens största utgifter och uppgå årligen till betydande belopp.

I nedanstående tabell belysas skogsvårdsstyrelsernas i Norrbottens och Västerbottens län omkostnader för beståndsvård och avverkning under åren 1934—1944. (För 1943 och 1944 beräknade siffror.)

Tabell 30. Beståndsvård och avverkning.

Utgifter (kronor).

År	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark	År	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark
1934	86 316	142 708	1940	46 076	118 901
1935	89 627	125 301	1941	41 990	149 513
1936	84 860	127 737	1942	52 404	189 026
1937	97 027	172 933	1943	83 000	186 000
1938	60 570	104 218	1944	84 000	200 000
1939	64 807	145 400			

En sammanställning över antalet förrättningsdagar under åren 1936—1942 utvisar följande siffror.

Tabell 31. Lappmarken, Västerbottens län.

År	Förrättningar	Förrättnings- dagar	År	Förrättningar	Förrättnings- dagar
1936	6 029	9 704	1940	4 136	7 367
1937	6 463	11 310	1941	4 291	7 678
1938	4 307	6 014	1942	5 586	9 604
1939	5 820	8 658			

Som framgår av de lämnade siffrorna ha kostnaderna för utsyningsarna i lappmarken under de senaste åren undergått en avsevärd stegring. Enligt den av styrelsen i juli 1943 gjorda uppskattningen av omkostnaderna för 1943 års verksamhet på detta område räknade styrelsen med att för beståndsvård och avverkning skulle åtgå i stort sett samma belopp som under år 1942 mot i den preliminära i juli 1942 upprättade utgiftsstaten upptagna 164 000 kronor. Den kraftiga ökningen är enligt styrelsens uppgifter betingad av de omfattande stämplingar, som ha måst utföras i anslutning till den länet åvilande vedproduktionsplikten. Under förutsättning att utsyningsarbetet under år 1944 får minst samma omfattning som under nästföregående år, kommer, enligt vad styrelsen i samband med de till skogsstyrelsen överlämnade beräkningarna över det kommande årets utgifter framhåller, en ytterligare ökning i kostnaderna att bli ofrånkomlig. För 1944 har styrelsen beräknat ett belopp av 200 000 kronor å nu ifrågavarande utgiftspost.

Såsom utredningsmannen redan tidigare framhållit vid behandlingen av de för kustlandet gjorda utgiftsberäkningarna, har vedproduktionsplikten för bl. a. Västerbottens län föreslagits skola upphöra för första halvåret 1944. Därest så sker, lär man kunna räkna med viss minskning av vedavverkningarna under det kommande året och en härav följande minskning av skogsvårdsstyrelsens avverkningsomkostnader. Förslagsvis anser sig utredningsmannen böra beräkna denna utgiftsminskning till 20 000 kronor. Till omkostnader för styrelsens verksamhet med beståndsvård och avverkning under 1944 anser sig utredningsmannen således kunna uppskatta medelsbehovet till 180 000 kronor.

3. Återväxt.

Åtgärder för befrämjandet av återväxten omfatta hyggesrensning, skogsodling och markberedning. Sådana åtgärder ha utförts i nedan angivna utsträckning under åren 1934—1942.

Tabell 32. Västerbottens lappmark.

År	Hyggesrensning hektar	Markberedning hektar	Skogsodling hektar
1934	6 789	—	656
1935	9 816	—	423
1936	6 853	—	292
1937	3 245	—	22
1938	2 323	—	43
1939	1 831	—	167
1940	932 31 789	—	132 1 735
1941	6 199	46	147
1942	5 462 11 661	122 168	220 367
Summa	43 450	168	2 102
Medeltal för år	4 828	—	234

Möjligheterna till återväxt i lappmarken äro mycket växlande. På vidsträckta områden kan återväxt erhållas synnerligen lätt genom naturlig föryngring, framför allt om hyggesrensning och bränning skett. På andra områden åter kunna reproduktionssvårigheterna vara betydande. Fröåren förekomma i lappmarken ytterst sporadiskt, och ofta visar det erhållna fröet en mycket låg grobarhet.

Verksamheten med återväxt i lappmarken har, såsom är naturligt, koncentrerats till de stora områden, som vid skogsvårdsstyrelsens övertagande av tillsynen över skogarna i stort sett voro att anse såsom kalmarker. De därå befintliga skräpbestånden borthöggos genom »hyggesrensning», och sedan gagnvirket och eventuell ved tillvaratagits, brändes det kvarvarande riset. I många fall erhöles därefter mycket snart en tillfredsställande naturlig återväxt. I stor utsträckning skogsodlades emellertid hyggena. Särskilt i de fall, där avverkningarna skett på stora exponerade ytor, ofta på 25—100 ha, utfördes skogsodlingen samma år som bränning skett genom sådd merendels i rutor på $\frac{1}{5}$ m². Detta odlingsarbete har utförts med en noggrannhet, som man knappast finner motsvarighet till i södra Sverige. Resultatet har också blivit synnerligen tillfredsställande. De omkostnader, som de angivna återväxtåtgärderna dragit, ha uppgått till relativt höga belopp. I betraktande av dels de stora avstånden, dels att till följd av den noggrannhet, varmed arbetet utförts, hjälpkulturer i de flesta fall undvikits, torde emellertid kulturerna i lappmarken knappast kunna i och för sig betraktas såsom särskilt dyra.

En bidragande orsak till de goda resultat, som på återväxtens område vunnits i lappmarken, är otvivelaktigt ock de där vidtagna omfattande åtgärderna för genomförande av betesreglering. Enligt utredningsmannens uppfattning är åstadkommande av en god och snar återväxt på de lappländska skogsvidderna en för landet och befolkningen så vital fråga, att härför erforderliga åtgärder, hyggesrensningar, skogs-sådd, betesregleringar eller avdikningar icke böra i någon mån eftersättas.

Kostnaderna för verksamhetsgrenen »Återväxt» ha under åren uppgått till följande belopp:

Tabell 33. Återväxt.

(För 1943 och 1944 beräknade siffror.)

År	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark	År	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark
1934	5 350	28 696	1940	21 757	57 105
1935	6 695	22 249	1941	15 495	40 707
1936	6 285	17 412	1942	10 674	45 109
1937	12 357	35 581	1943	12 000	19 000
1938	18 259	30 996	1944	12 000	45 000
1939	20 966	34 027			

Enligt de framlagda beräkningarna över 1944 års omkostnader uppskattades skogsvårdsstyrelsen utgifterna för återväxtåtgärderna till 45 000 kronor. Skogsvårdsstyrelsen framhöll därvid, att styrelsen på grund av det ekonomiska trångmål, som styrelsen råkat i, inskränkt återväxtverksamheten i mycket hög grad under 1943 och att samtliga förmån, som varit anställda för detta arbete, avkopplats. Totalutgiften för år 1943 beräknades därför stanna vid c:a 19 000 kronor mot 45 000 kronor under 1942. Då styrelsen emellertid ansåge sig böra återupptaga denna verksamhet i nöjaktig omfattning, om statsmakterna lämnade därtill erforderliga medel, räknade styrelsen med att under 1944 borde erfordras ett belopp härför å 45 000 kronor. Styrelsen framhöll emellertid att styrelsen icke komme att återupptaga verksamheten förrän anslaget beviljats.

Som framhållits, måste det vara av synnerlig vikt, att den i lappmarken bedrivna återväxtverksamheten på allt sätt underhålles och främjas. Utredningsmannen anser sig således böra livligt tillstyrka, att tillräckliga medel i fortsättningen anvisas skogsvårdsstyrelsen för denna rörelsegren. För år 1944 lära emellertid de för ändamålet erforderliga omkostnaderna böra beräknas till ett något lägre belopp, än vad skogsvårdsstyrelsen ansett vara erforderligt. Med hänsyn till att verksamheten å området under första halvåret 1944 i viss omfattning, i enlighet med vad skogsvårdsstyrelsen uttalar, torde komma att hållas tillbaka, synes utredningsmannen ett belopp av förslagsvis 30 000 kronor böra kunna beräknas för denna utgiftstitel.

4. Betesfred.

För att kunna genomföra en rationell hyggesvård och trygga återväxtförhållandena på de stora arealer inom lappmarken, som under nuvarande och närmaste tiden komma att föryngringsavverkas, har skogsvårdsstyrelsen redan vid början av sin verksamhet i lappmarken ansett en lösning av betesfrågan, baserad på anläggandet av kulturbeten, vara nödvändig. Styrelsen har därför bedrivit en mycket intensiv betespropaganda genom sina tjänstemän, vilken resulterat i att t. o. m. år 1940 sammanlagt 1 246 betesmarker utstakats med en sammanlagd areal av 2 275 ha. Genom att skogsvårdsstyrelsen inom lappmarken helt övertog allt arbete med betesfredens ordnande, anförtröddes detta arbete fr. o. m. den 1 juni 1935 åt en särskilt anställd beteskonsulent. På grund av den ökade betydelse betesfrågan fick i och med tillkomsten av anslaget för ökad skogsproduktion i Norrland, uppdelades lappmarken fr. o. m. den 1 augusti 1939 i tvenne konsulentdistrikt och ytterligare en konsulent tillsattes.

De kostnader skogsvårdsstyrelsen under de gångna åren nedlagt på ifrågavarande verksamhetsgren framgå av följande sammanställning. Till jämförelse har som vanligt lämnats motsvarande uppgifter för skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län. (För 1943 och 1944 beräknade siffror.)

Tabell 34.

År	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark	År	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark
1934	—	1 464	1940	—	8 719
1935	500	2 508	1941	499	16 497
1936	594	1 950	1942	14	14 087
1937	510	4 716	1943	100	9 500
1938	27	4 742	1944	100	11 000
1939	10	7 736			

Skogsvårdsstyrelsen har för år 1944 ansett sig böra beräkna kostnaderna under denna utgiftstitel till 11 000 kronor. Styrelsen har därvid framhållit, att arbetet med att avvägbringa kulturbeten i lappmarken och härigenom minska det från skogs-

vårdssynpunkt olämpliga skogsbetet haft en glädjande framgång. Ehuru en avveckling av denna verksamhet givetvis skulle innebära en besparingsåtgärd, ansåge sig styrelsen dock med hänsyn till verksamhetens betydelse icke kunna förorda en dylik åtgärd.

I likhet med skogsvårdsstyrelsen anser utredningsmannen den av styrelsen bedrivna verksamheten för betesfrågans ordnande vara så betydelsefull, att ett nedläggande av detta arbete icke bör komma ifråga. Med hänsyn till det rådande ekonomiska läget anser utredningsmannen dock 1944 års omkostnader för verksamhetsgrenen ifråga böra kunna begränsas till ungefär samma belopp som av styrelsen beräknats för nästföregående år. 1944 års utgifter under titeln »Betesfred» synas utredningsmannen således kunna anslås till 9 000 kronor.

5. Skogsdikning.

Intresset för skogsdikning har varit stort bland skogsägarna i lappmarken, och betydande dikningar i försumpad skogsmark, bäckrensningar o. dyl. ha under de gångna åren utförts, till vilka arbeten bidrag utgått dels från statens skogsodlingsanslag, dels från statsanslag till vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskilda skogar.

Till följd av knapphet på medel har under de senaste åren dikningsverksamheten inskränkts i mycket hög grad. Dikningar ha sålunda utförts allenast på de mest angelägna platserna, på hyggen såsom förberedelse till skogsodling. Skogsvårdsstyrelsens bestyr med dikningsverksamheten har under krigsåren begränsats till att i huvudsak omfatta avsyningar och efterbesiktningar av utförda arbeten.

Styrelsens omkostnader under utgiftstiteln »Skogsdikning» ha varit: (För 1943 och 1944 beräknade siffror.)

Tabell 35.

År	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark	År	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark
1934	2 610	95	1940	66	1 687
1935	2 823	—	1941	191	1 328
1936	2 498	3 628	1942	46	399
1937	1 369	2 784	1943	100	500
1938	1 849	2 663	1944	400	500
1939	2 419	6 113			

För 1944 års verksamhet på området har skogsvårdsstyrelsen beräknat 500 kronor till efterbesiktningar av dikningar m. m. Denna uppskattning av medelsbehovet föranleder från utredningsmannens sida icke någon erinran.

6. För verksamhetsgrenen »Skogsvägbyggnad» har skogsvårdsstyrelsen beräknat omkostnaderna under år 1944 till 4 000 kronor. Under åren 1941 och 1942 ha några vägbyggnader icke avsynats i lappmarken. Däremot har planläggning verkställt av ett relativt stort antal skogsvägar, som avses skola komma till utförande såsom beredskapsarbeten under en befarad fredskris.

De av styrelsen för 1944 års verksamhet å området uppskattade omkostnaderna förutsätter styrelsen skola helt täckas av förvaltningsbidrag ur det särskilda statsanslaget till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.

7. Skogsindelning och skogsuppskattning.

Enligt lämnade uppgifter i 1942 års redogörelse för verksamheten i lappmarken hade skogsvårdsstyrelsen vid detta års utgång fastställt avverkningsplaner i följande omfattning:

Tabell 36.

	Antal fastigheter	Areal prod. skogs- mark
Nyupprättade avverkningsplaner	3 978 st.	666 258 ha
Reviderade avverkningsplaner	1 275 »	224 871 »
Reviderade avverkningsberäkningar	345 »	112 563 »
Summa	5 598 st.	1 003 692 ha

Då styrelsen tidigare uppskattat den areal produktiv skogsmark, för vilken avverkningsplaner beräknats skola nyupprättas eller revideras till 1 042 000 ha, skulle efter den ³¹/₁₂ 1942 endast återstå en mindre del att planlägga. Taxeringsarbetet skulle således, därest man utgår från ovan angivna beräkning, inom den närmaste framtiden vara slutfört.

Omkostnaderna för verksamhetsgrenen »Skogsindelning och skogsuppskattning» ha uppgått till följande belopp: (För åren 1943 och 1944 beräknade siffror.)

Tabell 37.

Å r	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark	Å r	Norrbottens lappmark	Västerbottens lappmark
1934	33 815	94 584	1940	40 733	28 999
1935	50 205	95 648	1941	47 605	60 092
1936	65 226	89 443	1942	46 789	55 269
1937	50 494	93 915	1943	73 300	53 000
1938	53 880	97 223	1944	71 000	67 000
1939	50 101	75 897			

Utgifterna för taxeringsarbetet har således under åren 1936—42 uppgått till i medeltal omkring 77 000 kronor för år. Med reservation för det revideringsarbete å redan upprättade avverkningsplaner, som i vissa fall erfordras, torde inom kort större delen av denna utgiftspost komma att automatiskt bortfalla, i varje fall intill den tidsperiod, då avverkningsplanerna allmänt skola revideras, vilket beräknas skola inträffa under ett tiotal år efter 1953. Utredningsmannen har därvid utgått från att planerna upprättats för en tid av 20 år.

För innevarande år har skogsvårdsstyrelsen uppskattat omkostnaderna under ifrågavarande utgiftstitel till 67 000 kronor. Styrelsen har i samband därmed bl. a. anført, att 1943 års utgifter för skogsindelning torde stanna vid 53 000 kronor i stället för beräknade 70 000 kronor, beroende på att en del av indelningspersonalen måst överflyttas till stämplingarna för att dessa skulle kunna medhinnas. Någon nedskärning av verksamheten med skogsindelning och skogsuppskattning kan, enligt vad skogsvårdsstyrelsen framhåller, icke göras, enär styrelsen enligt gällande lag är skyldig utföra de indelningsarbeten, som förutsätts för tillämpningen av de lagar, som gälla såväl enskilda som allmänningsskogar i lappmarken. De eftersatta indelningarna måste därför utföras under år 1944.

Mot skogsvårdsstyrelsens uppskattning av innevarande års omkostnader anser sig utredningsmannen icke kunna göra någon erinran.

8. Omkostnaderna för *överbakandet av skogslagarnas efterlevnad* ha under åren 1934—1942 uppgått till (i kronor).

Tabell 38.

Å r	Norrbottens län		Summa	Västerbottens län		Summa
	Kustlandet	Lappmarken		Kustlandet	Lappmarken	
1934	20 647	10 675	31 322	16 423	13 414	29 837
1935	23 938	19 121	43 059	19 339	20 715	40 054
1936	26 406	16 077	42 483	9 457	12 704	22 161
1937	26 869	17 745	44 614	23 764	28 123	51 887
1938	33 601	23 881	57 482	32 197	32 219	64 416
1939	30 402	22 162	52 564	31 471	33 715	65 186
1940	25 042	14 805	39 847	31 914	27 999	59 913
1941	22 080	14 782	36 862	29 930	40 708	70 638
1942	23 122	23 659	46 781	32 186	25 767	57 953
Summa	232 107	162 907	395 014	226 681	235 364	462 045
Medeltal för år	25 789	18 100	43 890	25 186	26 151	51 338

Tabell 39.

De vidtagna åtgärderna på området redovisas i nedanstående två tabeller.

Å r	Kustland				Lappmark				Summa			
	Av- verk- nings- förbud st.	Träffade överens- kom- melser st.	Åtal st.	Sum- ma st.	Av- verk- nings- förbud st.	Träffade överens- kom- melser st.	Åtal st.	Sum- ma st.	Av- verk- nings- förbud st.	Träffade överens- kom- melser st.	Åtal st.	Sum- ma st.
<i>Norrbottens län.</i>												
1934									25	—	12	37
1935									25	67	11	103
1936									58	53	8	111
1937									55	25	18	98
1938									50	52	16	118
1939									30	205	9	244
1940									23	47	1	71
1941	40	40	10	90	—	1	14	15	40	41	24	105
1942	32	82	7	121	—	93	38	131	32	175	45	252
Summa									330	665	144	1 139
<i>Västerbottens län.</i>												
1934	26		4	30	—	—	6	6	26	—	10	36
1935	17		4	21	—	—	15	15	17	—	19	36
1936	22	—	—	22	—	—	1	1	22	—	1	23
1937	22	—	3	25	—	—	12	12	22	—	15	37
1938	54	2	4	60	2	—	10	12	56	2	14	72
1939	40	8	—	48	1	—	5	6	41	8	5	54
1940	22	5	3	30	1	13	4	18	23	18	7	48
1941	36	10	4	50	1	—	7	8	37	10	11	58
1942	25	6	—	31	—	9	9	18	25	15	9	49
Summa	264	31	22	317	5	22	69	96	269	53	91	413

Besiktningar å avverkningsplatserna måste uppenbarligen vara mera av behovet påkallade i Västerbottens läns lappmark än i de sydligare skogsvårdsområdena. Detta är givetvis främst betingat av det inom lappmarken rådande utsyningstvånget. En därutöver bidragande orsak till att kostnaderna för här ifrågakvarande verksamhetsgren i de sydligare skogsvårdsområdena kunnat i jämförelse med utgifter-

na i Västerbottens län hållas på en lägre nivå har ock varit, att de skogsägande företagens eftersyn å avverkningarna i dessa förra områden äro mera omfattande än i Västerbotten, varigenom de mellansvenska och södra skogsvårdsstyrelsernas övervakning kunnat inskränkas till att avse huvudsakligen sådana avverkningar, där ordnad tillsyn från avverkarnas sida saknas.

Uppenbarligen är lockelsen till lagöverträdelser stor vid tider, då höga virkespriser råda och ordnad tillsyn icke förekommer vid drivningarna. Utredningsmannen är därför av den åsikten, att de under ifrågavarande utgiftstitel i de nordligaste länen uppförda omkostnaderna för lappmarksverksamheten icke kunna sänkas till proportionsvis den nivå, på vilken de sydligare länens motsvarande utgifter befinna sig, såvida icke ordnad avmätarkontroll från företagens sida även i dessa förra län kan genomföras.

Emellertid anser sig utredningsmannen böra ifrågasätta, huruvida icke den bedrivna övervakningen bör kunna utföras genom ett något mindre antal stickprov på avverkningarna, varigenom omkostnaderna redan nu skulle kunna i viss omfattning nedbringas. För år 1943 hade skogsvårdsstyrelsen för ifrågavarande verksamhetsgren preliminärt beräknat utgifterna till 44 000 kronor. Styrelsen framhåller emellertid i samband med uppskattningen av innevarande års omkostnader, att övervakandet av skogslagarnas efterlevnad i viss mån fått eftersättas genom att länsskogvaktarna i stor utsträckning varit bundna vid utsyningsarbetena. 1943 års utgifter beräknades således komma att stanna vid 30 000 kronor mot, såsom angivits, preliminärt uppskattade 44 000 kronor.

För år 1944 har omkostnaderna under utgiftstiteln upptagits till 30 000 kronor. Med hänsyn till det nuvarande ansträngda finansiella läget vill utredningsmannen ifrågasätta, huruvida icke viss nedskärning av oförmålda omkostnader bör kunna äga rum utan att fördenskull menliga verkningar härav behöva inträda. För sin del anser utredningsmannen 25 000 kronor böra vara tillfyllest för en tillfredsställande övervakning av lappmarksskogarna under år 1944.

9. Under utgiftstiteln »*Verksamheten i övrigt och brandtorn*» har upptagits ett belopp av 26 500 kronor, därav 20 500 kronor för brandtornsbevakning, medan för diverse resor beräknats samma belopp som för 1943 eller 6 000 kronor. De av styrelsen för brandbevakning angivna utgifterna utgöras av styrelsen lämnade förskott, som senare i särskild ordning ersättas styrelserna. Uppskattningen av innevarande års omkostnader under titeln föranleder från utredningsmannens sida icke någon erinran.

10. Till *styrelse och revision* har skogsvårdsstyrelsen beräknat omkostnaderna för innevarande år till 3 000 kr eller samma belopp, som under åren 1942 och 1943. Någon erinran mot uppskattningen av 1944 års utgifter anser sig utredningsmannen icke kunna göra.

11. Under utgiftstiteln »*Löner och bidrag till pensionsavgifter*» redovisas skogsvårdsstyrelsens betydande löneomkostnader för den fasta personalen. Beträffande de sammanlagda årliga lönebelopp, som under de senare åren utbetalats till den i lappmarken tjänstgörande personalen, hänvisas till den i det föregående införda tabellen nr 22. Den organisationsplan för verksamheten i lappmarken, som skogsvårdsstyrelsen lagt upp, och som på sin tid godkänts av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, omfattar ett större antal ordinarie tjänstemän än vad någon annan skogsvårdsstyrelse har till sitt förfogande. Det bör dock uppmärksammas, att de på skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län vilande arbetsuppgifterna otvivelaktigt äro mera krävande än övriga skogsvårdsstyrelsers. Vad särskilt angår förhållandena i lappmarken, har givetvis den för skogsägarna stipulerade rätten till kostnadsfri skogsindelning och utsyning väsentligt bidragit till den betydande personalorganisation, som där ansetts vara påkallad.

För innevarande år har skogsvårdsstyrelsen beräknat löneomkostnaderna till 283 000 kronor. Styrelsen förutsätter härvid att samtliga tjänstemän tjänstgöra under hela året. I avvaktan på den ingående utredning om det inom lappmarken förefintliga biträdesbehovet och därmed sammanhängande frågor, som i fortsättningen avses skola företagas, anser sig utredningsmannen böra med en mindre jämkning godtaga av skogsvårdsstyrelsen gjorda uppskattningar av 1944 års löneomkostnader. Ett belopp av 280 000 kronor synes utredningsmannen således böra anslås till utgifter under ifrågavarande titel.

Under utgiftstitlarna 12. »Fastigheter», 13. »Inventarier» och 14. »Tjänstelokal- och expenser» har skogsvårdsstyrelsen uppskattat omkostnaderna under innevarande år till respektive 5 000 kr, 2 000 kr och 35 000 kr. Även om det synes utredningsmannen kunna ifrågasättas, huruvida icke styrelsens lokal- och expens-kostnader borde kunna till någon del begränsas, har utredningsmannen icke ansett sig böra föreslå en nedskärning av det av styrelsen beräknade beloppet, vilket är av samma storlek som 1942 och 1943 års verkliga resp. beräknade utgifter för ändamålet.

Efter granskning av den av styrelsen preliminärt framlagda utgiftsstaten för innevarande års verksamhet i lappmarken har utredningsmannen, sedan vissa jämkningar vidtagits i de av skogsvårdsstyrelsen uppskattade beloppen, således ansett sig kunna beräkna styrelsens sammanlagda utgifter för rörelsen i lappmarken till 671 000 kronor. Detta belopp synes utredningsmannen böra utan ytterligare reduktion läggas till grund vid bestämmandet av styrelsen under år 1944 tillkommande statsanslag.

Som ovan redan framhållits, bestridas de med verksamheten i lappmarken för- enade omkostnaderna till övervägande delen av statsanslag och skogsvårdsavgifter och allenast i mindre mån av direkt från de olika verksamhetsgrenarna härfly- tande inkomster. För de tre senaste åren ha skogsvårdsstyrelsens inkomster från rörelsen i lappmarken uppgått till följande på de olika inkomstitlarna fördelade belopp (verkliga och beräknade siffror).

Tabell 40. Skogsvårdsstyrelsens inkomster i lappmarken åren 1942—44.
(Exklusive statsanslag).

För åren 1943 och 1944 beräknade siffror.

År	Skogs- vårds- avgifter	Anslag av landsting och hushållnings- sällskap	Skogsupp- lysning	Bestånds- vård och avverkning	Återväxt	Betesfred	Skogs- dikning
1	2	3	4	5	6	7	8
1942	121 501	3 000	220	3 665	7 085	2 986	663
1943	119 313	3 000	—	1 500	4 000	1 000	—
1944	135 000	3 000	—	1 000	7 000	—	—

År	Skogs- väg- byggnad	Skogsindel- ning o. skogs- uppskatt- ning	Övervakan- de av skogs- lagarnas efterlevnad	Verksam- heten i övrigt (inkl. brandtorn)	Ränta	Fastig- heter	Diverse löner m. m.	Summa
9	10	11	12	13	14	15	16	17
1942	906	12 722	1 557	2 974	7 941	23 174	11 199	199 593
1943	4 000	500	1 000	15 000	4 000	9 000	14 000	176 313
1944	4 000	9 000	1 000	23 000	4 500	5 000	12 500	205 000

Enligt den av skogsvårdsstyrelsen för 1944 års verksamhet i juli 1943 upprättade preliminära inkomstplanen har skogsvårdsstyrelsen uppskattat inkomsterna exklusive statsanslag och skogsvårdsavgifter till sammanlagt

70 000 kr

I jämförelse med motsvarande verkliga och beräknade inkomster för åren 1942 och 1943 skulle detta innebära en minskning respektive ökning med 8 000 kr och 13 000 kr (1942: 78 092 kr; 1943: 57 000 kr). Den ökning, som förutses i förhållande till 1943 års siffror, faller därvid till större delen på den återbetalning för under 1943 förskjutna kostnader för brandtornsbevakning, som beräknas skola ske under år 1944. Då den av styrelsen gjorda uppskattningen av de under de skilda titlarna inflytande inkomsterna synes utredningsmannen kunna godtagas, skulle således såsom grund för beräkning av styrelsens behov av statsanslag till driftsändamål kunna tagas en sammanlagd beräknad inkomst under år 1944 av

205 000 kr

Enligt från skogsvårdsstyrelsen inhämtade uppgifter redovisar styrelsen en ingående behållning — frånsett den tidigare omnämnda fordran ur produktionsanslaget — vid årsskiftet 1943/44 av

160 200 kr

varav kassareserv å 150 000 kr.

Såsom ovan angivits har utredningsmannen ansett sig böra uppskatta styrelsens sammanlagda driftsutgifter under år 1944 till

671 000 kr

Av den ingående behållningen torde 150 000 kr böra vid innevarande års utgång kvarstå för mötande av utgifterna under första halvåret 1945. Därutöver torde såsom utgående behållning i enlighet med skogsvårdsstyrelsens beräkningar böra upptagas 2 000 kr i fordringar för motorlån.

Till täckande av skillnaden mellan driftsutgifter och tillgängliga medel skulle således fordras en anslagstilldelning av 671 000 + 152 000 — (205 000 + 160 200 =)

457 800 kr

Då utredningsmannen utgår från att av detta belopp 8 000 kr anvisas styrelsen ur särskilt anslag för vedutsyningarna, skulle således för skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län under anslaget »Skogsvård m. m. Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag» beräknas till driftskostnader i runt tal

450 000 kr

Vad angår storleken av det engångsanslag, som för upphjälpande av skogsvårdsstyrelsens ekonomi synes utredningsmannen böra utverka åt styrelsen, må härom anföras följande.

Vid årsskiftet 1943/44 redovisade skogsvårdsstyrelsen, som redan tidigare i förevarande skrivelse omnämnts, en nettoskuld å i runt tal

78 000 kr

För återbetalning av denna skuld anser sig utredningsmannen således böra förorda att till styrelsens förfogande ställes ett belopp av

78 000 kr

Vidkommande storleken av den kassareserv, som i fortsättningen bör stå till skogsvårdsstyrelsens förfogande, har styrelsen enligt till utredningsmannen under hand gjorda uttalanden ansett de hittills för detta ändamål avsedda medlen, vilka maximerats till 150 000 kronor, otillräckliga, särskilt med hänsyn till de under de senaste åren avsevärt stegrade utgifterna under verksamhetsårets första hälft. Givetvis äro kassareservernas storleksordning i väsentlig mån beroende av skogsvårdsavgifternas storlek, liksom dessa i sin tur äro avhängiga av konjunkturerna på trävarumarknaden. Enligt nedan framlagda sammanställning över fördelningen av inkomster och utgifter under året synes dock framgå, att en kassareserv å det hittills anvisade beloppet i stort sett får anses hava varit tillfyllest.

Tabell 41.
Lappmarken.

År	Inkomster 1 januari—31 juli			Utgifter 1 januari— 31 juli	Skillnad mel- lan kol. 5 och 4 = erforderligt rörelsekapital	Utgifter för hela året
	Skogsvårds- avgifter	Övriga inkomster	Summa inkomster			
1	2	3	4	5	6	7
1938	87 422	14 028	101 450	244 276	142 826	487 086
1939	165 498	20 542	186 040	256 569	70 528	544 874
1940	148 276	23 894	172 170	258 807	86 637	524 283
1941	91 487	57 819	149 306	315 560	166 254	681 873
1942	121 501	81 609	203 110	336 353	133 242	724 932
1943	127 844	51 449	179 293	358 755	179 462	702 000
Medeltal	123 671	41 557	165 228	295 053	129 824	610 841

Endast under de tre senaste åren ha utgifterna under första halvåret överstigit eller beräknats överstiga inkomsterna under motsvarande tid med belopp upp till 150 000 kronor och därutöver. Med hänsyn till att under de närmaste åren — såvida icke konjunkturomsvängning inträffar — styrelsens utgifter och inkomster torde i stort sett hålla sig på oförändrad nivå, vill utredningsmannen ifrågasätta, huruvida icke den till styrelsens förfogande ställda kassareserven borde tillsvidare utökas förslagsvis till 180 000 kronor. Ett engångsanslag å 30 000 kronor skulle således för denna förstärkning vara erforderlig.

Med hänvisning till det anförda anser sig utredningsmannen således böra föreslå, att till skogsvårdsstyrelsen anvisas statsanslag till driftsändamål med 450 000 kronor och såsom anslag av engångskaraktär 108 000 kronor, varav 78 000 kronor för likviderande av vid årsskiftet 1943/44 balanserade skulder och 30 000 kronor till utökning av för utgifterna första halvåret 1945 reserverade medel, eller således sammanlagt 558 000 kronor att utgå av anslaget Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

Sammanfattning och avslutning.

Som utredningsmannen inledningsvis framhållit, måste eventuella förslag till mera ingripande rationaliseringsåtgärder beträffande den av skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län bedrivna verksamheten — vilka åtgärder måhända skulle komma att innefatta uppläggandet av en helt ny organisationsplan för styrelsen — föregås av omfattande och tidskrävande undersökningar rörande det inom länet förefintliga skogsvårdsbehovet och därmed sammanhängande spörsmål. Först efter ingående överväganden lära således, särskilt med nuvarande ovissa framtidsutsikter, ändringar i den av styrelsen upbyggda personalorganisationen i kustlandet och lappmarken kunna förordas. Den pågående undersökningen av berörda förhållanden torde vara av väsentlig betydelse för den inom skogsstyrelsen planerade utredningen rörande samtliga skogsvårdsstyrelser normala personalbehov och kan i detta avseende komma att medföra vittutseende konsekvenser.

Det har, som anförts, synts utredningsmannen påkallat att redan nu under utredningens gång framlägga en begränsad redogörelse rörande skogsvårdsstyrelsens i Västerbottens län ekonomiska läge i syfte att därigenom möjliggöra ett närmare bedömande av styrelsens medelsbehov under innevarande år.

¹ I utgifter och inkomster ha ej medräknats utbetalningar eller inbetalningar på lån, som utlämnats eller upptagits av skogsvårdsstyrelsen.

Skogsvårdsstyrelsens sedan åtskilliga år svaga ekonomi kom, som framgår av de i förevarande skrivelse lämnade uppgifterna, i ett svårt läge i samband med den under krigsåren inträdda allmänna omkostnadsökningen, och undergick intill år 1943 en fortgående försämring.

Att styrelsens ekonomiska läge vad avser verksamheten i kustlandet under nästföregående år icke ytterligare skärptes, hade sin grund i det förhöjda statsanslag, som under detta år kom styrelsen till del.

Fördelningen av de under anslaget till Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande årligen anvisade medlen har i regel skett enligt vissa av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund utarbetade och i stort sett automatiskt verkande normer. Emellertid ansågs vid fördelningen av det för budgetåret 1943/1944 anvisade anslaget de sålunda tidigare tillämpade principerna böra frångås och ersättas med en fördelningsnorm, som mera beaktade skogsvårdsstyrelsernas verkliga medelsbehov. Med hänsyn till de av krisen betingade förändringarna i avverkningarnas omfattning och art inom olika landsdelar och därav följande omsvängningar i de skilda skogsvårdsstyrelsernas inkomster av direkt inflytande skogsvårdsavgifter syntes det nämligen icke rättvist att fortfarande tillämpa de för mera normala förhållanden avpassade fördelningsreglerna, detta så mycket mindre, som vissa skogsvårdsstyrelser delvis på grund av förhållanden, varöver de icke kunnat råda, kommit i ett svårt ekonomiskt läge.

Till grund för fördelningen av 1943 års anslag till skogsvårdens befrämjande och de till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifterna lades sålunda skogsvårdsstyrelsernas beräkningar av medelsbehovet, sådant det framkommit i de av skogsstyrelsen i maj 1943 infordrade statberäkningarna för år 1943.

För skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län innebar detta att styrelsen tilldelades ett avsevärt högre anslagsbelopp för verksamheten i kustlandet än nästföregående år, 1942. Då styrelsen därjämte för biträde vid vedavverkningarna av särskilda anslagsmedel erhöll ett relativt betydande belopp, uppbar styrelsen för verksamhetsåret 1943 i statsanslag i runt tal 130 000 kronor mer än under år 1942. Även om någon nämnvärd kapitalförstärkning icke med de sålunda anvisade statsmedlen varit möjlig, behövde i varje fall någon ytterligare försämring av skogsvårdsstyrelsens ekonomiska läge under år 1943 icke förekomma.

Vad beträffar rörelsen i lappmarken tilldelades styrelsen av 1943 års riksdag väl särskilda anslagsmedel för utfyllnad av den sedan gammalt till styrelsens förfogande stående kassareserven, men uppbar samtidigt för driftsändamål ett så väsentligt reducerat statsanslag, att det uppenbarligen måste vara för skogsvårdsstyrelsen ogörligt att nedbringa verksamheten till den omfattning, som varit nödvändig, därest rörelsen skulle kunnat hållas inom ramen för de till driften avsedda medlen. Styrelsen har ock, som framgår av de i det föregående lämnade uppgifterna under året — för att undvika ett ianspråktagande ånyo av rörelsekapitalet — sett sig nödsakad upptaga ett relativt betydande banklån.

Utredningsmannen har med framläggande av förevarande preliminära undersökning av skogsvårdsstyrelsens nuvarande ekonomiska läge velat — i avvaktan på de organisatoriska och andra åtgärder, som framdeles kunna visa sig påkallade med avseende å skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län — påvisa det anslagsbehov för innevarande års verksamhet, som synes honom böra tillgodoses för att icke styrelsens ekonomi skall ytterligare försämrast.

Det statsanslag, som utredningsmannen i enlighet med ovan gjorda beräkningar anser sig böra förorda för skogsvårdsstyrelsens verksamhet i kustlandet och som således bör utgå av det under IX:e huvudtiteln uppförda anslaget Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande och från den till statskontoret inlevererade 10 %-andelen av skogsvårdsavgifterna, torde sålunda utan reduktion böra anvisas skogsvårdsstyrelsen vid fördelningen av berörda medel. Därest fördelningen, såsom hittills skett, verkställes av Kungl. Maj:t efter förslag av skogsstyrelsen, torde således i vart fall

vad avser skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län, styrelsens verkliga medelsbehov böra, liksom under nästföregående år, läggas till grund vid utmätande av statsbidraget.

Alternativt vill utredningsmannen föreslå, att skogsstyrelsen måtte hemställa, att Kungl. Maj:t i samband med framläggande av proposition för riksdagen angående anslag till skogsvårdens befrämjande utverkar statsbidrag till det av utredningsmannen förordade beloppet särskilt för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län.

Vad beträffar det av utredningsmannen för lappmarksverksamheten beräknade medelsbehovet, torde detsamma böra utan ytterligare jämkningar tillgodoses från det under IX:e huvudtiteln uppförda anslaget: Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.

I anslutning till det nu anförda och under hänvisning till de ovan verkställda statberäkningarna för skogsvårdsstyrelsens verksamhet under innevarande år får utredningsmannen således förorda,

att för verksamheten i *kustlandet* måtte till skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län ur anslaget till skogsvårdens befrämjande och av de till statskontoret inlevererade skogsvårdsavgifterna anvisas ett belopp av 179 300 kronor, varav 80 000 kronor såsom engångsanslag till i det föregående angivna ändamål; samt

att för den i *lappmarken* bedrivna rörelsen måtte tilldelas styrelsen ur anslaget Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m. ett belopp av 558 000 kronor, varav 108 000 kronor i engångsanslag.

Utredningsmannen har i det föregående ansett sig böra framlägga förslag till vissa åtgärder i avsikt att åvägabringa viss stabilisering av styrelsens ekonomiska förhållanden. Sålunda har det synts honom påkallat, att av Kungl. Maj:t eller alternativt skogsstyrelsen fastställas utgiftsstater för den av styrelsen bedrivna verksamheten i kustlandet och lappmarken. Därest statsmakterna skulle finna en åtgärd av sådan innebörd böra vidtagas, torde dylika stater böra upprättas att gälla fr. o. m. nästföljande år, 1945. Föreskrifter härom torde böra meddelas i samband med anvisande av innevarande års anslag till verksamheten.

Utredningsmannen har ansett sig jämväl böra ifrågasätta, huruvida icke för skogsvårdsstyrelsen avsedda rörelsekapital borde ställas under skogsstyrelsens förvaltning och därvid ock utgöra den reserv, varur medel till oförutsedda utgifter skulle kunna ställas till skogsvårdsstyrelsens förfogande. Vare sig så anses böra ske eller styrelsen, såsom hittills skett, disponerar de till rörelsekapital avsedda medlen, torde, därest — på sätt utredningsmannen förordar — särskilda stater fastställas för skogsvårdsstyrelsen, riksdagens medgivande böra utverkas till att av ifrågavarande medel i förekommande fall, och sedan Kungl. Maj:t eller skogsstyrelsen lämnat tillstånd till överskridande av utgiftsstat, må ställas nödigt belopp till skogsvårdsstyrelsens förfogande för bestridande av oförutsedda driftsutgifter.